

Strategia Rozwoju Gminy Państwów na lata 2022-2030

Opracowanie:

Urząd Gminy Pątnów

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2020 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY PĄTNÓW	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	14
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	19
4.1. Ocena sytuacji Gminy	19
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	21
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	23
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY PĄTNÓW	26
1. Misja i wizja	27
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	29
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pątnów oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	43
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	52
6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	56
7. Ramy finansowe i źródła finansowania	59
ZAŁĄCZNIKI	61
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Pątnów	61
Załącznik 2: Wzór ankiety	108
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	114

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Pątnów, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa łódzkiego 2030 oraz Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

Prace nad Strategią rozpoczęto w grudniu 2021 roku, kiedy to Wójt Gminy Pątnów podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr XXXX/228/21 Rady Gminy Pątnów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu przystąpienia do opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy oraz analiza wyników badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy. Na tej podstawie wyznaczono obszary problemowe. Następnie wyznaczono cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań, których realizacja wpłynie na osiągnięcie podstawowych celów. Kolejnym krokiem było przygotowanie projektu Strategii. Następnie projekt dokumentu strategicznego został poddany konsultacjom społecznym, a w późniejszym etapie zaopiniowany przez Zarząd Województwa łódzkiego. Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Ważnym źródłem informacji byli również członkowie Gminnego Zespołu Roboczego ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030, w składzie:

1. Iwona Napieraj – Sekretarz Gminy,
2. Anna Przydacz – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pątnowie,
3. Arkadiusz Szecel – Kierownik Referatu inwestycji i rozwoju,
4. Aleksandra Kasprzak – Skarbnik Gminy,
5. Magdalena Więclaw – Podinspektor ds. pozyskiwania środków zewnętrznych,
6. Jagoda Głąb – Podinspektor ds. zamówień publicznych i pozyskiwania środków zewnętrznych.

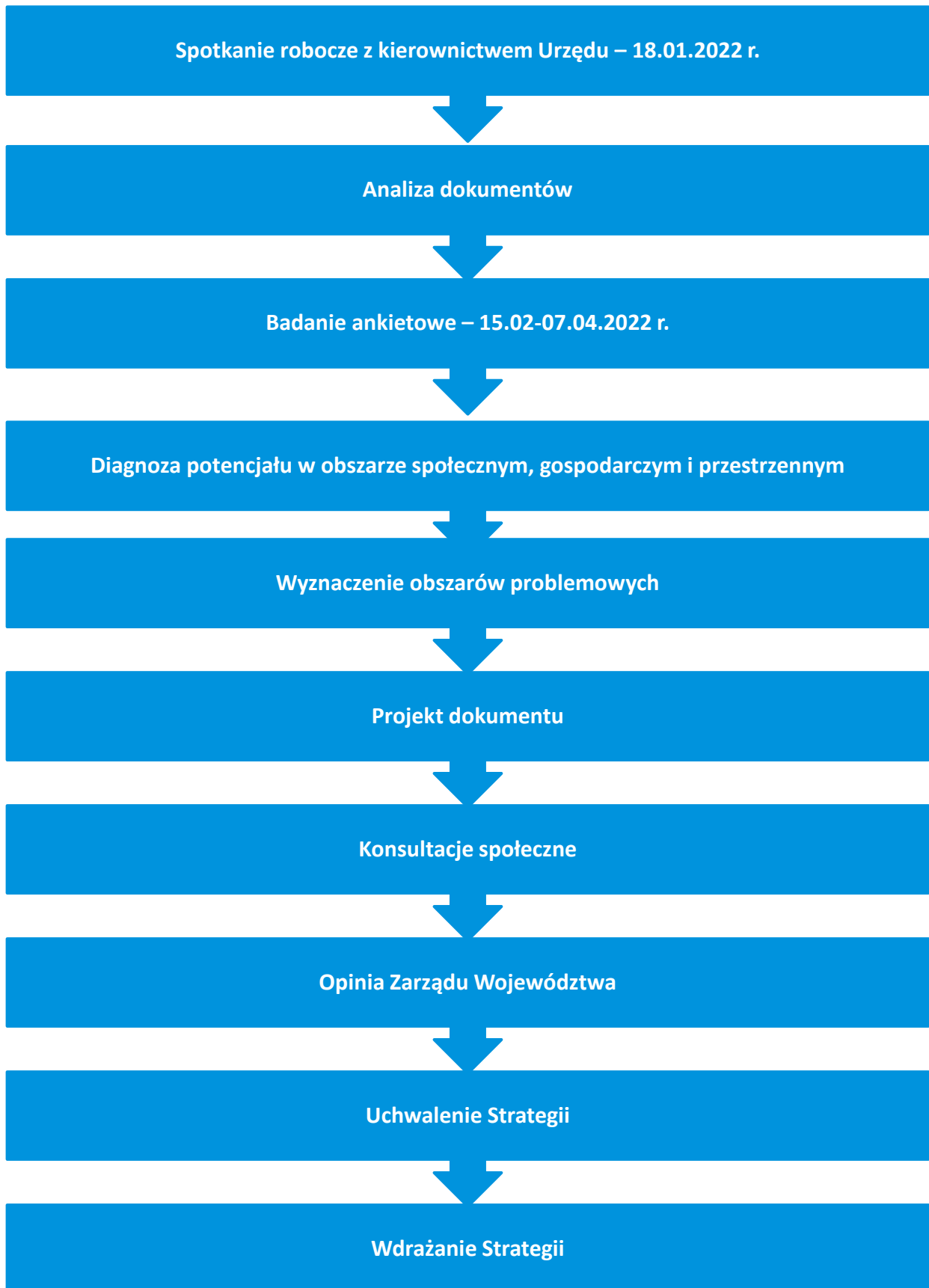
Dodatkowo Gminny Zespół Roboczy wspierali eksperci z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu Strategii i Rozwoju Lokalnego,
- Dominika Gałęcka – Starsza Specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego,
- Klaudia Świrska – Młodsza specjalistka ds. Strategii i rozwoju lokalnego.

Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.). Ponadto dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. 2021 r. poz. 1057 z późn. zm.).

Poniżej przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY PĄTNÓW

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

PODSTAWOWE UWARUNKOWANIA

Gmina Pątnów położona jest w południowej części powiatu wieluńskiego, w województwie łódzkim. Jest gminą wiejską o głównej funkcji rolniczej – około 60% powierzchni zajmują użytki rolne, a około 35% stanowią lasy (głównie w południowej oraz wschodniej części Gminy). Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 114 km². Głównym ośrodkiem lokalnym jest miejscowość Pątnów, która odgrywa znaczącą rolę w systemie osadniczym oraz skupia funkcje administracyjne i usługowo-handlowe w Gminie.

Dużą część powierzchni Gminy Pątnów objęta jest formami ochrony przyrody. Zalicza się do nich Załęczański Park Krajobrazowy, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Załęczański łuk Warty”, 15 użytków ekologicznych oraz 19 pomników przyrody. Największy obszar zajmuje Załęczański Park Krajobrazowy. Obszary chronione charakteryzują się przede wszystkim wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Duża powierzchnia lasów oraz łuk rzeki Warty dają potencjał do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych na terenie Gminy. W nawiązaniu do tego powstało kilka szlaków pieszych i rowerowych, szlak konny i wodny, a także ścieżki dydaktyczne.

Należy jednak mieć również na uwadze, iż duża powierzchnia Gminy objęta formami ochrony przyrody jest czynnikiem ograniczającym możliwości inwestycyjne i rozwój budownictwa, w tym również infrastruktury turystycznej (m.in. bazy noclegowo-gastronomicznej).

Na terenie Gminy Pątnów występują również ciekawe zabytki sakralne oraz świeckie, w tym także wpisane do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi (kościóły w Grębieniu, Popowicach oraz Dietrznikach, ruiny dworu arcybiskupów w Kamionce oraz młyn wodno-elektryczny w Kępowiznie). Oprócz tego występują także inne zabytki, wpisane do gminnej ewidencji zabytków, do których należą m.in. pozostałe kościoły, zespół dworsko-parkowy oraz zespół dworca PKP w Pątnowie. Warto wspomnieć również o Dolinie Objawienia oraz znajdującym się w niej Źródleku Objawienia i Figurze Matki Boskiej. Miejsce to przyciąga wielu odwiedzających, w szczególności pielgrzymów, ze względu na ciekawą historię. Ponadto pielgrzymi wierzą, iż woda wypływająca u źródła ma właściwości lecznicze. Źródleku zlokalizowane jest w środku lasu, a prowadzi do niego ścieżka dydaktyczna „Źródleku”, na której zlokalizowane są również inne figury i tablice pamiątkowe.

Potwierdzeniem predyspozycji do rozwoju turystycznego jest zaliczenie Gminy Pątnów do Obszaru Zielonej Gospodarki. Gminy wchodzące w skład tego obszaru charakteryzują się dominującą funkcją rolniczą oraz przyrodniczą, a ze względu na swój potencjał endogeniczny środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego predysponowane są do rozwoju funkcji turystycznej.

KOMUNIKACJA

Sieć dróg na terenie Gminy Pątnów tworzą drogi gminne, powiatowe i krajowe. Do kluczowych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy należą DK nr 43 i DK nr 45.

Przez teren Gminy przebiega linia kolejowa nr 181 relacji Herby Nowe – Oleśnica. Dzięki tej linii mieszkańcy posiadają dogodne połączenie z Wieluniem oraz Herbami, które stanowią węzeł kolejowy na trasie Opole – Częstochowa, a za jego pośrednictwem także z całym Górnym Śląskiem. Dworzec kolejowy znajduje się w Wieluniu, który poprzez rozbudowę 28 km sieci kolejowej do Siemkovic połączy powiat wieluński i Gminę z Łodzią. Ponadto w Dietrznikach i Pątnowie znajdują się stacje pasażerskie.

Transport autobusowy na terenie Gminy realizowany jest poprzez firmy prywatne oraz spółkę PKS Wieluń. Transport zbiorowy nie dociera do wszystkich gminnych miejscowości, a możliwość jego wykorzystania mają mieszkańcy Kamionki, Pątnowa, Dietrznik, Kałuż, Grębienia, Józefowa, Bieńca, Grabowej, Załęcza Małego, Załęcza Wielkiego, Glig oraz Popowic.

ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pątnów zostało przyjęte uchwałą nr XXXIX/265/18 Rady Gminy Pątnów z dnia 30 maja 2018 roku. Wyodrębniona struktura funkcjonalno-przestrzenna wyróżnia 2 strefy o odmiennym charakterze:

- strefa północno-wschodnia – obejmuje głównie tereny użytkowane rolniczo, zaliczają się do niej wsie: Kamionka, Popowice, Grębień, Dietrzniki, Pątnów, Bieniec;
- strefa południowo-wschodnia – położona na terenach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, zaliczają się do niej wsie: Grabowa, Kałuże, Kluski, Załęcze Wielkie, Załęcze Małe. Dominującą funkcją jest tutaj rolnictwo, turystyka oraz gospodarka leśna. Na obszarze tej strefy zlokalizowane są również piaskownie.

Analiza struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy wskazuje, iż wiodące funkcje zabudowy to: zabudowa mieszkaniowa, usługowa oraz produkcyjna. Na terenie Gminy funkcjonują liczne zakłady produkcyjno-usługowe, a także sklepy małopowierzchniowe służące zaopatrywaniu mieszkańców w podstawowe produkty. Główne obiekty usługowe zlokalizowane są przy szlakach komunikacyjnych i większych skrzyżowaniach, co umożliwia łatwy dostęp do nich.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązują 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 17%. Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W Gminie Pątnów wydawanych jest więcej takich decyzji niż średnio w powiecie. Należy mieć na uwadze, iż brak planów miejscowych, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może utrudniać racjonalną politykę przestrzenną, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z założonym ładem przestrzennym.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Na sytuację gospodarczą gminy składa się wiele aspektów. Są to między innymi jej sytuacja finansowa oraz możliwości inwestycyjne, poziom przedsiębiorczości na jej terenie oraz przedsiębiorczości jej mieszkańców, a także kwestie infrastrukturalne – stopień rozwoju i jakość urządzeń sieciowych, dróg, itd.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I RYNEK PRACY

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. Firmy zarejestrowane na terenie Gminy Pątnów stanowią 8% spośród wszystkich firm zarejestrowanych w powiecie wieluńskim – jest to najwyższy odsetek spośród wszystkich Gmin powiatu, pomijając Gminę Wieluń (której podmioty gospodarcze stanowią ponad 52% spośród firm zlokalizowanych w powiecie). Należy również podkreślić, iż liczba przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Gminy Pątnów corocznie się zwiększa, a liczba nowo zarejestrowanych podmiotów zdecydowanie przekracza liczbę podmiotów wyrejestrowywanych.

Analizując rozwój gospodarczy koniecznym jest zbadanie sytuacji na rynku pracy. W latach 2016-2020 liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Pątnów była zdecydowanie niższa niż średnio w powiecie i województwie. Ponad połowa osób pozostających bez zatrudnienia na terenie Gminy to osoby długotrwale bezrobotne, a więc prawdopodobnie nie chcące podjąć zatrudnienia lub których kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku pracy. Można by zatem postawić tezę, iż Gmina nie boryka się z problemem bezrobocia. Mimo to mieszkańcy dostrzegają problem w znalezieniu atrakcyjnego zatrudnienia na terenie Gminy.

Gmina Pątnów realizuje liczne zadania strategiczne w kierunku jej gospodarczego rozwoju m.in. zamieszczając na bieżąco informacje o możliwościach dofinansowania dla przedsiębiorców czy wyznaczając tereny dla rozwoju gospodarczego w Studium.

Głównymi ośrodkami konkurencyjnymi dla Gminy Pątnów są gminy Wieluń, Praszka, Działoszyn i jego okolice, w których funkcjonują większe ośrodki gospodarcze zatrudniające mieszkańców Gminy Pątnów.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I SIECIOWA

Duży wpływ na atrakcyjność danej jednostki pod względem zamieszkania czy prowadzenia swojej działalności gospodarczej ma jakość i dostępność infrastruktury technicznej na jej terenie. Zdecydowanie więc wyróżnia się brak sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Pątnów. Ścieki zbierane są do zbiorników bezodpływowych (a niekiedy do przydomowych oczyszczalni ścieków), a następnie wywożone do oczyszczalni ścieków zlokalizowanych poza gminą. Zarówno mieszkańcy Gminy, jak i władze samorządu zauważają, iż budowa sieci kanalizacyjnej jest priorytetem do realizacji w najbliższej perspektywie czasowej. W związku z tym plany w zakresie rozwoju sieci kanalizacyjnej kształtują się następująco: w najbliższych latach powstać ma sieć, która odprowadzałaby ścieki od mieszkańców miejscowości Popowice, Grębień, Józefów, Kamionka, Pątnów do oczyszczalni w Wieluniu. Z kolei ścieki z Załęcza Wielkiego i Załęcza Małego

trafiłyby do lokalnych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w tych miejscowościach ze względu na dużą odległość od północnej części Gminy.

Dostęp do sieci wodociągowej dzięki przebiegającej wzdłuż posesji lub po posesji nitce wodociągowej mają prawie wszyscy mieszkańcy Gminy, a w 2020 roku z sieci wodociągowej korzystało 92,1% mieszkańców. Odsetek ten był niższy niż średnio w powiecie i województwie. Woda do sieci wodociągowej pobierana jest z 2 ujęć wody, w Pątnowie i Załączu Wielkim.

Przez teren Gminy nie biegnie również sieć gazowa. W przeprowadzonym badaniu ankietowym, część respondentów wskazała, iż rozwój sieci gazowej jest jednym z priorytetów do zrealizowania w najbliższych latach.

Na jakość życia mieszkańców i atrakcyjność Gminy ma również wpływ stan dróg i poziom rozwoju sieci drogowej. W przeprowadzonym badaniu ankietowym bardzo duży nacisk położony został na jakość dróg. Respondenci zaznaczyli, iż największym priorytetem wśród działań inwestycyjnych na terenie Gminy jest poprawa infrastruktury drogowej, przez co rozumie się nie tylko jezdnię, ale również chodniki, ścieżki rowerowe oraz oświetlenie. Nieutwardzone drogi, a często brak chodnika czy oświetlenia wpływa na wzrost zagrożenia dla uczestników ruchu drogowego. Oprócz poprawy bezpieczeństwa i komfortu poruszania się, rozbudowa dróg i sieci ścieżek rowerowych podniesie atrakcyjność turystyczną Gminy i zapewni mieszkańcom możliwość aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu.

OCHRONA ŚRODOWISKA

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej antropopresji zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb. W celu zadbania o wysoką jakość powietrza, Gmina Pątnów rozpoczęła przygotowania do pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na realizację zadania pn. „Odnawialne źródła energii w Gminie Pątnów”. Zadanie ma polegać na montażu instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach (m.in. szkół) i lokalach mieszkalnych na terenie Gminy Pątnów. Ponadto Gmina wspiera mieszkańców w składaniu wniosków w ramach programu Czyste Powietrze (w Urzędzie Gminy Pątnów utworzony został punkt konsultacyjny).

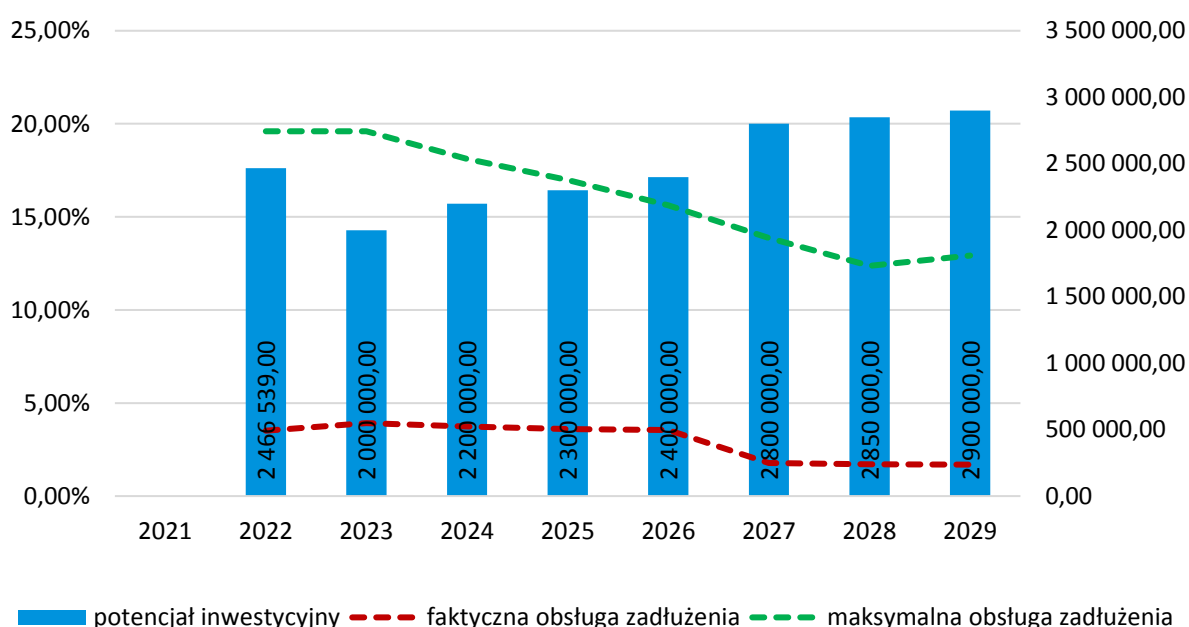
Ważnym aspektem jest podejmowanie działań zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, zachęcania ich do stosowania proekologicznych rozwiązań (montaż przydomowych oczyszczalni ścieków, paneli fotowoltaicznych, wymiana źródeł ciepła na ekologiczne) i zmiany zachowań na służące środowisku (np. segregacja odpadów, oszczędzanie wody, prądu etc.). W związku z tym dostrzega się potrzebę prowadzenia prawidłowej edukacji ekologicznej mieszkańców. Dotyczy to nie tylko edukacji szkolnej – edukację ekologiczną warto rozpocząć już od najmłodszych mieszkańców Gminy (w przedszkolach), ale ważne jest także podnoszenie świadomości ekologicznej osób dorosłych (np. poprzez kampanie promujące odnawialne źródła energii czy prawidłowe segregowanie odpadów, dystrybucję ulotek informacyjnych, itp.). W 2019 roku w Gminie zrealizowany został projekt związany z wymianą źródła ciepła.

Ochrona środowiska to także kwestie prawidłowej gospodarki odpadami. W nawiązaniu do tej kwestii Gmina realizuje Plan usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Pątnów. Ponadto na terenie Gminy funkcjonuje Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Również pozytywnym aspektem jest to, iż rośnie udział odpadów zbieranych w sposób selektywny w całkowitej masie odpadów odbieranych z terenu Gminy Pątnów (w 2021 roku udział ten osiągnął 47%).

BUDŻET GMINY PĄTNÓW

W latach 2016-2020 dochody Gminy Pątnów ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 25,3 mln zł w 2016 roku do 33,1 mln zł w 2020 roku. Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 20,9 mln zł i do 2020 roku wzrosły o prawie 7 mln zł. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Pątnów w latach 2016-2020 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 3,9 mln zł w 2016 roku do poziomu 4,5 mln zł w 2020 roku.

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pątnów na lata 2022-2029 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2029. Jego kształt pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. Wykres informuje również o potencjale inwestycyjnym Gminy, rozumianym jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach realizacji dokumentu. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 19,9 mln zł.

Ryc. 1. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pątnów na lata 2022-2029

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXX/232/21 Rady Gminy Pątnów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pątnów na lata 2022-2029.

Należy jednak mieć na uwadze, iż inwestycje w Gminie Pątnów realizowane są również ze środków zewnętrznych, których znaczenie rośnie w sytuacji ograniczonych zdolności inwestycyjnych budżetu. W sytuacji, gdy nie będzie możliwości pozyskania środków na realizację pożądanego zadania, może to wpłynąć na brak możliwości jego wykonania.

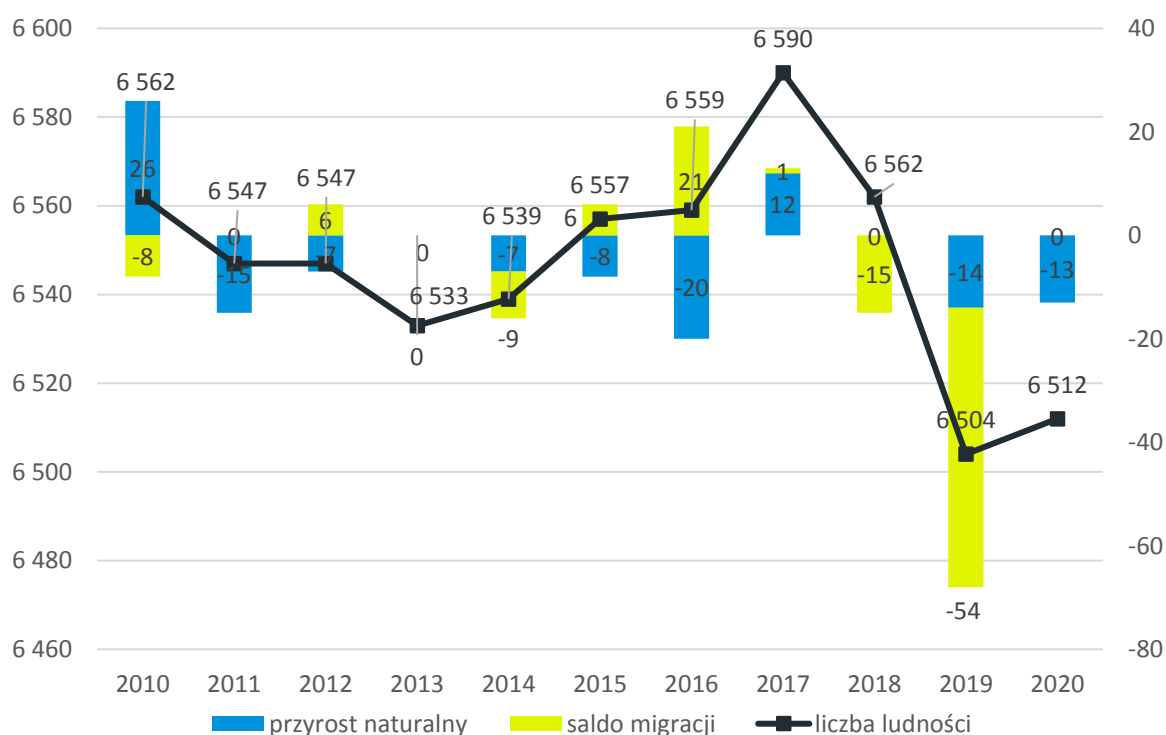

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

DEMOGRAFIA

Gmina Pątnów w 2020 roku liczyła 6 512 mieszkańców, co stanowiło 9% społeczności powiatu wieluńskiego. W trakcie analizowanych 10 lat (2010-2020) liczba mieszkańców ulegała corocznym zmianom, lecz tendencja wzrostu lub spadku liczby mieszkańców nie utrzymywała się dłużej niż 4 lata. Porównując jednak pierwszy analizowany rok z rokiem ostatnim, zauważa się znaczący spadek liczby mieszkańców (o ponad 50 osób). Jest to sytuacja charakterystyczna w tym regionie – w całym powiecie wieluńskim obserwuje się odpływ mieszkańców. Mimo to prognozy Głównego Urzędu Statystycznego zakładają zmianę tego trendu w najbliższych latach.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Niski przyrost naturalny jest odzwierciedleniem struktury demograficznej Gminy, która wskazuje na rosnący z roku na rok udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. W Gminie Pątnów przyrost naturalny ulegał zmianom w latach, częściej osiągając poziom ujemny. Drugim czynnikiem wpływającym na liczbę mieszkańców w gminie jest saldo migracji, czyli różnica między zameldowaniami i wymeldowaniami. W Gminie Pątnów wskaźnik opisujący saldo migracji nieznacznie się pogorszył i w 2020 roku spadł do poziomu zerowego, choć większość gmin powiatu w tym samym czasie osiągnęła wyniki ujemne.

Ryc. 2. Zmiany liczby ludności w Gminie Pątnów w latach 2010-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Należy obserwować zmiany w procesach demograficznych i zawczasu podejmować działania, które pozwolą kreować sytuację demograficzną. Zachodzące w ostatnich latach zmiany sugerują, iż odpływ mieszkańców z tego regionu będzie się pogłębiał.

Pozytywnym aspektem w zakresie demografii jest rosnąca liczba mieszkańców w wieku kreatywnym – są to osoby w wieku 25-35 lat, czyli osoby które mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego Gminy. W całym powiecie i województwie obserwuje się zmniejszającą się liczbę tych osób, a więc Gmina Pątnów jest tutaj wyjątkiem.

Warto również wskazać, iż mimo rosnącego obciążenia demograficznego osobami starszymi w całym województwie i powiecie, w Gminie Pątnów dynamika tego wzrostu postępuje najwolniej. Mimo to struktura demograficzna potwierdza trend starzejącego się społeczeństwa – w ostatnich latach spadła liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, a zwiększyła się liczba osób w wieku poprodukcyjnym, równocześnie przekraczając liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym. Jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju i wymusza na samorządach konieczność zadbania o swoich seniorów – zapewnienia im odpowiedniej opieki i wsparcia oraz zaangażowania w życie społeczne. Myślenie strategiczne obliuguje do zastanowienia się czy obecnie poszukiwane usługi, za kilka lat nadal będą tak potrzebne. Przykładem może być tutaj zapotrzebowanie na miejsca w przedszkolach, które za kilka lat może się zmniejszyć, a zwiększy się z kolei popyt na usługi skierowane dla osób starszych.

OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie Gminy Pątnów funkcjonują 3 zespoły szkół prowadzone przez Gminę oraz 1 publiczna szkoła dla której organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich w Bieńcu. Na zespół szkół w Pątnowie składa się szkoła podstawowa oraz 3 przedszkola (w Pątnowie, Kamionce i Popowicach). Do zespołu szkół w Dietrznikach należy szkoła podstawowa oraz 2 przedszkola (w Dietrznikach i Grębieniu), a do zespołu szkół w Załęczu Małym należy szkoła podstawowa i 2 przedszkola w Załęczu Małym i Załęczu Wielkim.

W każdej ze szkół samorządowych znajduje się sala gimnastyczna, a Zespół Szkół Samorządowych im. Wł. St. Reymonta w Pątnowie wyposażony jest w 2 sale (małą i dużą) oraz kompleks boisk. Każda ze szkół wyposażona jest w komputery i projektory, monitoring i szafki dla każdego ucznia. Ponadto we wszystkich szkołach funkcjonuje świetlica. W żadnej ze szkół nie ma gabinetu pielęgniarskiego ani stomatologicznego.

Jednym z narzędzi na podstawie którego określić można poziom i jakość nauczania są wyniki egzaminów państwowych osiągniętych przez uczniów danej szkoły (w przypadku szkół podstawowych są to egzaminy ósmoklasisty). Porównując wyniki z egzaminu ósmoklasisty uzyskane przez uczniów pątnowskich szkół zauważyć można, iż są one zbliżone do siebie, a więc szkoły te prezentują podobny poziom. Na korzyść wyróżnia się jednak szkoła w Pątnowie, której uczniowie osiągnęli średnie wyniki wyższe z każdego egzaminu (w porównaniu do innych gminnych szkół). Porównując z kolei średni wynik dla Gminy Pątnów z średnimi dla szkół powiatu i województwa, zauważyć można, iż wyniki gminnych szkół kształtują się na nieco niższym poziomie (nie licząc matematyki, gdzie wynik jest bardzo zbliżony). Wyróżnia się zwłaszcza język angielski, gdzie średni wynik dla gminnych szkół jest o 5 pkt. proc. niższy od średniej dla powiatu i o 7 pkt. proc. niższy od wojewódzkiej. Warto zatem mieć na uwadze wprowadzenie

dotkowego wsparcia w nauczaniu języka angielskiego w pątnowskich szkołach. Wsparcie takie może dotyczyć zarówno nauczycieli (poprzez kursy, szkolenia, podnoszenie kwalifikacji zawodowych), jak i uczniów (np. poprzez dodatkowe zajęcia).

Duża liczba publicznych przedszkoli przekłada się na wysoki poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej. Podnosi to również poziom zadowolenia mieszkańców, którzy bardzo dobrze oceniają dostępność przedszkoli na terenie Gminy Pątnów.

Do form opieki nad dziećmi do lat 3 zalicza się żłobki oraz kluby dziecięce. Na terenie Gminy Pątnów nie funkcjonują placówki tego typu. W przeprowadzonym wśród mieszkańców badaniu ankietowym, prawie 30% respondentów dostrzegło potrzebę utworzenia takiego miejsca. Zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy pozwoli na powrót do aktywności zawodowej rodzicom dzieci, które zapewniony będą miały pobyt w placówce.

KULTURA I SPORT

Placówką zajmującą się upowszechnianiem kultury na terenie Gminy Pątnów jest Gminna Biblioteka Publiczna w Pątnowie. Oprócz podstawowej działalności, Biblioteka prowadzi także działalność informacyjną i kulturalno-oświatową, organizując wiele imprez służących popularyzacji książki i czytelnictwa.

W 2021 roku w Pątnowie powstał budynek Gminnego Centrum Kultury i Sportu, a od 2022 roku działalność rozpoczął Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Rozwój działalności tej organizacji może znacząco wpłynąć na upowszechnienie kultury i sportu na terenie Gminy, organizację większej liczby imprez kulturalnych i wydarzeń sportowych, co przedłożyć się może na większe zadowolenie mieszkańców z oferty spędzania czasu wolnego, rozwój ich aktywności i integracji społecznej oraz promocję Gminy.

Działalność kulturalną prowadzą również Koła Gospodyń Wiejskich, których w sumie w Gminie Pątnów jest 9. Głównym kierunkiem ich działań jest kultywowanie tradycji regionu ziemi wieluńskiej w zakresie kulturowym, kulinarnym, rękodzieła ludowego oraz tradycji chrześcijańskich.

Ponadto na terenie Gminy Pątnów działają 2 zespoły ludowe: Zespół Folklorystyczny z Popowic, Zespół Ludowy „Załączanie” oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Ogniki” w Pątnowie. Z kolei w zakresie działalności sportowej funkcjonuje Ludowy Zespół Sportowy w Pątnowie oraz Uczniowskie Kluby Sportowe: „Sprinter” w Pątnowie, „Jurajczyk” w Dietrznikach i „Załączak” w Załączu Małym. Ludowy Zespół Sportowy prowadzi rozgrywki na poziomie klasy B okręgu sieradzkiego. Natomiast Uczniowskie Kluby Sportowe dbają o promocję zdrowego trybu życia i organizację zawodów sportowych lekkoatletycznych czy siatkarskich.

Gminną bazę sportową stanowią: stadion sportowy w Pątnowie, boisko wielofunkcyjne i hala sportowa przy szkole w Pątnowie, sala gimnastyczna przy szkole w Załączu Małym, boisko sportowe w Popowicach, boisko wielofunkcyjne w Grębieniu i 8 siłowni zewnętrznych. Rozwinięta baza sportowa może wspierać aktywność mieszkańców, tym samym podnosząc ich kondycję fizyczną i dając nowe możliwości spędzania wolnego czasu.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Do organizacji pożytku publicznego działających na terenie Gminy zalicza się przede wszystkim Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne. Oprócz tego wyróżnia się również kilka stowarzyszeń, fundację i kółko rolnicze oraz wspomniane wcześniej kluby sportowe.

W porównaniu do powiatu i województwa, Gmina Pątnów charakteryzuje się niższą niż we wspomnianych jednostkach liczbą organizacji w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Mimo, iż w ostatnich latach wskaźnik ten wzrósł, to nadal pozostaje niższy niż dla innych gmin powiatu wieluńskiego i województwa łódzkiego. Należy jednak podkreślić wysoką aktywność istniejących organizacji, w szczególności Kół Gospodyń Wiejskich.

Ponadto Gmina Pątnów jest członkiem Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej i Związku Gmin Wiejskich RP.

OPIEKA ZDROWOTNA

Opiekę zdrowotną na terenie Gminy zapewniają Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MARMED” oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „KAMED”. NZOZ „MARMED” udziela świadczeń w zakresie leczenia otwartego tj. podstawowej opieki zdrowotnej, diagnostyki i profilaktyki. Przychodnia rodzinna posiada gabinet lekarza POZ oraz punkt szczepień. NZOZ „KAMED” posiada gabinet higieny szkolnej, gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, gabinet zabiegowy, poradnię dziecięcą oraz poradnię ogólną. Ponadto na terenie Gminy zlokalizowane są 2 apteki. W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy bardzo nisko ocenili dostęp do opieki medycznej, w szczególności do lekarzy specjalistów. Również w pożądanych przez mieszkańców priorytetach rozwojowych wymieniona została poprawa dostępu do pomocy medycznej, w szczególności specjalistycznej.

POMOC SPOŁECZNA

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Pątnów odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców corocznie spada, jednak w Gminie Pątnów wciąż jest wyższa niż średnio w powiecie oraz województwie. Głównymi powodami udzielenia pomocy społecznej mieszkańcom Gminy jest ich długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

W odpowiedzi na rosnącą liczbę seniorów na terenie Gminy dostrzega się potrzebę utworzenia miejsca spotkań dla aktywnych seniorów. Celem klubu byłoby przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych, rozwijanie ich sprawności psychofizycznej oraz wspieranie i zapewnienie możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz prowadzeniu samodzielnego życia. Należy również pamiętać o wsparciu osób niesamodzielnym. W grupę tą oprócz osób starszych wliczają się także osoby z niepełnosprawnościami. Należy więc rozważyć konieczność rozwoju tego typu usług opiekuńczych i aktywizacyjnych, celem wyeliminowania wykluczenia społecznego osób oraz ogólnego podniesienia jakości ich życia.

W gminnym zasobie mieszkaniowym w 2020 roku znajdowało się 13 mieszkań komunalnych oraz 1 mieszkanie socjalne. Średni czas oczekiwania na mieszkanie z zasobu mieszkaniowego Gminy wynosi 36 miesięcy.

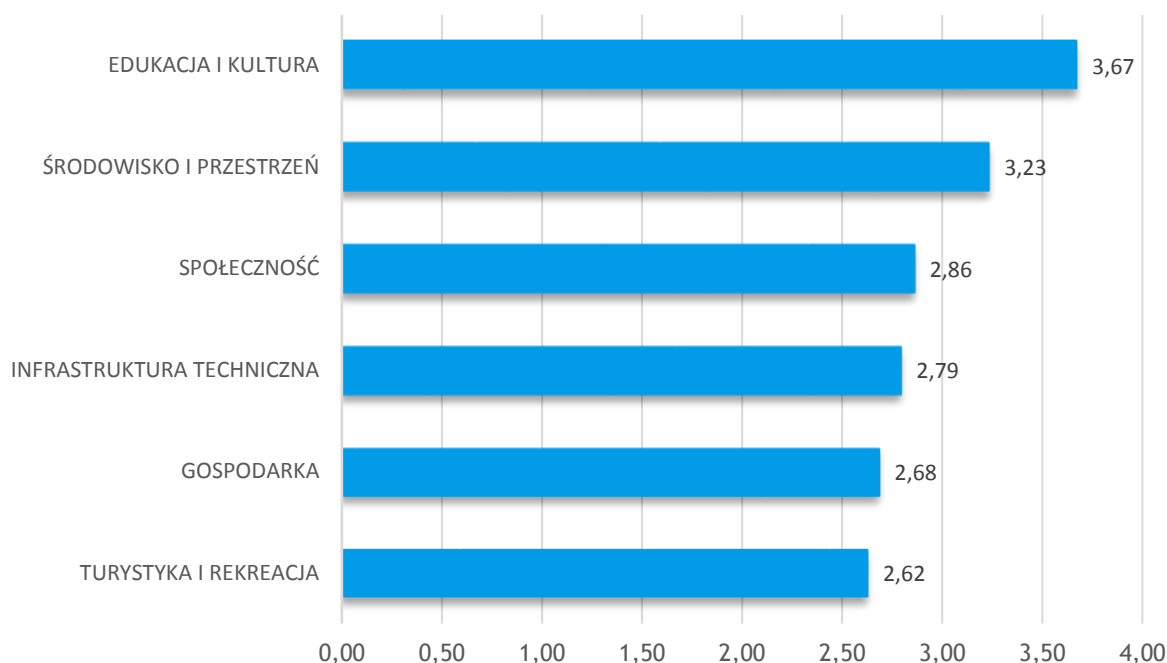
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Pątnów przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza on-line. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach od 15 lutego do 7 kwietnia 2022 roku.

Respondenci odpowiadali na 8 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury. Łącznie zebrano 71 ankiet, z których większą część respondentów stanowiły kobiety (59,2%). Pod względem wieku mieszkańców, najwięcej z nich było w przedziale 36-45 lat (47,9%), a 60,6% wszystkich respondentów było osobami pracującymi. Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik 2 do opracowania.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Pątnów w skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy najlepiej oceniają działania w obszarze edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,67), z kolei najgorzej w obszarze turystyki i rekreacji (średnia ocena wynosiła 2,62). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,68 do 3,23. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,97.

Ryc. 3. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Tabela poniżej przedstawia najlepiej i najgorzej oceniane przez ankietowanych elementy w poszczególnych obszarach. Najniżej oceniony ze wszystkich aspektów został dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,69). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie: oferty spędzania wolnego czasu na terenie Gminy (skierowanej do różnych grup wiekowych), możliwości uzyskania zatrudnienia, bezpieczeństwa przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych, poziomu bazy gastronomicznej, wsparcia dla osób starszych oferowanego przez Gminę (poprzez m.in. utworzenie Klubu Seniora, współpracę z organizacjami zrzeszającymi seniorów), działań promocyjnych Gminy, mających na celu pozyskanie potencjalnych turystów, świadomości ekologicznej mieszkańców, konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku lokalnym. Elementy te uzyskały średnią ocenę poniżej 2,5, co oznacza, że mieszkańcy mają w stosunku do nich złą i bardzo złą opinię.

Tabela 1. Najlepiej i najgorzej oceniane elementy w poszczególnych obszarach według ankietowanych

Obszar	Najlepiej oceniane:	Najgorzej oceniane:
Spółeczeństwo	Funkcjonalność budynków administracji publicznej	Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej
Gospodarka	Atrakcyjność inwestycyjna obszaru Gminy	Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy
Środowisko i przestrzeń	Walory środowiska przyrodniczego	Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)
Infrastruktura techniczna	Dostęp do Internetu	Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych
Turystyka i rekreacja	Atrakcyjność turystyczna	Oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy skierowana do młodzieży
Edukacja i kultura	Organizacja dowozu dzieci do szkół Dostęp do edukacji przedszkolnej i w szkołach podstawowych Działalność biblioteki	Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się w Gminie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

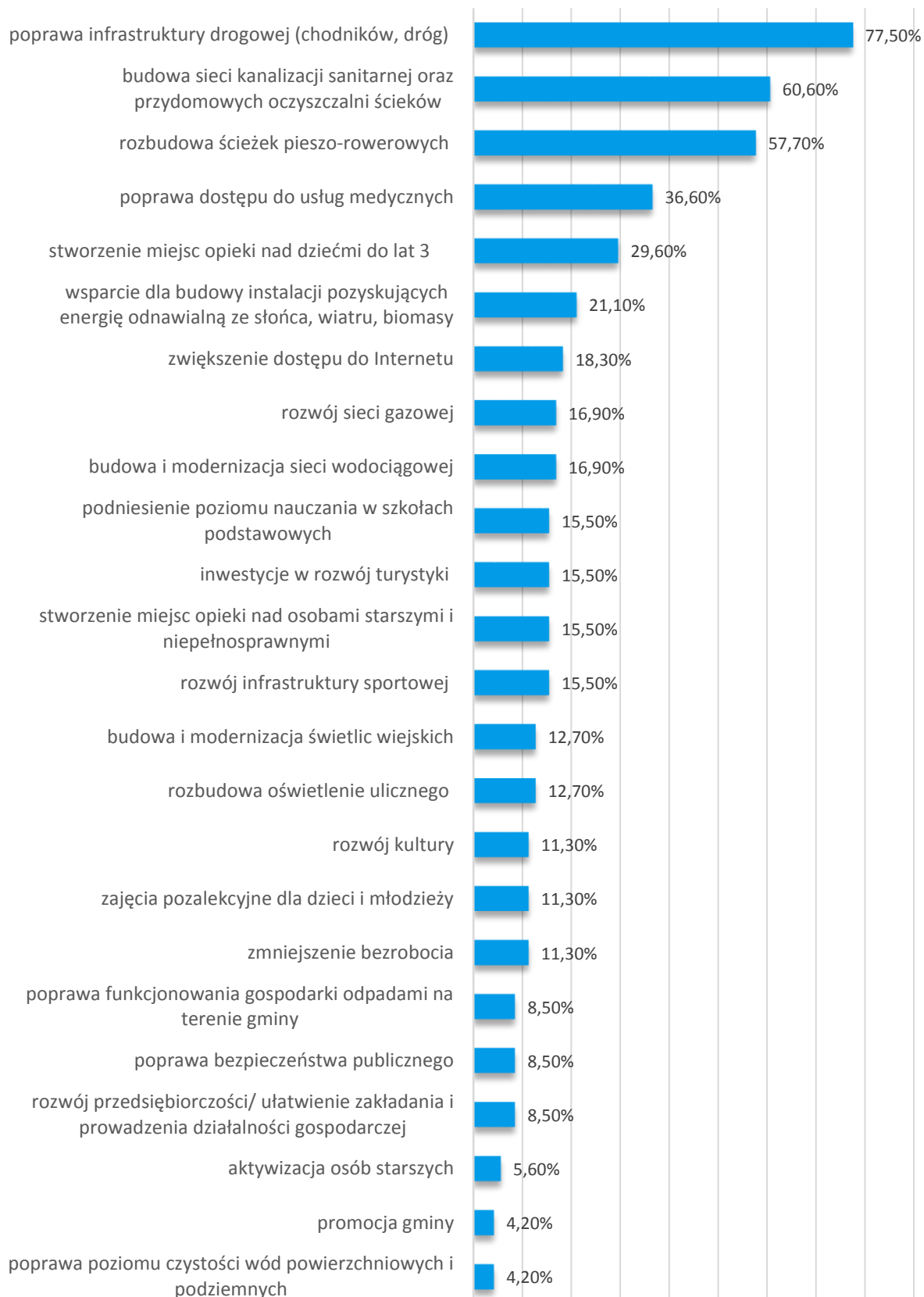
Wskazać należy, że żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona średnią oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców zdobyła organizacja dowozu dzieci do szkół (4,26). Pozostałe pozytywnie oceniane aspekty (średnia powyżej 4) to: dostęp do opieki przedszkolnej i w szkołach podstawowych, jakość edukacji przedszkolnej, działalność biblioteki oraz – jako jedyne poza obszarem edukacji i kultury – walory środowiska przyrodniczego w Gminie.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

Jednym z pytań zadanych w ankiecie było wskazanie elementu, który miałby zostać wizytówką Gminy. Najczęściej powtarzającą się odpowiedzią był Załęczański Park Krajobrazowy i łuk rzeki Warty. Mieszkańcy wskazywali na jego walory i płynący z nich potencjał do rozwoju turystycznego. W nawiązaniu do tego pojawiały się odpowiedzi związane z tworzeniem infrastruktury turystycznej, ścieżek pieszo-rowerowych oraz dydaktycznych, przystani kajakowych, rozwój bazy hotelowo-gastronomicznej.

Odpowiedzi na pytanie o wizytówkę Gminy wskazują również na to jakie są priorytety rozwoju według mieszkańców. Wśród często pojawiających się odpowiedzi znalazły się drogi i chodniki (bezpieczne, wysokiej jakości) oraz szeroko rozumiana ekologia (również edukacja ekologiczna mieszkańców) i czystość Gminy. Respondenci wskazywali także na konieczność tworzenia miejsc rekreacji i spędzania czasu wolnego oraz miejsc dla dzieci, takich jak place zabaw i boiska. Mieszkańcy dostrzegają także potencjał zabytkowego pałacu, który poddany rewitalizacji, mógłby stać się wizytówką Gminy, miejscem spotkań i organizacji wydarzeń kulturalnych.

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi znalazła się poprawa infrastruktury drogowej, w tym chodników, dróg, itd.), budowa sieci kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków oraz rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych – elementy te zebrały ponad 50% głosów. Następnie często zaznaczanymi jako priorytetowe do naprawy aspekty to: poprawa dostępu do usług medycznych (37% ankietowanych wskazało tą odpowiedź), stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (30% ankietowanych), wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię z odnawialnych źródeł (21% głosów), zwiększenie dostępu do Internetu (18% odpowiedzi).

Ryc. 4. Główne priorytety rozwoju Gminy Pątnów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Analizy dokonano w oparciu o:

- 1) wnioski z opisu charakterystyki Gminy;
- 2) dane liczbowe, opisowe i przestrzenne pozyskane z Gminy oraz ze źródeł zewnętrznych;
- 3) wyniki badań ankietowych przeprowadzonych w dniach od 15 lutego do 7 kwietnia 2022 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Pątnów przedstawia poniższe zestawienie.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• dobra dostępność komunikacyjna – 2 drogi krajowe oraz linia kolejowa przebiegające przez teren Gminy;• potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji dzięki cennym pod względem przyrodniczo-krajobrazowym terenom położonym w obrębie zakola rzeki Warty (tzw. Załęczański łuk Warty);• szlaki turystyczne przebiegające przez teren Gminy (piesze, dydaktyczne, konny, wodny);• tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości (dofinansowania dla przedsiębiorców);• wyższy niż w powiecie i województwie udział mieszkańców w wieku kreatywnym – osób młodych stanowiących główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego w Gminie;• wysoki odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym i zadowolenie mieszkańców z opieki przedszkolnej;• dobrze oceniany dostęp do edukacji na poziomie podstawowym, a w	<ul style="list-style-type: none">• niekorzystne trendy demograficzne – zmniejszająca się liczba mieszkańców, ujemny przyrost naturalny, rosnące obciążenie demograficzne osobami starszymi;• niewystarczające wsparcie dla osób starszych pod względem opieki i możliwości spędzania czasu wolnego;• utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej;• niezadawalająca jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej (chodniki, oświetlenie, itd.) i wynikające z tego obniżenie bezpieczeństwa drogowego;• transport zbiorowy (autobusowy) nie obejmuje wszystkich miejscowości;• brak sieci ścieżek, szlaków, dróg rowerowych (wytyczone na mapach, nie mają pokrycia w rzeczywistości, brak utwardzonych traktów, nieprzejezdne, nieoznaczone);• brak form opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy;• konkurencja gmin Wieluń, Praszka i Działoszyn pod względem możliwości zatrudnienia;

szczegółności organizacja dowozu dzieci do szkół;

- wzrost masy odpadów zbieranych w sposób selektywny;
- PSZOK funkcjonujący na terenie Gminy;
- wsparcie mieszkańców w pozyskiwaniu dofinansowań w ramach programu Czyste Powietrze;
- powstanie budynku Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Pątnowie i rozpoczęcie działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu;
- rozwinięta i dobrze oceniana przez mieszkańców działalność Gminnej Biblioteki Publicznej;
- aktywna działalność Kół Gospodyń Wiejskich, klubów sportowych oraz zespołów „Załączanie”, „Młodzieżowej Orkiestry Dętej „Ogniki” i Zespołu Ludowego z Popowic.

- brak sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy;
- brak sieci gazowej na terenie Gminy;
- średni wynik egzaminów ósmoklasisty w szkołach na terenie Gminy niższy niż średni wynik w powiecie i województwie;
- malejący stopień pokrycia wydatków w dziale oświata i wychowanie subwencją oświatową;
- niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu na terenie Gminy;
- niewystarczająca jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych odbywających się w Gminie;
- niedostateczna promocja Gminy (w tym terenów inwestycyjnych);
- niewystarczająca edukacja ekologiczna mieszkańców i brak dbałości o czystość przestrzeni wspólnych;
- brak kontroli nad gospodarstwami spalającymi odpady;
- niska klasa bonitacyjna gleb na terenie Gminy.

SZANSE

- wykorzystanie rosnącego potencjału intelektualnego w Gminie, zaangażowanie zasobów ludzkich mieszkańców do wspólnych działań;
- rozwój oferty turystycznej w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe Gminy;
- stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i aktywności społecznej;
- programy rządowe;
- pozyskiwanie dofinansowań ze środków unijnych i funduszy pomocowych UE, w tym w obszarze społecznym;
- edukacja ekologiczna mieszkańców, a w konsekwencji proekologiczna zmiana nawyków społeczeństwa.

ZAGROŻENIA

- duża powierzchnia Gminy objęta formami ochrony przyrody, jako czynnik mogący ograniczać możliwości inwestycyjne i rozwoju budownictwa;
- pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne i dalszy odpływ ludności z terenu całego regionu;
- niestabilna sytuacja na rynku usług oraz wzrost cen;
- rozwój czynników zanieczyszczających środowisko (wzrost natężenia ruchu drogowego i obciążenia turystycznego);
- zwiększające się koszty utrzymania szkół i reformy edukacji;
- zmieniające się przepisy prawne dotyczące samorządów, nakładające na samorządy nowe obowiązki, bez konkretnych narzędzi wykonawczych;
- niepewność społeczna i gospodarcza związana z sytuacją polityczną, pandemiczną oraz międzynarodową;
- wzrost wydatków bieżących kosztem inwestycji.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY PĄTNÓW

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 jest dokumentem, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację Gminy. Zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe. W procesie strategicznym stworzono misję oraz wizję Gminy Pątnów, które stanowią drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych.

Misja jest to element strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia misja Gminy Pątnów brzmi następująco:

Gmina Pątnów kreuje swój rozwój gospodarczy w oparciu o atrakcyjność turystyczną, dziedzictwo kulturowe oraz przedsiębiorczość lokalnej społeczności z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i zapewnieniem wysokiej jakości życia mieszkańców.

Ponadto Gmina Pątnów posiada również hasło promocyjne, które w kilku prostych słowach podkreśla walory Gminy, jako miejsca charakteryzującego się wyjątkowym spokojem i możliwością wypoczynku na jej terenie. Hasło to brzmi:

**Gmina Pątnów
TU ODPOCZNIESZ!**

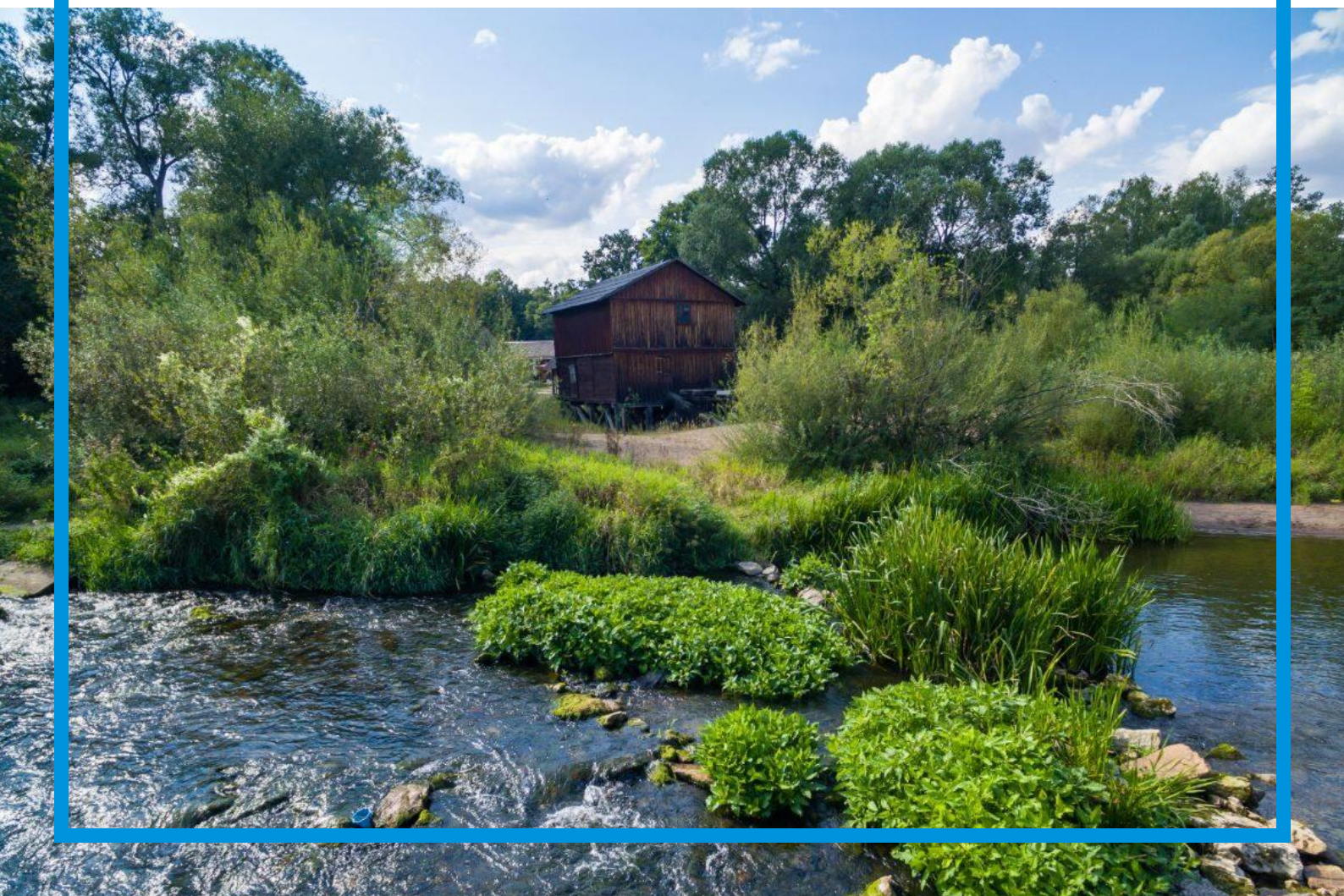
W procesie powstawania dokumentu istotne jest również stworzenie wizji, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej strategii. Wizja ukazuje Gminę Pątnów w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2030 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

Wizja Gminy Pątnów brzmi następująco:

W 2030 roku Gmina Pątnów jest miejscem rozwiniętym turystycznie i rozpoznawalnym w regionie, dbającym o zachowanie i odpowiedzialne wykorzystywanie swoich walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego, zapewniającym mieszkańcom możliwość wszechstronnego rozwoju i życia na wysokim poziomie w czystym i przyjaznym środowisku.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie diagnozy aktualnego stanu Gminy Pątnów, jej sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej oraz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, a także dążąc do osiągnięcia stanu Gminy opisanego w wizji rozwoju określono 3 cele strategiczne, którymi są:

- CEL I:** Wysoka jakość infrastruktury publicznej i uporządkowana przestrzeń wspólna
- CEL II:** Zrównoważona gospodarka oparta na turystyce oraz przedsiębiorczości mieszkańców
- CEL III:** Wszechstronna oferta społeczna zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

CELE STRATEGICZNE:

CEL I:
Wysoka jakość infrastruktury publicznej i uporządkowana przestrzeń wspólna

CEL II:
Zrównoważona gospodarka oparta na turystyce oraz przedsiębiorczości mieszkańców

CEL III:
Wszechstronna oferta społeczna zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców

CELE OPERACYJNE:

I.1.
Rozwój infrastruktury technicznej

I.2.
Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej i dostępności przestrzennej

I.3.
Dbałość o środowisko naturalne i poprawa jakości życia mieszkańców

II.1.
Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym

II.2.
Wspieranie przedsiębiorczości społeczności lokalnej

III.1.
Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej

III.2.
Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poprawa infrastruktury przedszkolnej

III.3.
Wysoki poziom usług opiekuńczych i ochrony zdrowia

CEL STRATEGICZNY I

Wysoka jakość infrastruktury publicznej i uporządkowana przestrzeń wspólna

I.1. Rozwój infrastruktury technicznej

I.2. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej i dostępności przestrzennej

I.3. Dbłość o środowisko naturalne i poprawa jakości jego składowych

Podstawą do zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców jest stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do życia. Wysoko rozwinięta infrastruktura techniczna wpływa na poprawę atrakcyjności danego obszaru oraz poprawia jakość życia mieszkańców. Szczególny wpływ na rozwój Gminy ma wysoka jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej, która wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania. W związku z tym konieczna jest ciągła rozbudowa i modernizacja sieci drogowej, która podnosić będzie poziom bezpieczeństwa drogowego oraz zwiększy dostępność przestrzenną. Drugim ważnym czynnikiem jest infrastruktura sieciowa, na którą składa się sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa. W związku z brakiem sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy samorząd podejmie działania związane z jej budową. Priorytet w tym działaniu dostrzegają zarówno mieszkańcy Gminy, jak i jej władze, dlatego konieczne jest uregulowanie gospodarki ściekowej w Gminie Pątnów, w tym również na obszarach o rozproszonej zabudowie. Jakość i dostępność infrastruktury sieciowej oddziałują nie tylko na poziom zadowolenia mieszkańców, ale również jakość środowiska przyrodniczego. Obecnie oczekiwania mieszkańców względem dostępu i jakości wskazanych elementów są coraz wyższe. Należy również pamiętać o zapewnieniu dostępu do dobrej jakości Internetu. W związku z popularyzacją i upowszechnieniem pracy zdalnej jest to niezbędne.

Na wizerunek Gminy oraz jej odbiór przez mieszkańców i odwiedzających wpływ ma estetyka przestrzeni publicznej oraz jej dostępność przestrzenna, na co składa się również możliwość swobodnego przemieszczania się, dlatego cel ten zakłada również dbłość o czystość i ład przestrzenny Gminy, rozwój transportu zbiorowego i eliminację barier architektonicznych.

Dodatkowo Gmina będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne, rozpowszechniając ideę Smart Village. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

W cel ten wpisuje się rewitalizacja parku podworskiego wraz ze stawami i zabytkowym dworkiem, znajdującymi się na jego terenie.

Zmiany klimatu i wynikające z nich skutki zmuszają do działań na rzecz powstrzymania dalszego zanieczyszczenia środowiska w skali globalnej oraz adaptacji do już zaistniałych zmian klimatu. Zadanie to jest bardzo trudne, ale również bardzo ważne. Gminna polityka ochrony środowiska zakłada działania zmierzające do utrzymania wysokiej jakości powietrza (np. wymiana źródeł ciepła na proekologiczne), wody oraz gleby (budowa przydomowych oczyszczalni

ścieków, rozwój sieci kanalizacyjnej). Należy tutaj pamiętać również o rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz prowadzeniu racjonalnej gospodarki odpadami komunalnymi. Działania te będą możliwe tylko przy odpowiednim nastawieniu społeczeństwa i jego świadomości, iż podejmowane kroki mają bezpośredni wpływ na jakość życia. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań edukacyjnych zmierzających do podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców, a w konsekwencji zmiany ich nawyków życia codziennego (np. prawidłowa segregacja odpadów komunalnych).

Ponadto, w związku z znaczącym udziałem terenów objętych formami ochrony przyrody podejmowane będą działania mające na celu utrzymanie istniejących form ochrony przyrody, ochronę bioróżnorodności oraz dążenie do kształtowania wspólnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa, którego strategicznymi elementami w Gminie Pątnów są Załęczański Park Krajobrazowy oraz proponowany Załęczański Obszar Chronionego Krajobrazu.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY I: WYSOKA JAKOŚĆ INFRASTRUKTY PUBLICZNEJ I UPORZĄDKOWANA PRZESTRZEŃ WSPÓLNA

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>I.1. Rozwój infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowanie gospodarki ściekowej w Gminie Pątnów, w tym na obszarach o rozproszonej zabudowie poprzez budowę sieci kanalizacyjnej wraz z urządzeniami ją obsługującymi oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków • Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej • Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i stanu technicznego dróg poprzez rozbudowę i modernizację sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym chodniki, oświetlenie, itd.) • Rozbudowa sieci ścieżek, szlaków i dróg rowerowych • Współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg i Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie budowy, modernizacji i remontów dróg • Monitoring stacji uzdatniania wody i w razie potrzeby poszukiwanie nowych ujęć lub rozbudowa istniejących • Wsparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków • Dążenie do zapewnienia wysokiej jakości sieci internetowej na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Gmina wyposażona w sieć kanalizacyjną, • wysokiej jakości sieć wodociągowa, • rozbudowana sieć drogowa na terenie Gminy (w tym drogi gminne, powiatowe, krajowe), • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Gminy dzięki wysokiej jakości infrastrukturze, • poprawa dostępności przestrzennej dla mieszkańców wsi, • dostęp do wysokiej jakości sieci internetowej na terenie Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km), • długość wybudowanej sieci ścieżek, szlaków i dróg rowerowych (km), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość wybudowanej I sieci kanalizacyjnej (km), • liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.), • liczba miejscowości z zapewnionym dostępem do szerokopasmowego Internetu (szt.),

I.2. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej i dostępności przestrzennej

- Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej i dbałość o zachowanie ładu przestrzennego
- Dążenie do pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP) terenów zabudowanych
- Utworzenie infrastruktury na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego i Gminy do trenowania orientacji sportowej przez cały rok
- Dążenie do zapewniania możliwości korzystania z transportu zbiorowego we wszystkich miejscowościach Gminy, a w szczególności dojazdu do siedziby Gminy
- Dbłość o czystość i estetykę przestrzeni publicznej, w tym czyste ulice, zadbane elewacje budynków i elementy infrastruktury zewnętrznej, takie jak ławki, przystanki, kosze na odpady, itd.
- Modernizacja i doposażanie budynków infrastruktury społecznej, m.in. centrów sołeckich, remiz
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rewitalizację zabytkowego parku podworskiego w Pątnowie wraz ze znajdującym się na jego terenie zabytkowym dworku oraz stawami
- Tworzenie terenów zieleni uporządkowanej (pasy zieleni przydrożnej, ogrody deszczowe, skwery, parki)
- Wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową
- zapobieganie chaosowi przestrzennemu,
- rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego,
- zapobieganie rozproszonej zabudowie,
- zwiększenie funkcjonalności przestrzennej Gminy,
- poprawa estetyki i funkcjonalności Gminy,
- przeprowadzenie rewitalizacji zabytkowego parku w Pątnowie,
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego,
- rozwinięta zielona infrastruktura, duża liczba ogólnodostępnych terenów zieleni uporządkowanej,
- zapewnienie osobom ze szczególnymi
- powierzchnia Gminy objęta MPZP (ha lub %),
- liczba zmodernizowanych/doposażonych budynków infrastruktury społecznej (szt.),
- liczba osób korzystająca z transportu publicznego (os.),
- kwota pozyskana na rewitalizację zabytkowego parku w Pątnowie (zł),
- powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę (ha),
- powierzchnia terenów zagospodarowanych zieloną infrastrukturą (ha),
- liczba budynków z wyeliminowanymi barierami architektonicznymi (szt.),
- liczba wprowadzonych usprawnień technologicznych, w oparciu o ideę Smart Village (szt.),

	<ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do zasad wynikających z ustawy o dostępności • Dążenie do rozwoju idei Smart Village 	<p>potrzebami swobodnego dostępu do usług w Gminie Pątnów,</p>	
<p>I.3. Dbalność o środowisko naturalne i poprawa jakości życia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie świadomości o bogactwie terenów objętych formami ochrony przyrody na terenie Gminy i potrzebie dbałości o nie • Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody • Ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej • Uczestnictwo w kształtowaniu spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (SOCh) • Zachęcanie społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych do organizacji wydarzeń takich jak Sprzątnie Świata, sadzenie drzewek, czyszczenie rzek, itp. • Stwarzanie warunków do rozwoju odnawialnych źródeł energii i montaż instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej • Kontynuacja termomodernizacji budynków użyteczności publicznej • Pozyskiwanie dofinansowań na realizację inwestycji związanych z ochroną środowiska • Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców (m.in. dotacje na wymianę pieców, budowę instalacji fotowoltaicznych, magazynów energii) • Prowadzenie monitoringu jakości powietrza 	<ul style="list-style-type: none"> • zadbane i czyste lasy, tereny zielone, doliny rzeczne, itd., • zachowana różnorodność biologiczna i formy ochrony przyrody, • zwiększenie udziału energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych, • poprawa ekologicznego wizerunku Gminy, • poprawa jakości powietrza na terenie Gminy, • ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, • zwiększenie liczby gospodarstw domowych ogrzewanych ekologicznymi źródłami ciepła, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych inicjatyw społecznych w zakresie dbałości o tereny chronione (szt.), • powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody na terenie Gminy (ha), • liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.), • liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.), • kwota pozyskanych środków zewnętrznych na inwestycje związane z ochroną środowiska (zł), • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.),

- Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców m.in. poprzez organizację wydarzeń promujących ochronę środowiska, realizację projektów ekologicznych
- Prowadzenie zabaw, konkursów, organizacja festynów skierowanych do najmłodszych mieszkańców związanych z ekologią
- Montaż nowych i dbałość o istniejące urządzenia wodnej melioracji szczegółowej (rowy, drenowania, itd.)
- Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury
- Przeciwdziałanie skutkom suszy m.in. poprzez zwiększanie naturalnej retencji, stosowanie rozwiązań służących spowalnianiu spływu wód, zagospodarowanie wód opadowych w miejscu ich powstawania
- Edukacja rolników w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej
- Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych i przeciwdziałanie wystąpienia powodziom
- Wspieranie aktywności sportowej mieszkańców
- Pozyskiwanie środków na rozwój odnawialnych źródeł energii
- Budowa stacji i punktów ładowania samochodów elektrycznych

- wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców,
- zmiana nawyków społeczeństwa na proekologiczne, np. segregacja odpadów komunalnych,
- zachowanie odpowiednich stosunków wodnych,
- zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i zapobieganie skutkom suszy,
- rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy,
- funkcjonująca na terenie Gminy stacja oraz punkty ładowania samochodów elektrycznych.

- udział odpadów segregowanych w stosunku do całości wyprodukowanych odpadów (%),
- liczba zorganizowanych wydarzeń promujących ochronę środowiska (szt.),
- liczba nowych obiektów zielonej/niebieskiej infrastruktury (szt.),
- kwota pozyskana na montaż odnawialnych źródeł energii (zł),
- liczba zamontowanych odnawialnych źródeł energii (szt.),
- liczba wybudowanych punktów ładowania samochodów elektrycznych (szt.).

CEL STRATEGICZNY II:

Zrównoważona gospodarka oparta na turystyce oraz przedsiębiorczość mieszkańców

II.1. Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym

II.2. Wspieranie przedsiębiorczości społeczności lokalnej

Wyjątkowe walory przyrodnicze Gminy i bogactwo lasów oraz zakole rzeki Warty dają duży potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji na terenie Gminy Pątnów. Na obszarach leśnych możliwy jest rozwój tras turystycznych wraz z infrastrukturą wypoczynkową, a przy korycie rzeki tworzenie, np. przystani kajakowych. Dziedzictwo kulturowe Gminy również może wspierać rozwój turystyki i zachęcać do odwiedzenia jej. Przykładem są tutaj pielgrzymi odwiedzający Źródło Objawienia lub zabytkowe drewniane kościoły, powstałe w XVI w., tak charakterystyczne dla Ziemi Wieluńskiej. Przede wszystkim należy jednak starać się zachować dziedzictwo kulturowe (w szczególności kościoły wieluńskie), jako czynnik definiujący krajobraz kulturowy i tożsamość regionalną.

Duża powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody wyklucza możliwość lokalizacji dużych zakładów przemysłowych na terenie Gminy Pątnów, a przedsiębiorczość w Gminie opiera się na prowadzeniu przez mieszkańców mikro i małych przedsiębiorstw. Aby zachęcić mieszkańców do zakładania działalności gospodarczych oraz przyciągnąć inwestorów planuje się wyznaczenie niewielkich terenów i obiektów inwestycyjnych i stosowanie preferencyjnych warunków prowadzenia działalności na terenie Gminy. Potencjał do rozwoju stanowi tutaj głównie przemysł rolny i przetwórstwo rolno-spożywcze, ale także rozwój usług skierowanych do mieszkańców.

W związku z rolniczym charakterem Gminy i położeniem na Obszarze Zielonej Gospodarki konieczne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, przez co rozumie się między innymi właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych czy racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin. W dążeniu do rozwoju zrównoważonego, nowoczesnego i ekologicznego rolnictwa mogą pomóc, np. szkolenia dla rolników.

Ważnym aspektem jest również prowadzenie szerokiej promocji Gminy w celu przyciągnięcia potencjalnych nowych mieszkańców, turystów czy inwestorów. Promocja powinna dotyczyć w szczególności atrakcyjności turystycznej Gminy, jej walorów przyrodniczych i kulturalnych, możliwości spędzania wolnego czasu i odpoczynku na łonie natury oraz odbywających się na jej terenie imprez i wydarzeń. Z drugiej strony niezbędne jest dostarczanie informacji o Gminie jako o dobrym miejscu do zamieszkania, pracy, prowadzenia działalności gospodarczej czy inwestycji. Działania te mają prowadzić do wzmocnienia rozpoznawalności Gminy w regionie (a nawet kraju) i zachęcaniu do jej odwiedzania.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY II: ZRÓWNOWAŻONA GOSPODARKA OPARTA NA TURYSTYCE ORAZ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>II.1. Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oznakowanych szlaków turystycznych, w szczególności ścieżek, szlaków i dróg rowerowych, ale także pieszych, konnych i kajakowych w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe Gminy • Tworzenie miejsc wypoczynku i rekreacji przy szlakach turystycznych, np. altany, skwery, innowacyjne place zabaw • Tworzenie ścieżek dydaktycznych w oparciu o florę i faunę występującą na terenie Gminy • Rozbudowa infrastruktury turystycznej przy rzece, np. przystanie kajakowe, wyznaczone miejsca na organizację ognisk, itp. • Rozwój bazy turystycznej, w tym hotelowej, gastronomicznej, eko i agroturystyki • Współpraca z gminami okolicznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji turystycznej Gminy • Promocja oferty turystycznej Gminy z wykorzystaniem istniejących zasobów (np. mapy szlaków turystycznych) oraz tworzenie nowych narzędzi promocyjnych • Dbałość o lokalne dziedzictwo kulturowe i jego promocja • Rozwijanie wśród mieszkańców poczucia przynależności do społeczności lokalnej i świadomości dziedzictwa lokalnego • Pozyskiwanie środków na renowację i ochronę zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> • szeroko rozwinięta oferta turystyczna na terenie Gminy, • infrastruktura turystyczna i wypoczynkowa na wysokim poziomie, spełniająca oczekiwania turystów i mieszkańców, • rozwinięta sieć szlaków turystycznych, • rozwinięta baza turystyczna, • szeroka promocja walorów turystycznych Gminy, • dobry stan zachowania lokalnych zabytków, • zachowanie gminnych zasobów kulturowych, • zwiększenie świadomości walorów kulturowych i turystycznych wśród mieszkańców Gminy, odwiedzających i turystów, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba turystów odwiedzających Gminę (os.), • długość szlaków turystycznych (km), • liczba wyznaczonych i oznakowanych szlaków turystycznych (szt.), • liczba istniejących przystani kajakowych (szt.), • liczba utworzonych miejsc wypoczynku (szt.), • liczba wykorzystywanych narzędzi promocyjnych (szt.), • kwota pozyskanych środków na renowację i ochronę zabytków (zł), • liczba przeprowadzonych

	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań zmierzających do ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego 		<p>renowacji zabytków (szt.),</p>
<p>II.2. Wspieranie przedsiębiorczości społeczności lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie terenów i obiektów inwestycyjnych pod nowe przedsiębiorstwa • Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy • Wspieranie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału rolniczego (rodzinne przetwórnice, rolniczy handel detaliczny) • Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem organizacji pozarządowych • Wspieranie małych i mikroprzedsiębiorców poprzez stosowanie ulg i zniżek w podatkach • Wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego • Wspieranie lokalnych producentów rolnych • Dążenie do rozwoju zrównoważonego rolnictwa, nowoczesnego i ekologicznego • Szkolenia dla rolników z zakresu odpowiedzialnego rolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • napływ nowego kapitału inwestycyjnego na teren Gminy, • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, • aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy (np. poprzez zakładanie przez nich nowych działalności gospodarczych), • nawiązanie ścisłej współpracy pomiędzy Urzędem Gminy, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi • zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu, • wzrost aktywizacji osób bezrobotnych, • zwiększenie liczby miejsc pracy, • podniesienie świadomości rolników z zakresu zrównoważonego rolnictwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów wyznaczonych pod inwestycje (ha), • liczba obiektów przeznaczonych pod działalność gospodarczą (szt.), • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • liczba spotkań/wydarzeń organizowanych w partnerstwie Gminy, przedsiębiorców, NGO (szt.), • liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%).

CEL STRATEGICZNY III

Wszechstronna oferta społeczna zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców

III.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej

III.2. Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3

III.3. Wysoki poziom usług opiekuńczych i ochrony zdrowia

Cel strategiczny III zakłada, iż Gmina będzie dobrym miejscem do życia dla wszystkich mieszkańców, a rozwinięta oferta społeczna spełni oczekiwania zainteresowanych z różnych grup społecznych. Szczególnie ważne jest tutaj zadbanie o odpowiednią aktywizację mieszkańców i umożliwienie im spędzania wolnego czasu w ciekawy sposób. Rozumie się przez to organizację imprez kulturalnych i sportowych oraz zapewnienie ciekawej oferty zajęć, w których mieszkańcy mogliby brać udział. Wykorzystać w tym celu można potencjał nowopowstałego budynku Gminnego Centrum Kultury i Sportu oraz działalność Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu (rozpoczęcie funkcjonowania od 2022 roku) oraz zaangażować organizacje pozarządowe do współtworzenia wydarzeń. Należy tutaj pamiętać również o osobach starszych i niepełnych i zapewnić im nie tylko odpowiednią opiekę, ale także możliwość aktywizacji i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu, np. poprzez utworzenie Klubu Seniora lub Dziennego Domu Seniora. Mieszkańcy zwracają również uwagę na konieczność zwiększenia dostępu do opieki zdrowotnej. Jednak ochrona zdrowia to nie tylko łatwy dostęp do lekarzy, ale także profilaktyka zdrowotna i podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia. Ponadto w ramach wsparcia osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej planuje się również tworzenie mieszkań socjalnych i komunalnych.

Rozwój nie jest możliwy bez edukacji na odpowiednim poziomie. Wysoka jakość kształcenia przekłada się na przyszłą sytuację każdego młodego człowieka, ale wpływa także na rynek pracy i przedsiębiorczość mieszkańców. Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej i bazy dydaktycznej oraz doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej, np. poprzez kursy i szkolenia, wpłynie na wzrost poziomu nauczania. Szkoła jest również dobrym miejscem do kształcenia odpowiednich nawyków wśród dzieci i młodzieży, dlatego dobrze jest wykorzystać możliwości jakie daje do promowania zdrowego stylu życia i zachęcania uczniów do aktywności sportowych. Ważne jest również, aby mieć na uwadze, iż zapewnienie opieki nad dziećmi może spowodować wzrost aktywności zawodowej mieszkańców, np. matki, których dzieci będą miały zapewnioną opiekę przedszkolną i żłobkową będą mogły powrócić do pracy. W związku z powyższym planuje się utworzenie gminnego żłobka na terenie Gminy oraz doposażanie i remonty wewnątrz budynków przedszkolnych i szkolnych.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w poniższej tabeli.

CEL STRATEGICZNY III: WSZECHSTRONNA OFERTA SPOŁECZNA ZAPEWNIAJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>III.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja imprez i wydarzeń kulturalno-sportowych odpowiadających potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców • Wzmocnienie działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu • Promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej, skierowanej w szczególności w stosunku do osób starszych i niesamodzielnych • Wykorzystanie wsparcia organizacji pozarządowych w integracji mieszkańców i pomocy seniorom • Tworzenie miejsc spotkań i integracji dla mieszkańców • Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania kultury i sportu • Popularyzacja kultury fizycznej i zdrowego trybu życia wśród wszystkich grup wiekowych, m.in. poprzez systematyczną rozbudowę, dostosowywanie i modernizację bazy sportowej • Rozwój i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej skierowanej dla dzieci i młodzieży (place zabaw, pump track, skate park, tor przeszkód, itd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • szeroka oferta kulturalna i sportowa, zapewniająca rozrywkę i możliwość spędzania wolnego czasu wszystkim mieszkańcom Gminy, • prężnie funkcjonujący Gminny Ośrodek Kultury i Sportu oferujący zróżnicowaną ofertę zajęć i wydarzeń, • upowszechnianie kultury z udziałem organizacji pozarządowych, • rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna zapewniająca możliwość spędzania wolnego czasu i aktywność wszystkim mieszkańcom Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych imprez kulturalnych (szt.), • liczba odbywających się wydarzeń sportowych (szt.), • liczba zajęć i wydarzeń organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (szt.), • liczba nowych lub poddanych modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.), • liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze upowszechniania kultury i sportu (szt.),

III.2. Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3

- Dążenie do utworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym gminnego żłobka
- Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej i przedszkolnej oraz bazy dydaktycznej, a także podnoszenie poziomu nauczania, a w konsekwencji wyników egzaminów
- Doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej, np. poprzez kursy i szkolenia
- Wprowadzenie wsparcia dla uczniów z problemami w nauce w celu wyrównania ich szans z rówieśnikami, a w konsekwencji na rynku pracy
- Udzielanie wsparcia dla uczniów wybitnie uzdolnionych, umożliwiającą im rozwój poza podstawą programową
- Dążenie do zapewnienia dostępu w jednostkach oświatowych do podstawowej opieki zdrowotnej (pielęgniarka szkolna, stomatolog)
- Wykorzystanie szkół do promowania zdrowego trybu życia wśród dzieci, np. poprzez organizację lekcji, pogadanek, imprez tematycznych, itd.
- Zachęcanie dzieci i młodzieży do większej aktywności ruchowej poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, SKS, UKS, kluby sportowe, itd.
- Organizacja zajęć i wydarzeń rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży

- funkcjonujący na terenie żłobek oraz inne formy opieki nad dziećmi do lat 3,
- baza dydaktyczna i infrastruktura szkolna oraz przedszkolna na wysokim poziomie,
- wysokie wyniki nauczania,
- podnoszenie kompetencji kadry wychowawczej i oświatowej,
- szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych, dostosowana do zainteresowań dzieci i młodzieży szkolnej,
- wzrost zainteresowania dzieci i młodzieży sportem i aktywnością ruchową,
- zajęcia dodatkowe skierowane do dzieci i młodzieży potrzebujących dodatkowego wsparcia w nauce,
- program stypendialny wspierający dzieci uzdolnione

- poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%),
- poziom upowszechniania opieki przedszkolnej (%),
- poziom wyników egzaminu ósmoklasisty (%),
- liczba nauczycieli biorących udział w kursach i szkoleniach (os.),
- liczba odbywających się zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (szt.),
- liczba dzieci otrzymujących wsparcie w nauce (os.),
- liczba dzieci otrzymujących stypendium naukowe (os.),
- liczba szkół z zapewnioną opieką pielęgniarki szkolnej/stomatologa (szt.),
- liczba przeprowadzonych w szkołach akcji promowania zdrowego trybu życia (szt.),

		<ul style="list-style-type: none"> • podstawowa opieka medyczna w gminnych szkołach, 	
<p>III.3. Wysoki poziom usług opiekuńczych i ochrony zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty spędzania czasu wolnego skierowanej dla seniorów, np. poprzez utworzenie Klubu Seniora i/lub Dziennego Domu Seniora • Dążenie do utworzenia miejsca opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi, np. Dziennego Domu Opieki • Dążenie do zwiększenia dostępności do lekarzy specjalistów • Wprowadzenie opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób starszych i niesamodzielnymi • Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym osób starszych i ze szczególnymi potrzebami • Tworzenie mieszkań socjalnych • Rozwój współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z organizacjami pozarządowymi • Organizacja i promowanie programów profilaktyki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwinięta polityka senioralna, • rozwinięta pomoc rodzinom i opiekunom osób starszych i niesamodzielnymi, • zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym dzięki zwiększonemu wsparciu tych osób, • dobra współpraca OPS z organizacjami pozarządowymi, • zapewnienie mieszkańcom dostępu do kompleksowej opieki medycznej, • szeroko rozpowszechnione wśród mieszkańców programy profilaktyczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników Klubu Seniora/Dziennego Domu Seniora (os.), • liczba uczestników Dziennego Domu Opieki (os.), • liczba rodzin korzystających z opieki wytchnieniowej (szt.), • liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych w pomoc w obszarze społecznym (szt.), • liczba utworzonych mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.), • liczba przeprowadzonych programów profilaktyki zdrowotnej (szt.), • liczba mieszkańców biorących udział w programach profilaktycznych (os.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pątnów oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Pątnów położona jest w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieluńskim. Głównym ośrodkiem lokalnym jest miejscowość Pątnów. Odgrywa on znaczącą rolę w systemie osadniczym, skupia ponadto funkcje administracyjne i usługowo-handlowe. W strukturze przestrzennej Gminy wyróżniają się również układy osadnicze Dzietrznik, Załęcza Wielkiego i Załęcza Małego. Wsie te, podobnie jak Pątnów, są dobrze wyposażone w usługi podstawowe.

Ponad 60% powierzchni Gminy pokrywają użytki rolne, w związku z tym jest to Gmina typowo rolnicza, gdzie grunty orne stanowią prawie 90%, a pozostała część to użytki zielone. Najlepsze gleby spotyka się miejscami w północnej części Gminy, w miejscowościach: Kamionka, Popowice, Pątnów i Grębień. Gorsze warunki glebowe występują w centralnej części Gminy, w miejscowości Dzietrzniki, natomiast najstabsze na południu i wschodzie Gminy. Problemem jest duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych i przewaga niewyspecjalizowanej, głównie małoobszarowej produkcji rolnej. Z drugiej strony dostrzega się szansę rozwoju rolnictwa ekologicznego (bez stosowania środków ochrony roślin).

Dogodnym położeniem pod względem komunikacyjnym charakteryzują się miejscowości położone w pobliżu dróg krajowych przebiegających przez teren Gminy. Przez zachodni skraj Gminy biegnie droga krajowa nr 45 Wieluń-Opole. Natomiast przez całą długość Gminy prowadzi droga krajowa nr 43 Wieluń-Częstochowa. Obie drogi biegną na osi północ-południe i umożliwiają dogodnie połączenie drogowe z Wieluniem, Częstochową, Kluczborkiem i Opolem. Na sieć drogową składają się również drogi powiatowe i gminne oraz drogi wewnętrzne, doprowadzające do terenów rolnych i zabudowy wiejskiej.

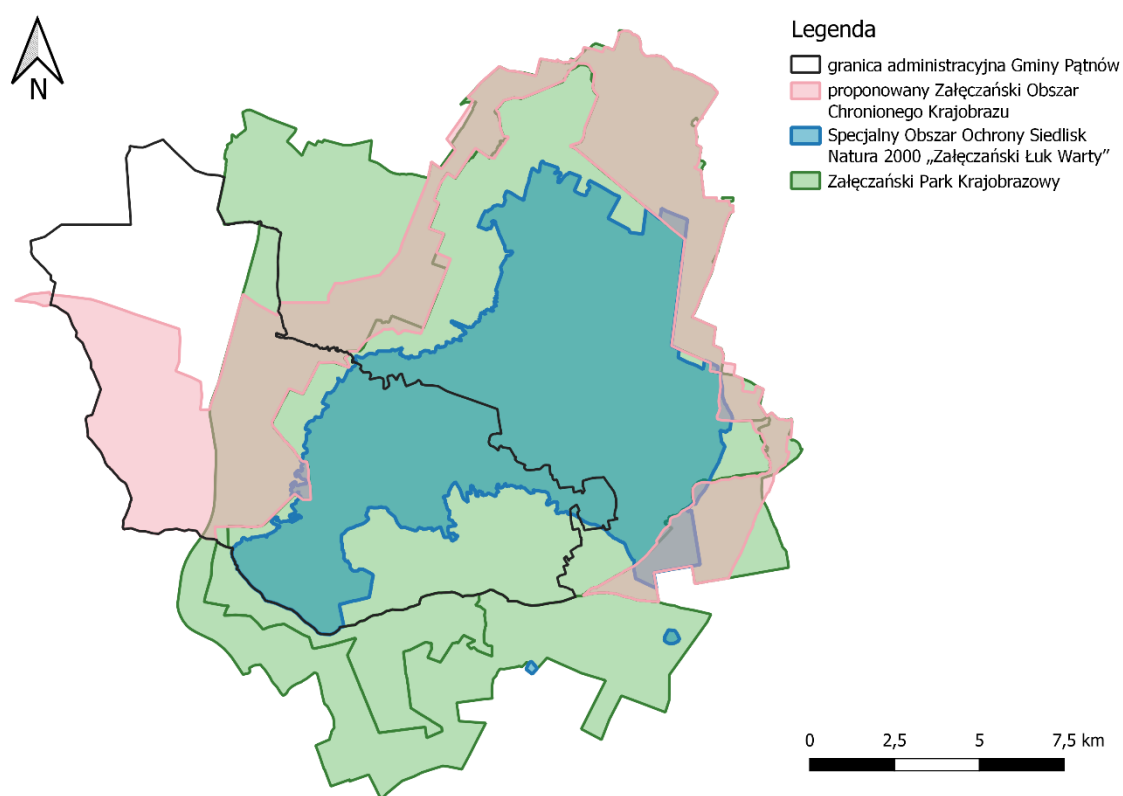
Przez teren gminy przebiegają linie kolejowe. Znajdują się one na działkach ujętych w obrębach geodezyjnych: Dzietrzniki, Kałuże, Pątnów i wyznaczone zostały jako tereny zamknięte. Istniejąca linia kolejowa stanowi również środek transportu zbiorowego. W Dzietrznikach i Pątnowie znajdują się stacje pasażerskie. Tory kolejowe biegną równoległe do drogi krajowej nr 43, po jej wschodniej stronie. Przejazd przez tory kolejowe możliwy jest w 7 miejscach. Uzupełnieniem pasażerskich przewozów kolejowych jest komunikacja autobusowa zapewniana przez prywatnych przewoźników oraz spółkę PKS Wieluń.

Gmina posiada zezwolenia na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągów wiejskich z 2 ujęć. Ujęcia te znajdują się w Pątnowie i Załęczu Wielkim.

Wyraźnie wyróżnia się podział Gminy na 2 strefy o odmiennym charakterze. Północno-zachodnia część Gminy obejmuje głównie tereny użytkowane rolniczo, natomiast południowo-wschodnia położona jest na terenach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, gdzie dominującą funkcją jest rolnictwo, turystyka oraz gospodarka leśna.

Znaczną część powierzchni Gminy Pątnów pokrywają formy ochrony przyrody (południowo-wschodnia część Gminy). Wśród nich wyróżnia się: Załęczański Park Krajobrazowy, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Załęczański Łuk Warty” oraz 15 użytków ekologicznych.

Największe znaczenie odgrywa Załęczański Park Krajobrazowy (który pokrywa powierzchnię Gminy w jej centralnej i południowo-wschodniej części) wraz z proponowanym Załęczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, które są strategicznymi elementami systemu obszarów chronionych województwa. Duża powierzchnia lasów oraz przepływająca przez teren Gminy rzeka Warta dają potencjał do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych na terenie Gminy. Tak liczne obszary chronione oprócz tego, iż charakteryzują się przede wszystkim wysokimi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi, mogą jednak działać ograniczająco w zakresie możliwości rozwoju budownictwa. Przykładem jest dolina rzeki Warty stanowiąca korytarz ekologiczny o znaczeniu nie tylko regionalnym, ale i krajowym wraz z dolinami jej dopływów i towarzyszącymi im łąkami i pastwiskami, stanowiącymi lokalne korytarze ekologiczne. Ich prawidłowe funkcjonowanie w powiązaniu z krajobrazem odgrywa istotną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego Gminy. W związku z tym doliny powinny zostać wykluczone z zabudowy, wyłączając jedyne budowle służące gospodarce wodnej. Szczegółowe wymogi w odniesieniu do użytkowania i zagospodarowania terenów objętych formami ochrony przyrody zawarto w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pątnów.

Ryc. 5. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Analiza występujących w Gminie uwarunkowań pozwala stwierdzić, że podstawowe aspekty jej rozwoju przestrzennego stanowią znaczne możliwości rozwoju produkcji rolnej (w części północno-zachodniej Gminy) oraz rozwoju turystyki i rekreacji (na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego oraz w jego otulinie). Predysponowanymi do tej formy zainwestowania

są tereny położone w dolinie rzeki Warty. Mimo zakazu budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegu Warty (teren Załączającego Parku Krajobrazowego), możliwe jest lokalizowanie obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz obiektów lokalizowanych na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyłączeniem strefy zagrożenia powodziowego.

Gmina Pątnów położona jest:

- w znacznej części na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy atmosferycznej,
- w całości na terenie silnie zagrożonym występowaniem suszy hydrologicznej,
- w części północnej na terenie ekstremalnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej, w części centralnej silnie zagrożonym występowaniem suszy rolniczej, a w części południowej słabo zagrożonym występowaniem suszy rolniczej,
- w części północnej i południowej na terenie umiarkowanie zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej, a w części centralnej na terenie słabo zagrożonym występowaniem suszy hydrogeologicznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Pątnów klasyfikuje się w części północnej jako obszar ekstremalnie zagrożonym suszą, w części centralnej jako obszar centralnie zagrożonym suszą, a w części południowej jako obszar umiarkowanie zagrożonym suszą. Wszelkie działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Gmina Pątnów wymieniana jest w *Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami Województwa Łódzkiego na lata 2020-2023* ze względu na występowanie na jej terenie Kościoła filialnego św. Trójcy w Grębieniu (XVI w.; stan zachowania: bardzo dobry; rekomendowane działania: bieżące prace utrzymaniowe) oraz Kościoła filialnego Wszystkich Świętych w Popowicach (XVII w., stan zachowania: dobry; rekomendowane działania: kontynuacja rewaloryzacji/rewitalizacji). Kościoły te należą do grupy XVI-wiecznych drewnianych kościołów wieluńskich i w *Programie* zaliczone zostały jako proponowane do ustanowienia pomników historii w odniesieniu do obiektów i zespołów odznaczających się wyjątkowymi wartościami zabytkowymi i znaczeniem dla dziedzictwa kulturowego w kraju. Pozostałe kościoły należące do tej grupy zlokalizowane są na terenie gmin Wieluń, Wierzchnas, Biała i Sokolniki.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego określone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pątnów wskazują, iż w strukturze osadniczej Gminy, miejscowość Pątnów będzie pełnić nadal rolę głównego ośrodka gminnego – bieguna rozwoju o tendencjach wzrostowych wymagających uzupełnień istniejących struktur przestrzennych w powiązaniu z działaniami na rzecz ochrony środowiska i wartości kulturowych.

Pozostałe jednostki osadnicze, w większości wsie w układzie pasmowym, równoległym do istniejących dróg bądź o układzie koncentrycznym są adaptowane ze wskazaniem uzupełnień w ciągach zabudowy lub dopełnień układów koncentrycznych. Istniejące rozproszone budownictwo zagrodowe nie podlega zmianom.

Perspektywicznie ważną rolę w rozwoju Gminy, oprócz Pątnowa, odgrywać będą miejscowości Załęcze Wielkie i Dietrzniki, które posiadają dogodne uwarunkowania komunikacyjne oraz terenowe dla rozwoju przestrzennego. Terenami predysponowanymi do lokalizacji funkcji produkcyjno-usługowej są miejscowości Pątnów, Dietrzniki i Kamionka. Natomiast terenami predystynowanymi do lokalizacji funkcji turystyczno-rekreacyjnej są wsie: Kluski, Załęcze Wielkie, Załęcze Małe, Troniny, Grabowa, Kałuże, Gligi, Cieśle.

Zasadnicze znaczenie dla modernizacji struktury osadniczej Gminy będzie mieć pełna modernizacja jej systemu komunikacyjnego oraz rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej terenów osadniczych przy zastosowaniu zróżnicowanych form i technologii. Priorytetowe znaczenie dla funkcjonowania Gminy ma wyposażenie jej w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, który stał się niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania.

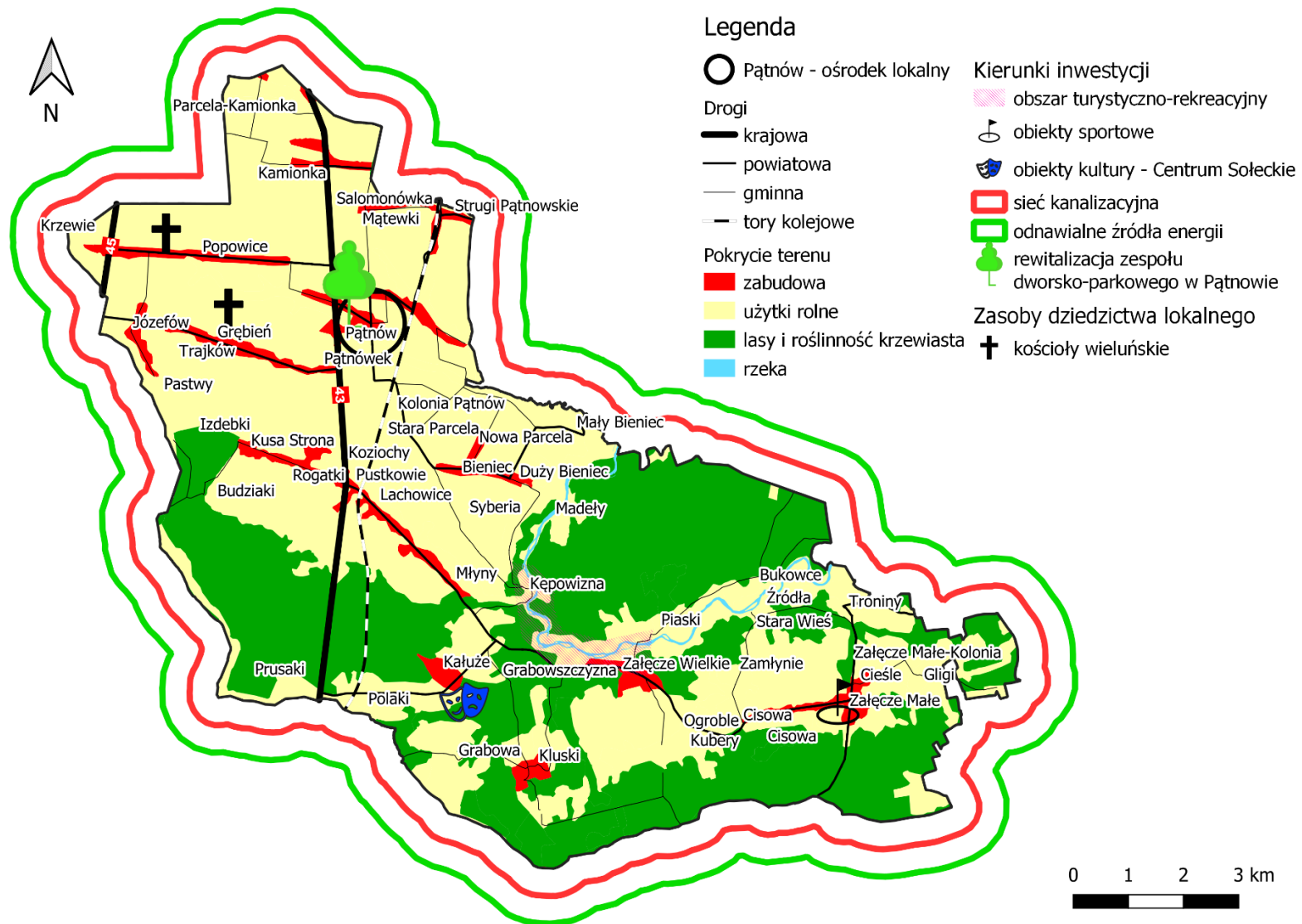
Model struktury funkcjonalnej Gminy Pątnów został przedstawiony na w formie graficznej na kolejnej stronie (Ryc. 6.). Jest zobrazowaniem zaplanowanych w Strategii kierunków działań, które wyznaczone zostały dzięki analizie zdiagnozowanych potrzeb i problemów w istniejących uwarunkowaniach (przeprowadzona została analiza zagospodarowania przestrzennego Gminy, dziedzictwa kulturowego i historycznego, powiązań komunikacyjnych, występujących zasobów naturalnych i obszarów cennych przyrodniczo).

W zakresie infrastruktury technicznej zaplanowano m.in.:

- rozwój sieci technicznej w obrębie całej Gminy;
- rozwój odnawialnych źródeł energii (w szczególności fotowoltaiki) na obszarze całej Gminy.

W zakresie infrastruktury społecznej zaplanowano m.in.:

- lokalizowanie infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w zakolu rzeki Warty;
- budowę obiektów sportowych m.in. w miejscowości Załęcze Małe;
- budowę obiektów kulturalnych m.in. Centrum Sołeckie w miejscowości Kałuże;
- rewitalizację zespołu dworsko-pałacowego w miejscowości Pątnów.

Ryc. 6. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Tereny o funkcjach mieszkaniowych – Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy jednorodzinnej oraz zagrodowej, zlokalizowane wzdłuż istniejących ulic w poszczególnych sołectwach Gminy.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- Podnoszenie jakości i komfortu życia i zamieszkania,
- Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej Gminy dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego,
- Zwiększenie atrakcyjności osadniczej Gminy,
- Kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- Kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową w sołectwach,
- Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej,
- Dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- Zachowanie miejscowości Pątnów jako głównego ośrodka gminnego,
- Poszerzenie zasięgów terenów zruralizowanych poprzez uzupełnienie istniejących ciągów zabudowy,
- Pełna modernizacja systemu komunikacyjnego oraz rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej terenów osadniczych przy zastosowaniu zróżnicowanych form i technologii,
- Wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania.

Tereny o funkcjach usługowych, w tym użyteczności publicznej - Obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na obsługę mieszkańców gminy.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- Porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej,
- Zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących usług,
- Podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- Kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych,
- Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej.

Tereny użytkowane rolniczo – Grunty orne, użytki zielone

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- Zachowanie tożsamości wiejskiej gminy,
- Zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów występujących gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- Zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego,
- Rozwój rolnictwa ekologicznego (bez stosowania środków ochrony roślin).

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- Kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- Przeciwdziałanie rozdrobnieniu areału rolnego,
- Zalesienia gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- Wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów oraz urządzeń degradujących w szerszym zasięgu środowisko w zakresie zdolności produkcyjno-rolniczej,
- Możliwe przekształcenia gruntów rolnych w tereny o innym użytkowaniu, jak: lasy, agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, tereny zieleni urządzonej.
- Prowadzaniem racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- Zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk.

Tereny zieleni, w tym o wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej – obszar Załęczańskiego Parku Krajobrazowego wraz z proponowanym Załęczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu, Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Załęczański Łuk Warty”, 15 użytków ekologicznych, 19 pomników przyrody.

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- Ochrona różnorodności biologicznej i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego,
- Zwiększenie dostępności terenów zieleni,
- Przeciwdziałanie degradacji środowiska leśnego oraz pozostałych terenów objętych formami ochrony przyrody,
- Wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa do rozwoju funkcji turystyki, rekreacji, sportu, aktywnego wypoczynku, ochrony zdrowia i edukacji,
- Wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Zachowanie dużego udziału zieleni w strukturze przestrzennej Gminy,
- Wyznaczanie ścieżek turystycznych i edukacyjnych oraz miejsc wejścia do lasu wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę, umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek, w szczególności w sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej,
- Wprowadzenie zakazu sytuowania nowej zabudowy niezwiązanej z gospodarką leśną (możliwa realizacja małej architektury na cele rekreacji i wypoczynku, edukacji ekologicznej itp.),

Tereny zieleni – Obszary dopełniające system przyrodniczy, pełniące głównie rolę rekreacyjno-społeczną i turystyczną (zielenie urządzone, strefy rekreacyjno-wypoczynkowe i obszary o funkcjach turystycznych)

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- Zwiększenie powierzchni i dostępności terenów zieleni,
- Wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego (sport, rekreacja, wypoczynek, turystyka),
- Poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej obszaru Gminy,
- Zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego oraz krajobrazu,
- Poprawa warunków klimatycznych.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Zachowanie i tworzenie terenów zieleni, obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych i turystycznych z dużym udziałem terenów aktywnych przyrodniczo,
- Zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej,
- Dopuszczenie lokalizacji obiektów budowlanych związanych z funkcją obszarów i usługami wspierającymi te funkcje, w tym niezbędnej infrastruktury – przy założeniu minimalizowania negatywnego oddziaływania obiektów na krajobraz,
- Rozwój turystyki kulturowej, wypoczynkowej, aktywnej (konnej, pieszej, rowerowej w oparciu o wartości przyrodniczo-kulturowe).

Wody

Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju:

- Zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, dążenie do poprawy klas czystości wód na obszarze całej Gminy,
- Wykorzystanie cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego,
- Wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego,
- Prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia towarzyszącej sieci ekologicznej.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej:

- Ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowej z zachowaniem wyjątków związanych z lokalizowaniem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz obiektów lokalizowanych na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej z wyłączeniem strefy zagrożenia powodziowego,
- Wprowadzenie zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- Realizacja działań z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziowym i planu przeciwdziałania skutkom suszy.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Pątnów, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia rozwoju województwa łódzkiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* oraz *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030*.

W Strategii rozwoju województwa łódzkiego 2030 wyznaczono następujące cele strategiczne:

- Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
- Obywatelskie społeczeństwo równych szans,
- Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

oraz cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w *Strategii Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030* ze *Strategią rozwoju województwa łódzkiego 2030*.

CELE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030	STRATEGIA ROZWOJU GMINY PĄTNÓW NA LATA 2022-2030
Cel I: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka I.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego I.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego I.3. Wsparcie rozwoju MŚP I.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności	CEL II: Zrównoważona gospodarka oparta na turystyce oraz przedsiębiorczości mieszkańców II.1. Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym II.2. Wspieranie przedsiębiorczości społeczności lokalnej

Cel II: Obywatelskie społeczeństwo równych szans

II.1. Rozwój kapitału społecznego

II.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

II.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

Cel III: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

III.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska

III.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu

III.3. Zwiększenie dostępności transportowej

III.4. Nowoczesna energetyka w województwie

III.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami

III.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych

Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo

CEL III:

Wszechstronna oferta społeczna zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców

III.2. Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poprawa infrastruktury przedszkoli

CEL III:

Wszechstronna oferta społeczna zapewniająca wysoką jakość życia mieszkańców

III.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej

III.2. Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poprawa infrastruktury przedszkoli

III.3. Wysoki poziom usług opiekuńczych i ochrony zdrowia

CEL I:

Wysoka jakość infrastruktury publicznej i uporządkowana przestrzeń wspólna

I.1. Rozwój infrastruktury technicznej

I.2. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznej i dostępności przestrzennej

I.3. Dbałość o środowisko naturalne i poprawa jakości życia mieszkańców

CEL II:

Zrównoważona gospodarka oparta na turystyce oraz przedsiębiorczość mieszkańców

II.1. Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 Gmina Pątnów zaklasyfikowana została do Obszaru Zielonej Gospodarki. Jest to obszar obejmujący gminy położone na terenie województwa łódzkiego, lecz nie wchodzące w Miejskie Obszary Funkcjonalne. Obszar Zielonej Gospodarki charakteryzuje się dominującymi funkcjami rolniczą oraz przyrodniczą, a ze względu na swój potencjał endogeniczny środowiska przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego predysponuje się na rozwój funkcji turystycznej. Strategia Rozwoju Województwa wskazuje działania, które podejmowane powinny być na tym obszarze. Wyróżnia się wśród nich szereg zadań związanych z:

- **prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej**, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- **zwiększaniem opłacalności produkcji rolnej**, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- **wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego**,
- **dywersyfikacją gospodarczą**, poprzez rozwój turystyczny, w tym rozwój turystyki aktywnej, wspieranie bazy turystycznej (w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudowę szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej oraz kajakowej, kreowanie marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowanie zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowanie tradycji, wykreowanie wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa,
- **ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne**, poprzez m.in. zwiększanie zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzanie zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowa i modernizacja zbiorników wodnych, rozwój systemów melioracyjnych, odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł) oraz stosowanie rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycję w infrastrukturę przeciwwązrożeń (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową).

Ryc. 5. Obszar Zielonej Gospodarki

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

6. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne Gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy, Rada Gminy oraz odpowiednie komórki organizacyjne Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Wójt Gminy	<ul style="list-style-type: none">• stymulowanie i koordynacja działań• integrowanie zasobów
Rada Gminy	<ul style="list-style-type: none">• wsparcie strategiczne przy realizacji i ewaluacji strategii i podejmowaniu decyzji strategicznych
komórki organizacyjne Urzędu Gminy	<ul style="list-style-type: none">• koordynacja działań• poszukiwanie nowych źródeł finansowania• monitoring, ewaluacja i przygotowanie zmian do aktualizacji• realizacja

Dodatkowo, rekomenduje się przyjęcie lub aktualizację szczegółowych planów i programów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji działań danego celu strategicznego. Obecnie obowiązującymi dokumentami w Gminie są:

- Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Pątnów na lata 2022-2029,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pątnów,
- Program ochrony środowiska na lata 2021-2024,

- Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Pątnów na lata 2022-2025,
- Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Pątnów na lata 2021-2025,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pątnów na lata 2021-2028,
- Program Wspierania Rodziny w Gminie Pątnów na lata 2021-2023,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 dla Gminy Pątnów,
- Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego Gminy Pątnów,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok,
- Gminny Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Gminy Pątnów na lata 2021-2022,
- Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w gminie Pątnów na 2022 rok,
- Program współpracy Gminy Pątnów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2022 rok.

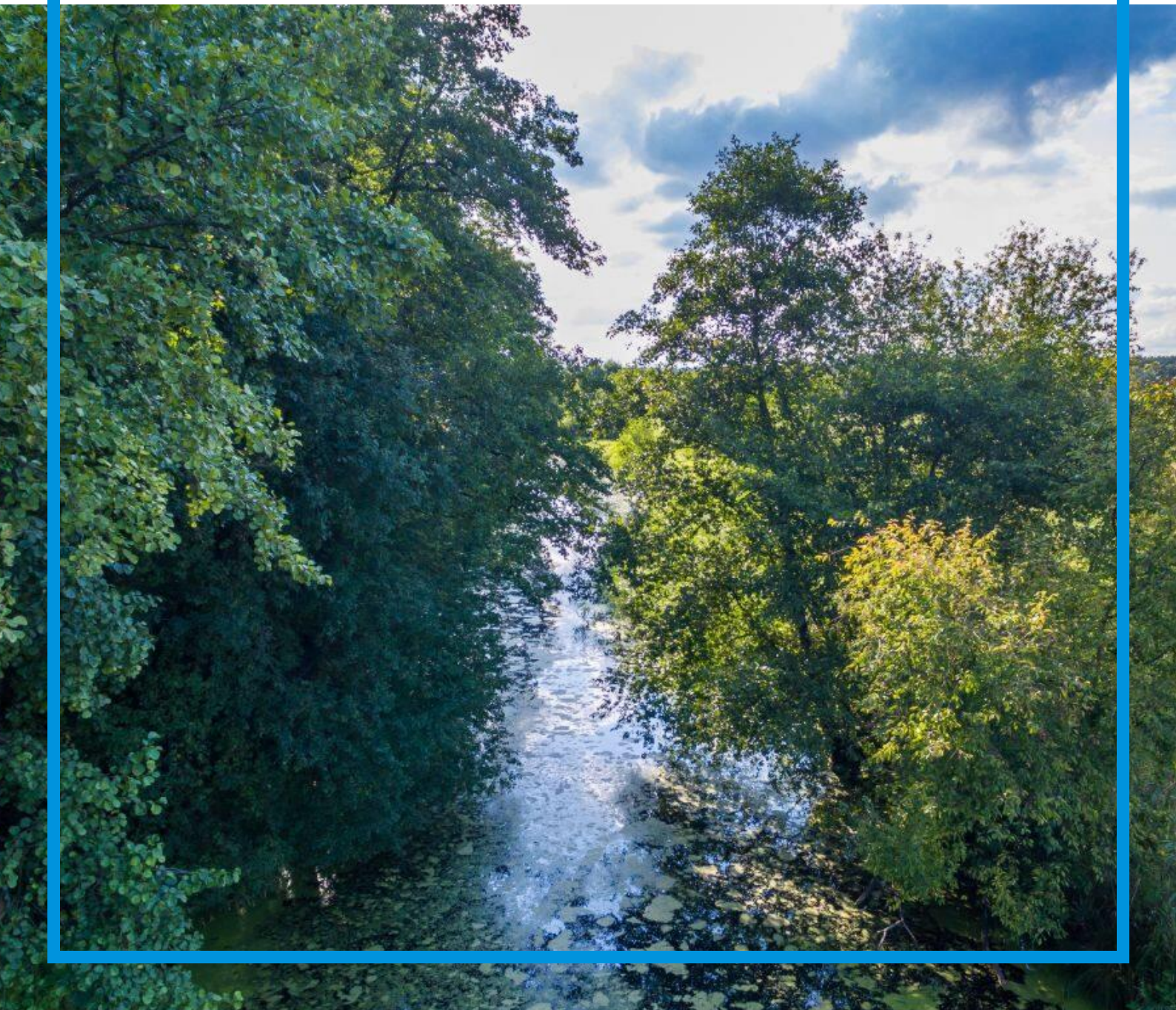
Dokumentami, które wymagać będą aktualizacji, sporządzenia lub przyjęcia w okresie realizacji Strategii będą m.in. program ochrony środowiska, gminny program opieki nad zabytkami, wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, strategia rozwiązywania problemów społecznych, program wspierania rodziny, program przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie czy programy jednoroczne, takie jak program współpracy Gminy Pątnów z organizacjami pozarządowymi, program przeciwdziałania narkomanii, program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W przypadku konieczności poprawy skoordynowania działań z zakresu planowania przestrzennego Gmina sporządzi ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wraz z wieloletnim programem sporządzania planów miejscowych.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez podmioty z jej otoczenia, do których należy w szczególności powiat wieluński. W chwili przyjęcia dokumentów przez ww. podmioty, Gmina dokona analizy zgodności zapisów swojej Strategii i w razie potrzeby dokona ich aktualizacji.

W celu wdrożenia praktyki angażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach Gminy.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Dodatkowo, narzędziem wspomagającym monitorowanie wdrażania Strategii będzie tabela ewaluacyjna stanowiąca Załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. W tabeli znajduje się miejsce na wprowadzenie jednostki odpowiedzialnej za realizację celów, a także kolumny z planowaną datą wykonania zadania oraz datą faktyczną. Na podstawie tego uzupełniona zostanie ostatnia część tabeli ewaluacyjnej, zawierająca informacje czy dane działanie zostało zrealizowane czy nie. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części osiągnięto założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

7. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Pątnów na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

fundusze unijne, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego dla bieżącej perspektywy finansowej (wdrażanej do roku 2023);

- ogólnopolskie programy operacyjne, m.in. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, który został wydłużony o 2 lata, co daje możliwość rozliczania operacji do 2025 roku, oraz z nowej perspektywy na lata 2021-2027;
- regionalne programy operacyjne, np. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027;
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Maluch+, Senior+, Dostępność+, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Łódzkiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+,
- FST – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, będący częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji.

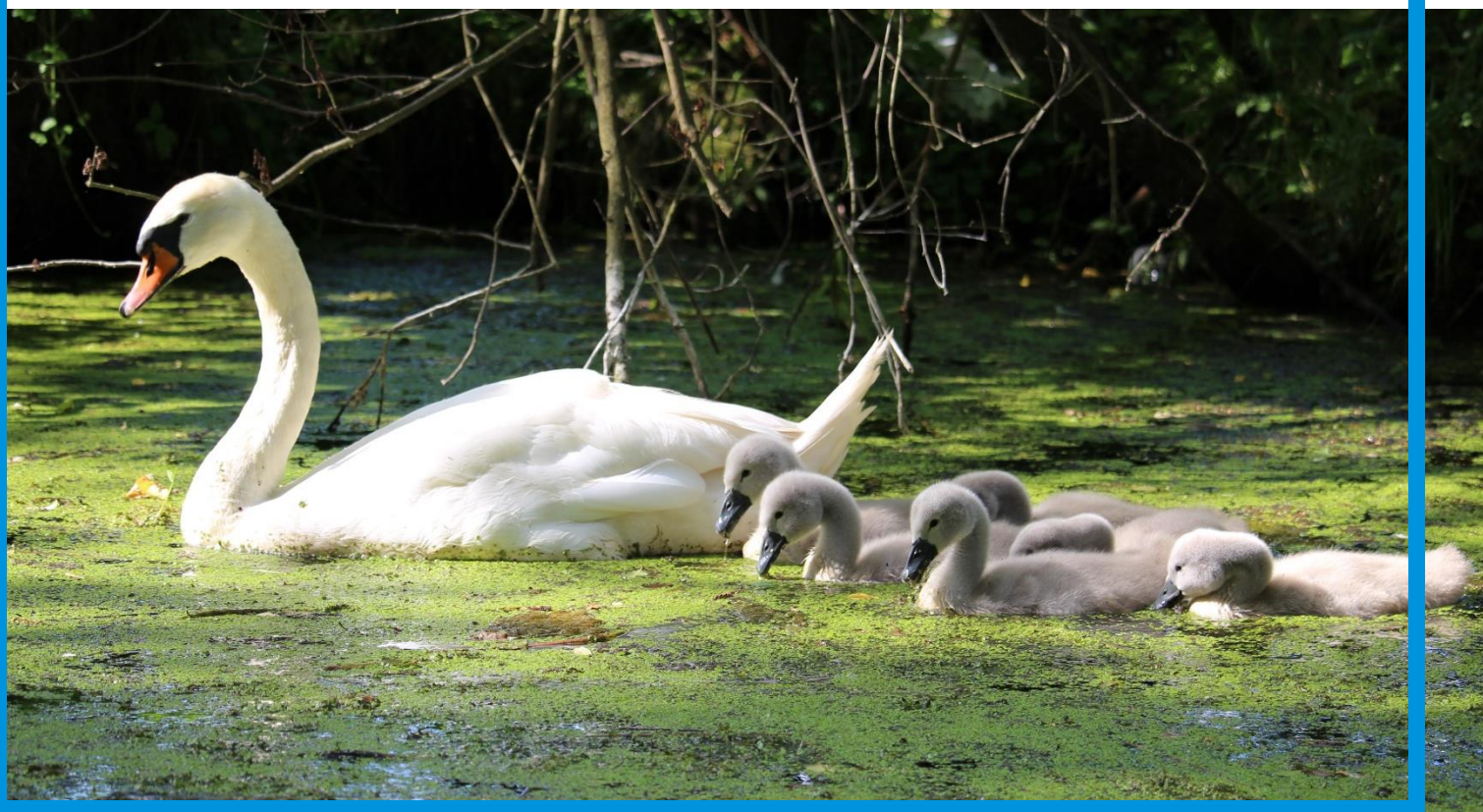
Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych Gminy Pątnów.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem wieluńskim oraz województwem łódzkim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiającą spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określone będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

ZAŁĄCZNIKI

**Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej
Gminy Pątnów**

**Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Pątnów**

SPIS TREŚCI

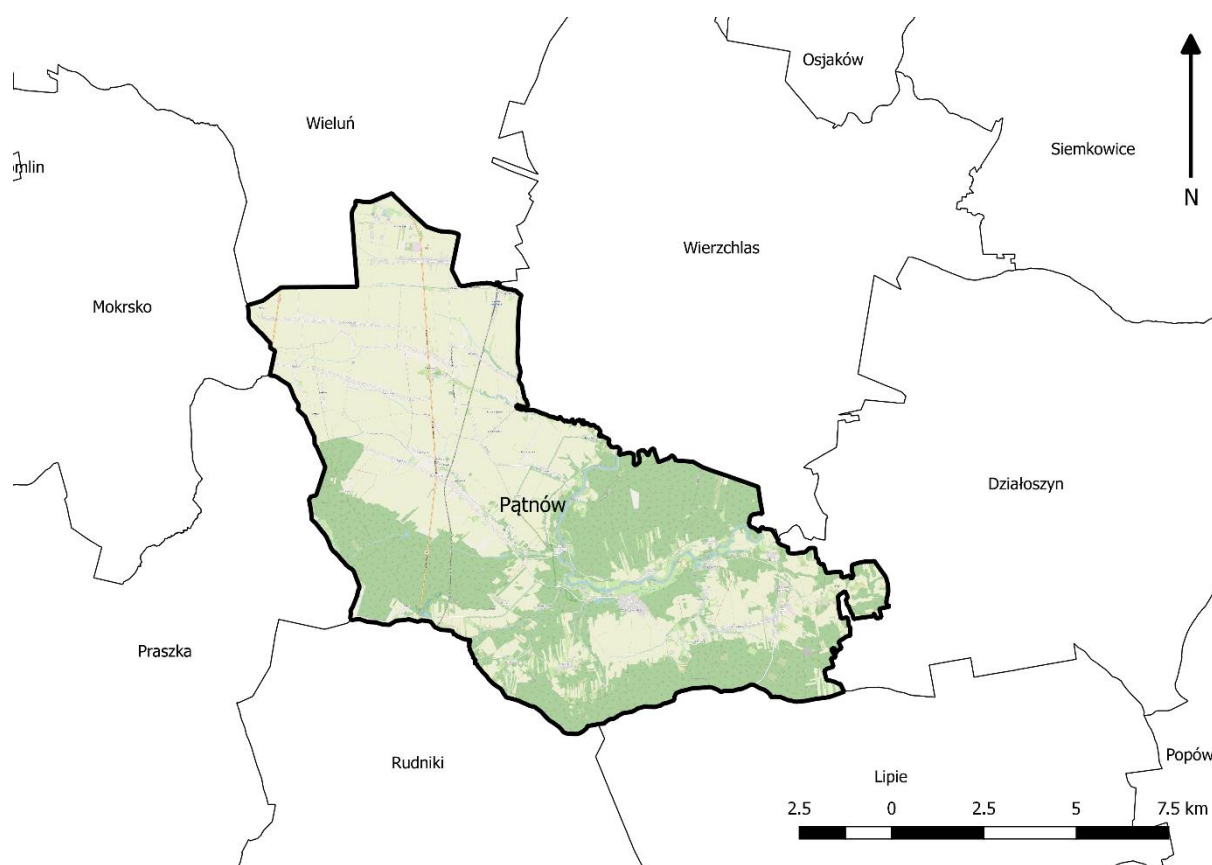
<u>CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY</u>	64
1.1. <u>Informacje ogólne</u>	64
1.2. <u>Transport i łączność</u>	65
1.3. <u>Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne</u>	66
1.4. <u>Walory przyrodnicze i turystyczne</u>	68
<u>CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY</u>	76
2.1. <u>Gospodarka lokalna i rynek pracy</u>	76
2.2. <u>Infrastruktura i środowisko</u>	81
<i>Urządzenia sieciowe</i>	81
<i>Gospodarka odpadami</i>	82
<i>Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska</i>	84
2.3. <u>Stan finansów samorządowych</u>	85
<i>Wykonanie budżetu</i>	85
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	86
<i>Fundusze Europejskie 2014-2020</i>	90
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	91
<u>CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY</u>	92
3.1. <u>Demografia</u>	92
3.2. <u>Kapitał społeczny</u>	95
<i>Przedszkola</i>	95
<i>Szkoły</i>	96
<i>Kultura i sport</i>	100
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	102
<i>Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy</i>	102
3.3. <u>Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</u>	105

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Pątnów położona jest w województwie łódzkim w południowej części powiatu wieluńskiego. Całkowita powierzchnia Gminy wynosi 114 km², z czego powierzchnia użytków rolnych stanowi 60%, zaś powierzchnia leśna około 34,4%. Według danych GUS Gmina Pątnów w roku 2020 liczyła 6 512 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 57 os./km². Sąsiaduje ona z gminami:

- Działoszyn (powiat pajęczański, woj. łódzkie),
- Lipie (powiat kłobucki, woj. śląskie),
- Mokrsko (powiat wieluński, woj. łódzkie),
- Praszka (powiat oleski, woj. opolskie),
- Rudniki (powiat oleski, woj. opolskie),
- Wieluń (powiat wieluński, woj. łódzkie),
- Wierzchlas (powiat wieluński, woj. łódzkie).

Ryc. 6. Położenie Gminy Pątnów na tle gmin sąsiadujących

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

26 lipca 2019 r. rozporządzeniem Rady Ministrów zostały zmienione granice Gminy Pątnów poprzez włączenie do dotychczasowego obszaru Gminy części obszaru Gminy Wierzchnas o łącznej powierzchni 12,78 ha. Zmiany zostały dokonane na wniosek mieszkańców części Łaszewa Rządowego i po złożeniu przez Gminę stosownego wniosku do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Zmiany weszły w życie z dniem 1 stycznia 2020 roku.

Na Gminę składa się 18 miejscowości skupionych w 12 sołectwach: Bieniec, Dietrzniki, Grabowa, Grębień, Józefów, Kałuże, Kamionka, Kluski, Pątnów, Popowice, Załęcze Małe, Załęcze Wielkie.

Przez obszar Gminy przebiegają dwie drogi krajowe: Wieluń – Częstochowa i Wieluń – Opole oraz linia kolejowa: Wieluń – Herby. Stacje pasażerskie znajdują się w Dietrznikach i Pątnowie.

1.2. Transport i łączność

Rozwinięta sieć infrastruktury drogowej jest czynnikiem wpływającym bezpośrednio na rozwój funkcjonalno-przestrzenny Gminy Pątnów. Sieć dróg na terenie Gminy Pątnów tworzą drogi gminne, powiatowe i krajowe. Do kluczowych szlaków komunikacyjnych przebiegających przez teren Gminy należą:

- droga krajowa nr 43 relacji Wieluń – Częstochowa,
- droga krajowa nr 45 relacji Wieluń – Opole.

Przez teren Gminy Pątnów przebiegają również drogi powiatowe (4516E, 4517E, 4519E, 4520E, 4521E, 4522E, 4525E, 4528E). Stanowią one główne trakty komunikacyjne, łączące poszczególne miejscowości na jej obszarze. Jakość dróg powiatowych jest w większości niezadowalająca i część z nich wymaga pilnego remontu.

Długość dróg gminnych ogółem wynosi ok. 95 km, w tym dróg publicznych ok. 62 km, pozostałe to drogi wewnętrzne. Spośród wszystkich dróg 49 km ma nawierzchnię bitumiczną. Corocznie przeprowadzany jest przegląd stanu dróg w Gminie.

Sieć dróg jest rozmieszczona w sposób umożliwiający swobodne przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami na terenie Gminy, lecz charakteryzują się one zróżnicowanym standardem i stanem technicznym, często wymagającym remontu lub rozbudowy, szczególnie w obszarze Załęczańskiego Parku Krajobrazowego.

Gminę Pątnów charakteryzuje dobre położenie komunikacyjne. Gmina jest oddalona około 50 km od Częstochowy (ok. 1 h jazdy samochodem), 65 km od Sieradza (ok. 1 h), 82 km od Opola (ok. 1 h 20 min) oraz 112 km od Łodzi (ok. 1 h 30 min).

Spośród najpilniejszych inwestycji związanych z budową dróg wyróżnia się:

- przebudowa drogi gminnej nr 117264E w miejscowości Bukowce oraz drogi wewnętrzne do Ośrodka ZHP;

- budowa drogi gminnej Gligi – Bugaj;
- budowa drogi gminnej w miejscowości Kałuże (Grabowszczyzna);
- przebudowa drogi w miejscowości Dzietrzynki (Rogatki);
- budowa drogi gminnej w miejscowości Kałuże (Polaki);
- przebudowa drogi w Popowicach, Józefowie i Pątnowie;
- budowa dróg w Załęczu Wielkim.

Gmina posiada dogodne połączenie kolejowe, dzięki wytrasowanej przez jej obszar linii kolejowej nr 181 relacji Herby Nowe – Oleśnica. Dzięki tej linii kolejowej mieszkańcy posiadają wygodne połączenie z Wieluniem oraz Herbami, które stanowią węzeł kolejowy na trasie Opole-Częstochowa, a za jego pośrednictwem także z całym Górnym Śląskiem. Dworzec kolejowy znajduje się w Wieluniu (w 2028 roku ma zostać połączony z Łodzią przez linię kolejową poprowadzoną przez Siemkowice). Ponadto w Dzietrzynkach i Pątnowie znajdują się stacje pasażerskie.

Transport autobusowy realizowany jest poprzez firmy prywatne oraz spółkę PKS Wieluń. Jednak możliwość jego wykorzystania mają jedynie mieszkańcy Kamionki, Pątnowa, Dzietrzynki, Kałuż, Grębienia, Józefowa, Bieńca, Grabowej, Załęcza Małego, Załęcza Wielkiego, Glig oraz Popowic, do pozostałych miejscowości nie dojeżdża transport zbiorowy.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Obowiązujące Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pątnów zostało przyjęte uchwałą nr XXXIX/265/18 Rady Gminy Pątnów z dnia 30 maja 2018 roku.

Użytkowanie terenów Gminy przedstawia się następująco:

- uprawy i użytki rolne: 60,2%,
- użytki leśne: 34,9%,
- tereny zurbanizowane i inne: 4,9%.

Tak znaczny udział użytków rolnych określa rolniczy charakter Gminy. Elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej, który również decyduje o charakterze krajobrazu Gminy jest znaczny udział lasów we wschodniej i południowej jej części. W tej części znajdują się najcenniejsze tereny pod względem przyrodniczo-krajobrazowym położone w obrębie zakola rzeki Warty. Obszar ten tzw. Załęczański łuk Warty należy do Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, obejmującego pagórkowate tereny północno-wschodniej części Wyżyny Wieluńskiej oraz formy rzeźby krasowej. Ze względu na korzystne walory przyrodnicze oraz cenne elementy dziedzictwa kulturowego występują tu bardzo dogodne warunki dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

Do funkcji uzupełniających można zaliczyć mieszkalnictwo oraz usługi powiązane z obsługą ludności, które zlokalizowane są w większości w sąsiedztwie głównych dróg i skrzyżowań,

stanowiąc małe obiekty handlowe i handlowo-usługowe. Na terenie Gminy nie występują wielkopowierzchniowe obiekty handlowe, a najważniejsze obiekty usługowe skupione są w miejscowości Pątnów będącej centrum administracyjnym Gminy. Obok użytków rolnych i leśnych na terenie Gminy występują w szczególności tereny zabudowy zagrodowej. Główne skupiska zabudowy występują w miejscowościach wzdłuż dróg, niekiedy z pojedynczymi rozproszonymi i nieznacznie oddalonymi obiektami o funkcji zagrodowej.

Odnosząc się do obszaru terytorialnego PGW WP RZGW w Poznaniu, związanego z regionem wodnym Warty przynależnym do obszaru dorzecza Odry zgodnie z obowiązującym obecnie zaktualizowanym Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (PGW), który został zatwierdzony przez Radę Ministrów i opublikowany w dniu 23 lutego 2023 r. w drodze rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. 2023 poz. 335) na terenie Gminy Pątnów położonej w ww. regionie wodnym, zlokalizowanych jest osiem jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych:

- Grabarka (PLRW60001718172),
- Dopływ z Dalachowa (PLRW600017181734),
- Dopływ z Popowic (RW6000091817369),
- Kamionka (PLRW600016181752),
- Proсна do Wyderki (PLRW600010184119),
- Dopływ spod Józefowa (PLRW6000091817369),
- Pyszna do Dopływu z Gromadzic (PLRW6000101818893),
- Warta od Liswarty do Wierzenicy (PLRW600011181779),
- dwie jednolite części wód podziemnych o kodach: PLGW600081 i PLGW600082.

Z obowiązującego planu dla obszaru dorzecza Odry wynika, że wszystkie JCWP (jednolite części wód powierzchniowych) występujące w granicach Gminy Pątnów mają zły stan wód, natomiast w ocenie ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych trzy z ośmiu JCWP występują jako zagrożone tj. Dopływ z Dalachowa (PLRW600017181734), Grabarka (PLRW60001718172), Pyszna do Dopływu z Gromadzic (PLRW6000101818893).

Natomiast jednolite części wód podziemnych PLGW600081 i PLGW600082 są w stanie dobrym zarówno pod względem ilościowym, jak i chemicznym oraz nie posiadają odstępstw od osiągnięcia celów środowiskowych. Na terenie Gminy Pątnów nie występują jeziora będące jednolitymi częściami wód powierzchniowych.

W ocenie stanu JCWP uwzględnia się wyniki klasyfikacji stanu lub potencjału ekologicznego (stan ekologiczny – dla wód naturalnych, potencjał ekologiczny – dla wód sztucznych i silnie zmienionych) oraz stanu chemicznego. Obecny stan chemiczny dla wszystkich JCWP występujących w granicach Gminy Pątnów jest poniżej dobrego. Natomiast klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego jest zróżnicowana: pięć jednolitych części wód powierzchniowych posiada stan umiarkowany (tj. Warta od Liswarty do Wierzenicy, Kamionka Dopływ z Popowic, Dopływ z Dalachowa, Grabarka), dwie (tj. Pyszna do Dopływu

z Gromadzie i Proсна do Wyderki) posiadają stan słaby a tylko jedna część (tj. Dopływ spod Józefowa) posiada stan dobry.

Plany gospodarowania wodami dla obszaru dorzecza tworzy się w celu prawidłowego gospodarowania wodami. Obowiązujący Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (PGW) z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. 2023 poz. 335) ustala, iż celami środowiskowymi dla jednolitych części wód będących w dobrym stanie/potencjalnie ekologicznym, jest utrzymanie tego stanu/potencjału.

Aktami prawa miejscowego regulującymi planowanie przestrzenne w gminie są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na obszarze Gminy obowiązują 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, a udział powierzchni Gminy pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wynosi 17%.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydaje się decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. Tabela poniżej przedstawia liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Pątnów w latach 2016-2020. Analizując zawarte w niej dane można zauważyć, że liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy utrzymuje się na podobnym poziomie. Średnio w analizowanym okresie wydano 76 decyzji rocznie, co w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiło 12,75 decyzji. Wskaźnik ten był wyższy od średniej dla powiatu wieluńskiego, w którym w analogicznym okresie wydano średnio 4,05 decyzji na 1 tys. mieszkańców rocznie.

Tab. 1. Liczba decyzji o warunkach zabudowy wydanych w latach 2016-2020

		2016	2017	2018	2019	2020
Decyzje o warunkach zabudowy ogółem	Pątnów	73	85	62	79	83
	powiat	284	298	344	313	307
Decyzje o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Pątnów	11,13	12,90	9,45	12,15	12,75
	powiat	3,68	3,87	4,49	4,10	4,05

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Niski udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy, a tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy może jednak utrudniać racjonalną politykę przestrzenną władzom samorządowym, ponieważ rodzi to możliwość przypadkowych i rozproszonych lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnych z założonym łańcem przestrzennym.

1.4. Walory przyrodnicze i turystyczne

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski J. Kondrackiego obszar Gminy Pątnów położony jest w makroregionie Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej będącej składową Prowincji Wyżyn Polskich. Pod względem hipsometrycznym wzniesienia sięgają wysokość do 280 m n.p.m. Gmina położona jest w mezoregionie Wyżyny Wieluńskiej.

Ochrona przyrody na terenie Gminy Pątnów odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody ustanowione zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

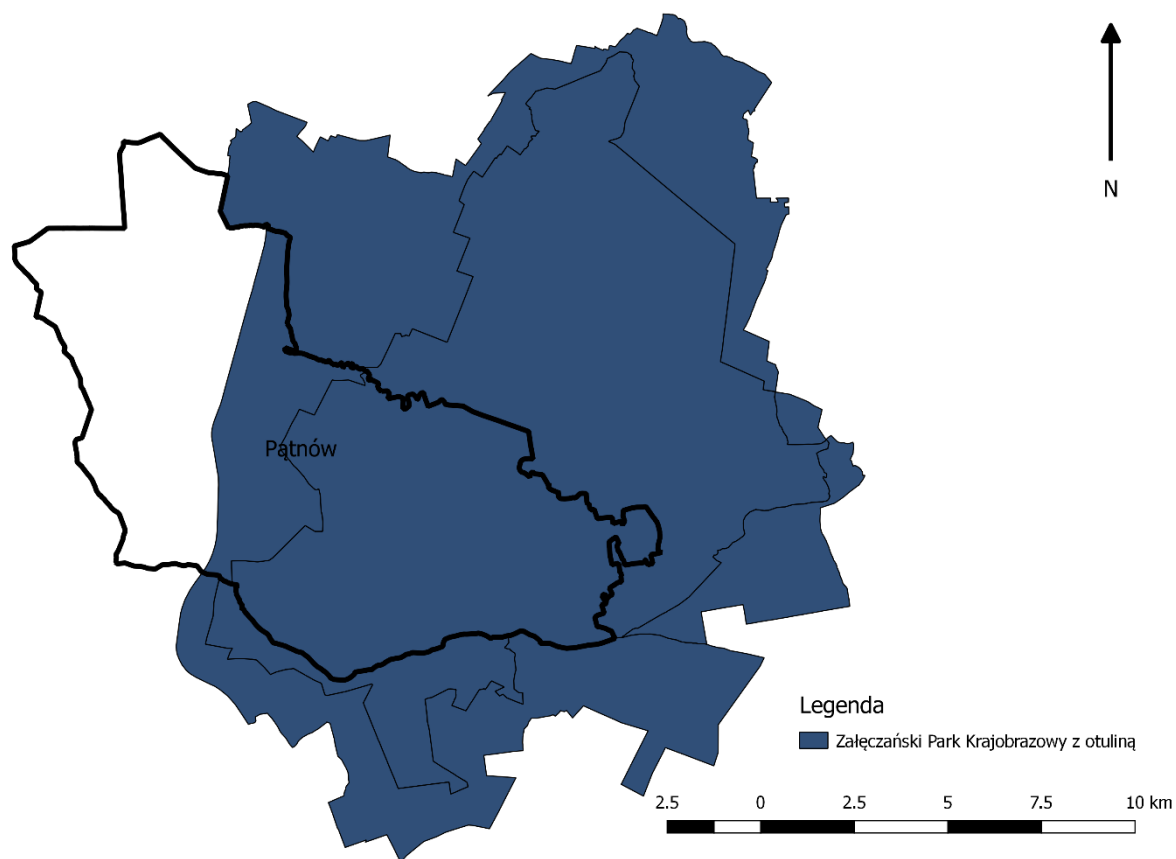
Na terenie Gminy Pątnów występują następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy,
- obszar Natura 2000,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

PARK KRAJOBRAZOWY

Południowo-wschodnia część Gminy położona jest w granicach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego, w którego obręb wchodzi znaczne kompleksy leśne stanowiące ok. 49% jego powierzchni. Całkowita powierzchnia Parku to 13 520 ha, a otuliny 8 153 ha. Park został utworzony 5 stycznia 1978 roku i celem jego powołania była ochrona jurajskiego krajobrazu Wyżyny Wieluńskiej.

Na terenie Gminy Pątnów znajduje się jeden z najciekawszych pod względem przyrodniczym odcinków rzeki Warty: Wielki łuk Warty zwany też Załęczańskim łukiem Warty, w którym woda płynie w głęboko wciętej dolinie (30-60 m) i tworzy liczne przełomy. Wewnętrzna część łuku jest sucha i piaszczysta, porośnięta lasem sosnowym.

Ryc. 7. Załęczański Park Krajobrazowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Załęczański Park Krajobrazowy wraz z proponowanym Załęczańskim Obszarem Chronionego Krajobrazu są strategicznymi elementami systemu obszarów chronionych województwa.

OBSZAR NATURA 2000

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Załęczański łuk Warty”. Obręb rzeki Warty i jej zakola tzw. Załęczański łuk Warty wchodzi w skład sieci obszarów objętych przyrodą Natura 2000. Jest to specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) oznaczony kodem PLH100007 na podstawie decyzji Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującej, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG.

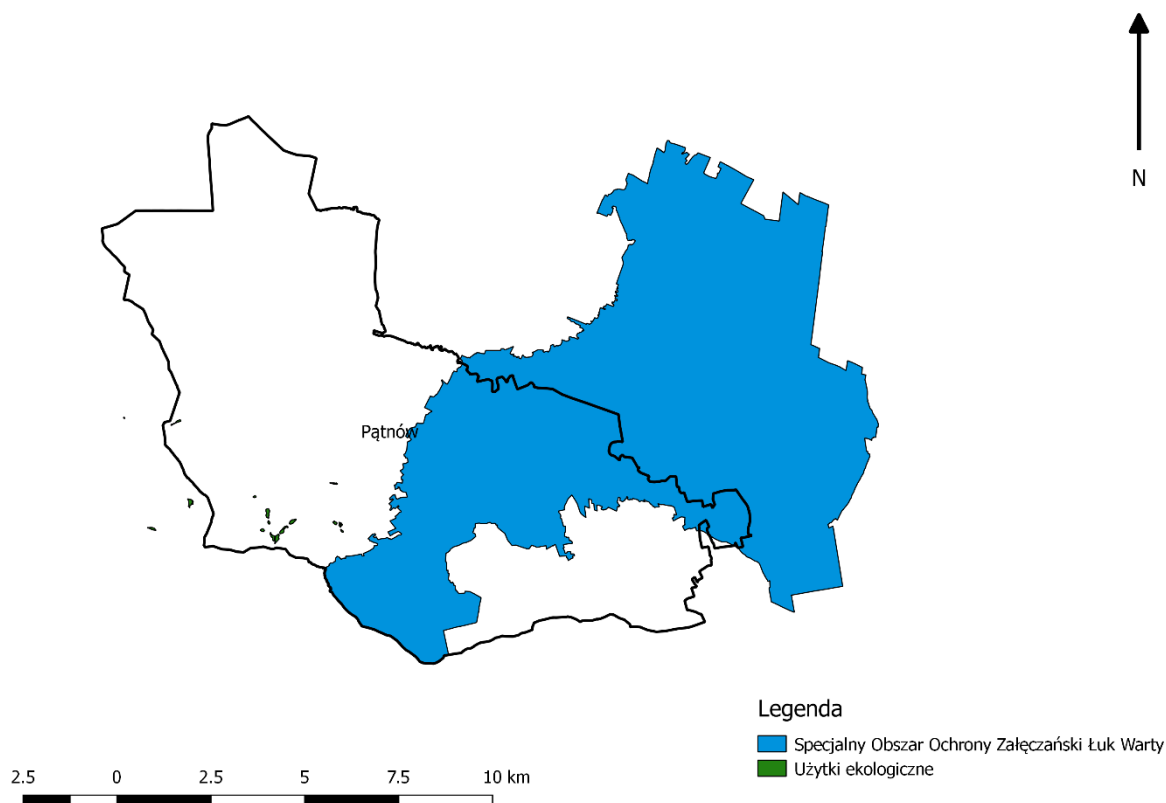
UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na terenie Gminy znajdują się 15 użytków ekologicznych scharakteryzowanych w poniższej tabeli.

Tab. 2. Użytki ekologiczne na terenie Gminy Pątnów

L.p.	Data ustanowienia	Położenie	Powierzchnia	Rodzaj użytku
1	2006-06-15	Załęcze Wielkie, działka nr 55	0.2700	bagno
2	2006-06-15	Załęcze Wielkie, działka nr 60/2	4.1800	bagno
3	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 70	0.7000	bagno
4	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 88	0.3000	bagno
5	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 92	0.4700	bagno
6	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 96/1, 97/2	2.7300	bagno
7	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 97/1	1.8100	bagno
8	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 97/1	1.2100	bagno
9	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 97/1, 97/2	3.0900	bagno
10	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 98	0.5700	bagno
11	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 105	0.6200	bagno
12	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 105	0.5400	bagno
13	2006-06-15	Dzietrzniki, działka nr 105	0.2700	bagno
14	2006-06-15	Ruda, działka nr 253/2	0.3500	bagno
15	1996-04-13	starorzecze rzeki Warty	21.4200	starorzecze

Źródło: [CRFOP - Wyszukiwanie \(qdos.gov.pl\)](http://CRFOP - Wyszukiwanie (qdos.gov.pl)) Dostęp: marzec 2022 r.

Ryc. 8. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie Gminy znajduje się 19 pomników przyrody. Są to głównie pojedyncze drzewa przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 3. Pomniki przyrody na terenie Gminy Pątnów

L.p.	Nazwa/Gatunek	Data ustanowienia	Charakterystyka	Tekstowy opis granic
1	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 26 Pierśnica [cm]: 142	Dzietrzniki 216
2	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - <i>Acer platanoides</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 22 Pierśnica [cm]: 113	Bieniec Mały, obok posesji 71
3	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 28 Pierśnica [cm]: 168	Kępowizna, ZPK, w pobliżu młyna dz. Nr 704
4	inne	1998-03-06	Zbiornik wodny "Granatowe Źródła"	Stara Wieś, ZPK, dz. Nr 168/1

5	Lipa szerokolistna - <i>Tilia platyphyllos</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 27 Pierśnica [cm]: 109	Rosnąca na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/29 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
6	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 31 Pierśnica [cm]: 101	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
7	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 27 Pierśnica [cm]: 117 szacunkowy wiek 350 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
8	Dąb szypułkowy - <i>Quercus robur</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 28 Pierśnica [cm]: 134 szacunkowy wiek 400 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
9	Jesion amerykański - <i>Fraxinus americana</i> L.	1998-03-06	Wysokość [m]: 26 Pierśnica [cm]: 110 szacunkowy wiek 350 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
10	Lipa drobnolistna - <i>Tilia cordata</i>	1998-03-06	Wysokość [m]: 28 Pierśnica [cm]: 111	Pątnów, park wiejski dz. Nr 558/24
11	Buk nad strugą buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i> L)	2017-03-08	Wysokość [m]: 36 Pierśnica [cm]: 330 szacunkowy wiek 200 lat	Drzewo rośnie na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0015.AR_6.6 w obrębie ewidencyjnym Załęczce Wielkie
12	Buk nad strugą buk zwyczajny (<i>Fagus sylvatica</i> L)	2017-06-01	Wysokość [m]: 36 Pierśnica [cm]: 330 szacunkowy wiek 200 lat	Drzewo pojedyncze, rosnące przy drodze, w odległości około 67 m od najbliższej zabudowy, na działce nr 47 w obrębie ewidencyjnym Cieśle
13	Bursztynka Lipa drobnolistna (<i>Tilia cordata</i> Mill.)	2017-06-01	Wysokość [m]: 30 Pierśnica [cm]: 380 szacunkowy wiek 200 lat	Drzewo rosnące w otoczeniu mniejszych drzew, w odległości około 35 m od najbliższej zabudowy, na działce nr 321 w obrębie ewidencyjnym Gligi

14	Skrzat Dąb szypułkowy (Quercus robur L.)	2017-06-01	Wysokość [m]: 32 Pierśnica [cm]: 380 szacunkowy wiek 200 lat	drzewo rosnące w otoczeniu mniejszych drzew i krzewów, w odległości ponad 500 m od najbliższej zabudowy, na działce ewidencyjnej nr 267 w obrębie ewidencyjnym Załączne Małe
15	Dąb Janek	2017-06-01	Wysokość [m]: 31 Pierśnica [cm]: 465 szacunkowy wiek 300 lat	Drzewo rosnące na pograniczu dwóch działek 290/1 i 289 w obrębie ewidencyjnym Gligi, za budynkami gospodarskimi (w odległości ok. 47 m od najbliższego zabudowania), pojedynczo rosnące (najbliższe drzewo w odległości ok. 30 m)
16	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2019-03-15	Wysokość [m]: 28 Pierśnica [cm]: 100 szacunkowy wiek 300 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
17	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2019-03-15	Wysokość [m]: 27 Pierśnica [cm]: 116 szacunkowy wiek 350 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
18	Dąb szypułkowy - Quercus robur	2019-03-15	Wysokość [m]: 30 Pierśnica [cm]: 99 szacunkowy wiek 300 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/29 w obrębie ewidencyjnym Pątnów
19	Klon pospolity (Klon zwyczajny) - Acer platanoides	2019-03-15	Wysokość [m]: 28 Pierśnica [cm]: 85 szacunkowy wiek 270 lat	rosnący na działce ewidencyjnej nr 101707_2.0011.558/50 w obrębie ewidencyjnym Pątnów

Źródło: [CRFOP - Wyszukiwanie \(qdos.gov.pl\)](https://www.crfop.gov.pl/) Dostęp: marzec 2022 r.

Na terenie Gminy Pątnów znajduje się 5 zabytków wpisanych do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi. Są to 3 kościoły, ruiny dworku w Kamionce oraz młyn we wsi Kępowizna.

Tab. 4. Obiekty wpisane do rejestru zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

L.p.	Miejscowość	Zabytek	Nr rejestru
1	Grębień	Kościół fil. P.w. św. Trójcy, drewn., XV/XVI w., rozbudowana w latach 1900-1904	nr rej.: 938 z 30.12.1967 r.
2	Kamionka	ruiny dworu arcybiskupów, XVI w.	nr rej.: 616-XIV-73 z 16.02.1958 oraz 303 z 30.12.1967 r
3	Kępowizna	młyn wodno-elektryczny (nr 4), 1914	nr rej.: 345 z 06.10.1986 r.
4	Popowice	Kościół fil. p.w. Wszystkich Świętych, drewn., pocz. XVI w.	nr rej.: 950 z 30.12.1967 r.
5	Dzietrzniki	Kościół Parafialny pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, 1900-1908	nr rej.: A/402 z 08.07.2021 r.

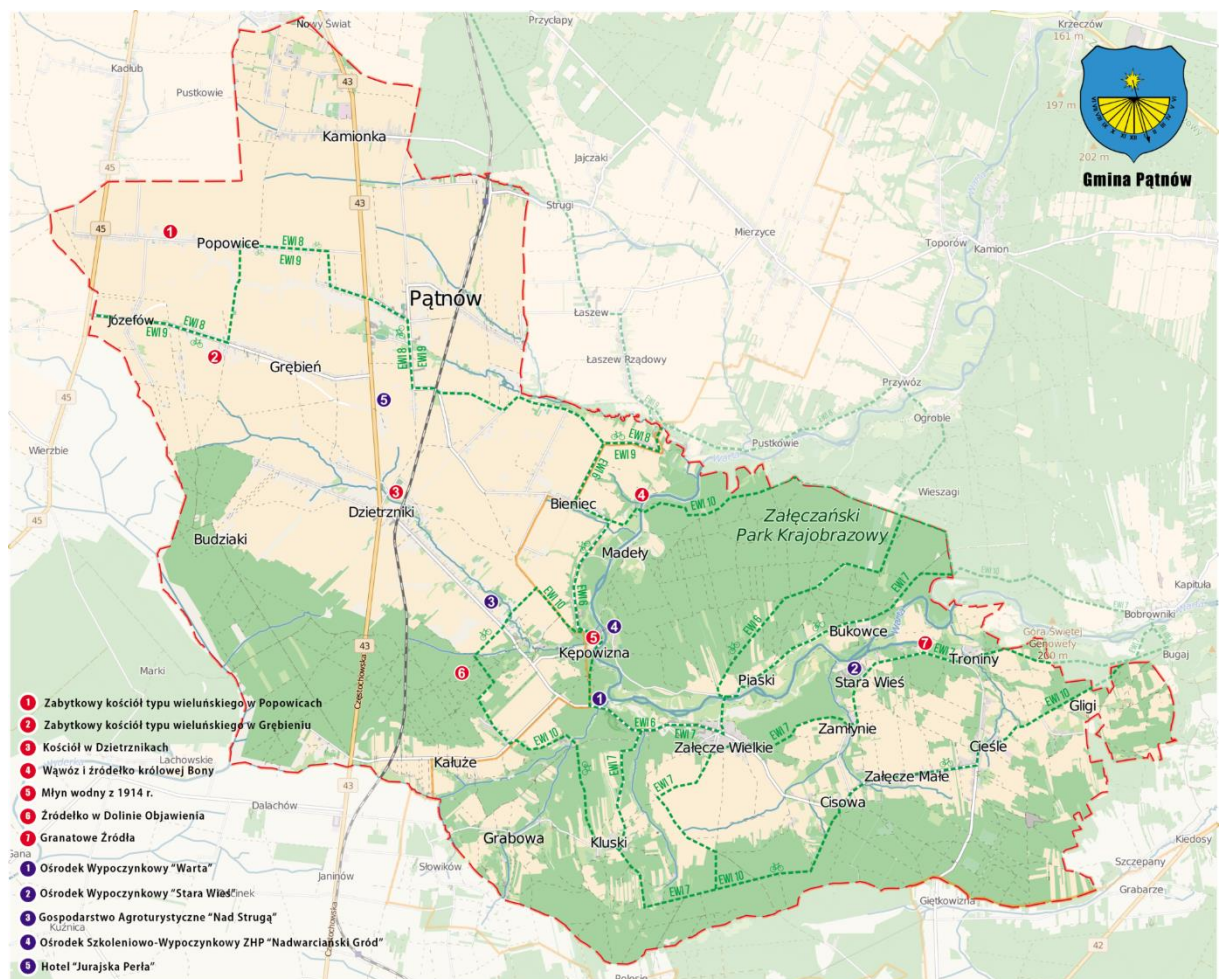
Źródło: *Wojewódzki Rejestr Zabytków.*

Na terenie Gminy Pątnów znajdują się liczne zabytki ujęte w Gminnej Ewidencji Zabytków. W skład ewidencji wchodzi 36 obiektów. Są to m.in. Zespół Kościoła parafialnego p.w. św. Jana Apostoła i Ewangelisty w Pątnowie (kościół, otoczenie kościoła w granicach ogrodzenia, kapliczka, plebania), zespół dworsko-parkowy w Pątnowie oraz zespół dworca PKP w Pątnowie oraz inne drewniane zabudowania mieszkalne z lat 20. i 30. XX wieku.

Gmina posiada bardzo dobre powiązanie z otoczeniem poprzez system szlaków turystycznych poprowadzonych na jej terenie. Są to:

- szlaki piesze:
 - Szlak „Jury Wieluńskiej” – długość 113 km (w woj. łódzkim 49,9 km), oznaczony kolorem czerwonym, przebieg z Wielunia do Częstochowy, stanowi fragment szlaku "Orlich Gniazd",
 - Szlak „Kurhanów Książęcych” – długość 5,5 km, oznaczony kolorem czarnym, przebieg z Bieńca Małego do Ogrobla;
- szlaki rowerowe:
 - „Nadwarciański Szlak Bursztynowy” – długość 141 km, oznaczony kolorem pomarańczowym (EWI 6),
 - Szlak Józefów-Bieniec (Józefów – Grębień – Popowice – Pątnów – Bieniec Mały) – długość 11,7 km, oznaczony kolorem czarnym (EWI 8),
 - Szlak Wieluń – Ożarów – Wieluń – długość 29,8 km, oznaczony kolorem zielonym (EWI 1);
 - Szlak „Przełomu Krzeczowskiego” – długość 20 km, oznaczony kolorem żółtym (EWI5),
 - Szlak „Załęczańskim Łukiem Warty” (Ośr. ZHP w Załęczu Wlk. – Przywóz – Kępowizna – Załęcze Wlk.) – długość 25,6 km, oznaczony kolorem żółtym (EWI 6),

- Szlak „Nadwarciańskich Krajobrazów” (Ośr. ZHP w Załęczu Wlk. – Bobrowniki – Ośr. ZHP w Załęczu Wlk.) – długość 31,9 km, oznaczony kolorem zielonym (EWI 7),
- Szlak „Kościołów Wieluńskich” (Wieluń – Kadłub – Grębień – Łaszew – Wieluń) – długość 47 km, oznaczony kolorem zielonym (EWI 9),
- Łódzki Szlak Konny;
- ścieżki dydaktyczne:
 - „Wielki Łuk Warty”,
 - „Załęczański Łuk Warty”;
- Szlak wodny rzeką Wartą.

Ryc. 9. Mapa turystyczna Gminy Pątnów

Źródło: <https://patnow.pl/wp-content/uploads/2021/04/MAPA-gmina-patnow-50x40-1-2048x1649.png>

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu wieluńskiego w latach 2016-2020. Na terenie powiatu największą zmianę obserwuje się dla Gminy Wieluń, gdzie liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 109. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Pątnów w roku 2020 stanowiły 8% (574 podmiotów) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących swoją działalność w powiecie wieluńskim. Udział ten ułożył Gminę na drugim miejscu wśród gmin powiatu.

Tab. 5. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w powiecie wieluńskim w latach 2016-2020

JST	2016		2020		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2016-2020
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat wieluński	6 685	100,0%	7 207	100,0%	522
Biała	363	5,4%	422	5,9%	59
Czarnożyły	305	4,6%	332	4,6%	27
Konopnica	252	3,8%	276	3,8%	24
Mokrsko	302	4,5%	386	5,4%	84
Osjaków	389	5,8%	443	6,1%	54
Ostrówek	253	3,8%	302	4,2%	49
Pątnów	513	7,7%	574	8,0%	61
Skomlin	193	2,9%	204	2,8%	11
Wieluń	3 668	54,9%	3 777	52,4%	109
Wierzchlas	447	6,7%	491	6,8%	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

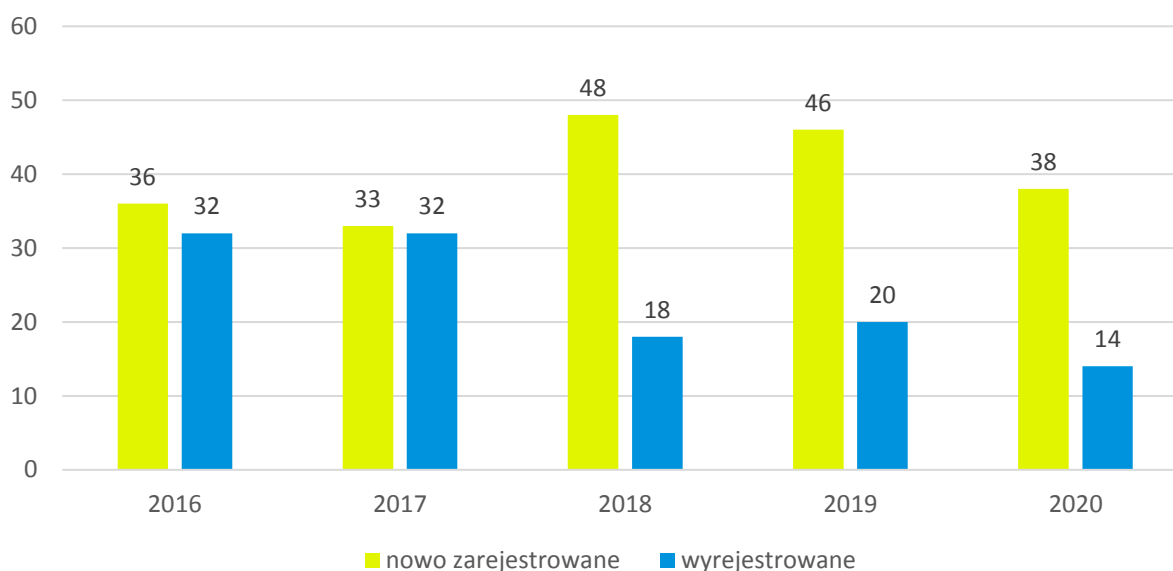
Wśród podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Pątnów, największą część podmiotów działa w handlu hurtowym i detalicznym (167 podmiotów), budownictwie (120) oraz w przetwórstwie przemysłowym (68).

Tab. 6. Podmioty działające na terenie Gminy Pątnów w 2020 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	167	29%
SEKCJA F Budownictwo	120	21%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	68	12%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	43	7%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	37	6%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	23	4%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22	4%
SEKCJA P Edukacja	20	3%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11	2%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	8	1%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	1%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8	1%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	6	1%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	3	1%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	0%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	0	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiono porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON działających na terenie Gminy Pątnów. Analiza dotyczy zmian na przestrzeni lat 2016-2020. Liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw corocznie przewyższała liczbę podmiotów wyrejestrowanych. Dodatkowo zauważyć można tendencję spadkową dla jednostek wyrejestrowywanych, co jest zjawiskiem pozytywnym i świadczy o sprzyjających warunkach do rozwoju przedsiębiorczości i tworzenia nowych działalności gospodarczych.

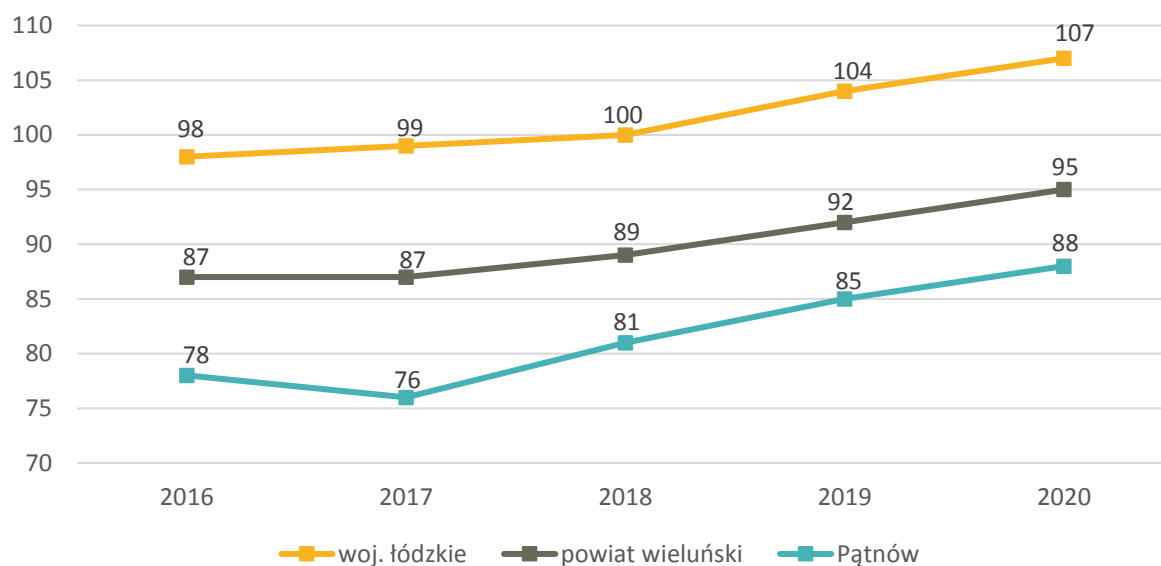
Ryc. 10. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2016-2020 działających na terenie Gminy Pątnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród największych podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy można wskazać m.in.:

- Sklep „DINO” w Pątnowie;
- Sklep „DINO” w Dietrzniakach;
- Stacja paliw AUTO-SAD w Pątnowie;
- Młyn Usługowo-Handlowy „MAREK” Z. Tkaczyńska w Pątnowie;
- Dom Seniora w Załączu Małym;
- Stara Wieś Resort & Odnowa w Załączu Małym;
- Beton WŁODAR w Kamionce;
- „Graczyk Bosh Service” w Kamionce;
- Zakład kamieniarski Rafał Dąbrowski w Grębieniu;
- Skład materiałów budowlanych „U Tokarka” w Grębieniu;
- Usługi Ogólno-Budowlane Jarosław Błach w Pątnowie;
- Zakład Stolarski Wiesław Paluszczak,
- Gospodarstwo Ogrodnicze w Kałużach.

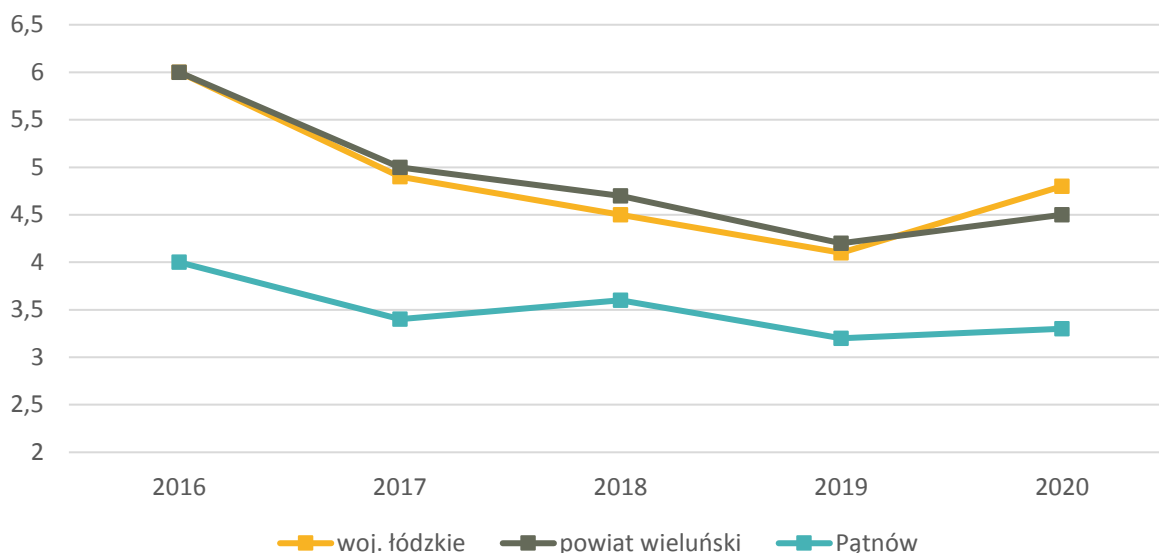
Na poniższej rycinie przedstawione zostało kształtowanie się liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa. Największa wartość wskaźnika kształtuje się w województwie (107 przedsiębiorstwa), następnie w powiecie wieluńskim (95 przedsiębiorstw), a najniższa liczba dotyczy średniej dla Gminy (88 przedsiębiorstw). Dla wszystkich jednostek obserwuje się systematyczny wzrost wskaźnika na przestrzeni analizowanych lat.

Ryc. 11. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój gospodarczy jednostki wiąże się również z rynkiem pracy. Możliwość stabilnego zatrudnienia oraz posiadania satysfakcjonującej pracy ma bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców. Na rycinie poniżej przedstawiono kształtowanie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkujących Gminę Pątnów. Dane te zestawiono ze średnimi dla powiatu i województwa w latach 2016-2020. W latach 2016-2019 zauważalny był trend malejący w Gminie Pątnów w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych (z poziomu 4,0% w roku 2016, do poziomu 3,2% w roku 2019). Jednak w roku 2020 nastąpiło odwrócenie spadkowego trendu w tym zakresie i liczba osób pozostających bez stałego miejsca zatrudnienia ponownie wzrosła do poziomu 3,3%. Jednocześnie podobną tendencję w zakresie kształtowania się poziomu bezrobocia można było zauważyć w całym powiecie wieluńskim oraz województwie łódzkim. Taki stan rzeczy związany jest w dużej mierze ze skutkami gospodarczymi globalnej pandemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Ryc. 12. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy dla powiatu wieluńskiego za pierwsze półrocze 2020 roku struktura bezrobotnych w Gminie Pątnów przedstawiała się następująco:

	Ogółem
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	121
w tym kobiety	76
Osoby do 25 roku życia	17
Osoby do 30 roku życia	37
Osoby powyżej 50 roku życia	23
Osoby długotrwale bezrobotne	65

Ryc. 13. Struktura bezrobotnych w Gminie Pątnów (stan na 2020 r.)

Źródło: Sprawozdanie MRPiT - 01 Bezrobotni według gmin.

Należy zwrócić uwagę na duży odsetek osób długotrwale bezrobotnych (65), co może oznaczać, że osoby te nie są zainteresowane podjęciem pracy lub ich kwalifikacje nie odpowiadają potrzebom lokalnego rynku.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie wieluńskim w 2019 roku” maksymalny deficyt stwierdzono w następujących grupach zawodów:

- pracownicy wykonujący dorywcze prace proste,
- planiści produkcyjni,
- organizatorzy konferencji i imprez,
- operatorzy maszyn do produkcji wyrobów papierniczych,
- projektanci i administratorzy baz danych,
- agenci ubezpieczeniowi.

W 2020 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wieluńskim wynosiło 4 342,78 zł.

Jednym z ważniejszych priorytetów działania gminy jest stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W związku z tym Gmina Pątnów realizuje liczne zadania strategiczne w kierunku jej gospodarczego rozwoju m.in. zamieszczając na bieżąco informacje o możliwościach dofinansowania dla przedsiębiorców, promując na stronie internetowej gminy zaplecze turystyczne czy wyznaczając tereny dla rozwoju gospodarczego w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Głównymi ośrodkami konkurencyjnymi dla Gminy Pątnów są gminy: Wieluń i Praszka, w których funkcjonują duże ośrodki przemysłowe zatrudniające mieszkańców Gminy Pątnów.

2.2. Infrastruktura i środowisko

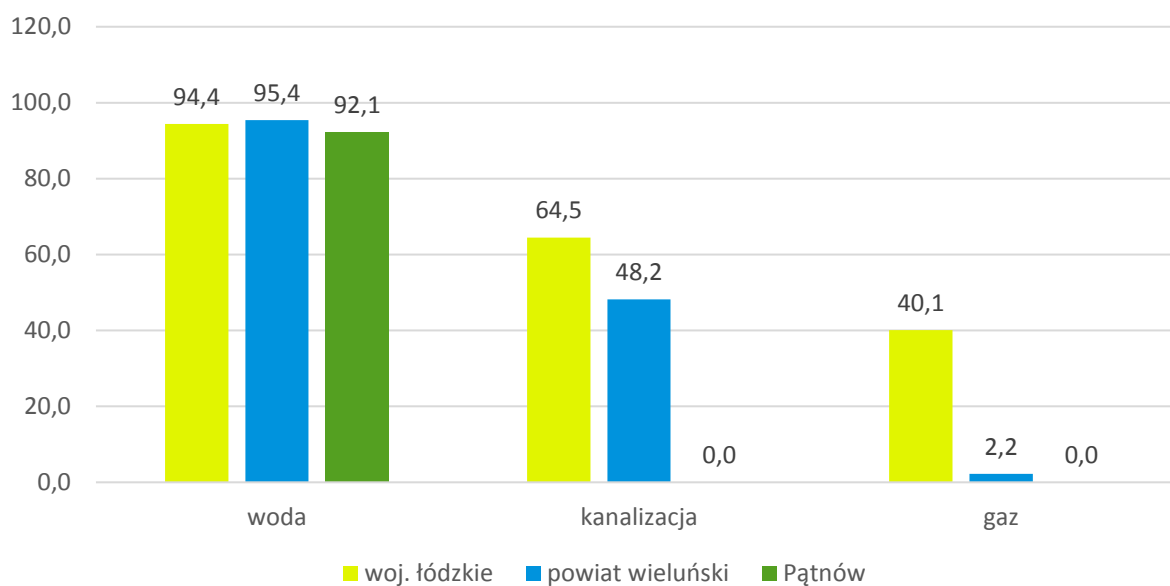
Urządzenia sieciowe

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrywanie (pobór, uzdatnianie, dystrybucję) mieszkańców Gminy w wodę jest Urząd Gminy Pątnów. Istotnym problemem Gminy Pątnów jest brak sieci kanalizacyjnej. Ścieki na terenie Gminy są gromadzone przede wszystkim w zbiornikach bezodpływowych, skąd są okresowo wywożone do oczyszczalni ścieków w Wieluniu i Krzeczowie albo zagospodarowywane są na terenach rolnych należących do danego właściciela. Tylko niektóre gospodarstwa domowe posiadają przydomowe oczyszczalnie ścieków. W Gminie jest prowadzona inwentaryzacja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków.

Zaopatrzenie Gminy w wodę oparte jest o wody podziemne, ujmowane za pośrednictwem studni głębinowych z jurajskich utworów wodonośnych i dostarczane odbiorcom siecią wodociągów wiejskich. Gmina posiada zezwolenia na pobór wód podziemnych dla potrzeb wodociągów wiejskich z 2 ujęć, w Pątnowie i Załęczu Wielkim:

- w Pątnowie, trzy otwory studzienne nr 1, 2 i 3, ujmujące do eksploatacji jurajski poziom wodonośny,
- w Załęczu Wielkim, trzy otwory studzienne nr 1, 2 i 3, ujmujące do eksploatacji jurajski poziom wodonośny.

Wykres poniżej przedstawia udział mieszkańców posiadających dostęp do infrastruktury technicznej w Gminie Pątnów na tle powiatu wieluńskiego i województwa łódzkiego w 2020 roku. Dostęp do sieci wodociągowej dzięki przebiegającej wzdłuż posesji lub po posesji nitce wodociągowej mają prawie wszyscy mieszkańcy Gminy, a w 2020 roku z sieci wodociągowej korzystało 92,1% mieszkańców. W najbliższych latach planowany jest rozwój sieci kanalizacyjnej, która odprowadzałaby ścieki od mieszkańców miejscowości Popowice, Grębień, Józefów, Kamionka, Pątnów do oczyszczalni w Wieluniu. Ścieki z Załęcza Wielkiego trafiłyby do lokalnej oczyszczalni ścieków wybudowanej w Załęczu Wielkim, a ścieki z Załęcza Małego, Tronin i Cieśli do oczyszczalni w Załęczu Małym. Oprócz sieci kanalizacyjnej Gmina nie posiada również dostępu do sieci gazowej.

Ryc. 14. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Pątnów w 2020 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gospodarka odpadami

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a w szczególności tworzą warunki do wykonywania prac związanych z utrzymaniem czystości i porządku na terenie gminy lub zapewniają wykonanie tych prac przez tworzenie odpowiednich jednostek organizacyjnych.

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór i wywóz odpadów komunalnych z terenu Gminy Pątnów jest EKO-REGION Sp. z o.o., ul. Bawełniana 18, Bełchatów. Od kwietnia 2022 r. opłata wynosi 24,00 zł za osobę. Mieszkańcom Gminy Pątnów przysługiwane będzie zwolnienie z części opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi kompostujących bioodpady, stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym w wysokości 4,00 zł od mieszkańca.

Harmonogram odbioru odpadów od mieszkańców nieruchomości zamieszkałych kształtuje się następująco:

- metale i tworzywa sztuczne odbierane raz w miesiącu,
- papier odbierany jest raz na kwartał,
- szkło odbierane jest raz na kwartał,
- odpady bio oraz zmieszane odbierane są raz w miesiącu, a od kwietnia do października dwa razy w miesiącu.

W poniżej tabeli przedstawiony został stan gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Pątnów w latach 2016-2020. Na przestrzeni analizowanych lat masa odpadów zbieranych z obszaru Gminy zwiększyła się. Udział odpadów zbieranych w sposób selektywny

w całkowitej masie zbieranych odpadów wyniósł w 2016 roku wyniósł 38% i do roku 2020 roku wzrósł do 47%.

Analizie poddane zostały również poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych, a także poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Gmina Pątnów przewyższa wskaźniki dotyczące poziomu recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła oraz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Natomiast poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania nie przekroczył wymaganego poziomu w analizowanych latach.

Tab. 7. Stan gospodarki odpadami w Gminie Pątnów w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019	2020	
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	5 595	6 640	6 628	5 560	5 565	
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	921,30	848,40	940,36	956,01	1 017,57	
<i>zmieszane</i>	572,17	514,27	538,74	531,18	542,54	
<i>segregowane</i>	349,13	334,13	401,62	424,83	475,03	
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	38%	39%	43%	44%	47%	
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,16	0,13	0,14	0,17	0,18	
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	20,92	22,67	52,54	53,99	65,89
	wymagany	18	20	30	40	50
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	86,8	100	100	100	100
	wymagany	42	45	50	60	70
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	15,7	26,15	32,87	23,83	17,85
	wymagany	45	45	40	40	35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

Na terenie Gminy Pątnów w miejscowości Pątnów przy dawnej bazie SKR funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. PSZOK czynny jest w poniedziałki i czwartki w godzinach od 8:00 do 14:00. PSZOK w Gminie Pątnów prowadzony jest przez EKO-REGION Sp. z o.o. PSZOK przyjmuje następujące rodzaje odpadów:

- przeterminowane leki,
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe – szczelnie zamknięte),
- odpady wielkogabarytowe w tym stolarka okienna i drzwiowa,
- odpady budowlano-rozbiórkowe – z wyłączeniem materiałów zawierających azbest – tj. odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów, gruz ceglany, odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia,

- opakowania ze szkła (białe oraz kolorowe),
- opakowania z tworzyw sztucznych,
- odpady ulegające biodegradacji (zielone),
- opakowania po środkach ochrony roślin i nawozach,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- zużyte opony samochodowe,
- papier,
- metale.

Pozostała działalność w zakresie ochrony środowiska

Postępujące zanieczyszczanie środowiska oraz wynikające z niego zmiany klimatyczne, będące skutkiem nadmiernej ekspansji człowieka na środowisko zmuszają do podejmowania działań ograniczających jego degradację oraz służących poprawie jego składowych. Działania te związane są w szczególności z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb.

Działalność w zakresie ochrony środowiska prowadzona jest w Gminie Pątnów w oparciu o następujące dokumenty:

- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Pątnów,
- Plan usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Pątnów,
- Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pątnów do roku 2024.

Gmina Pątnów w 2020 roku rozpoczęła przygotowania do pozyskania dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na realizację zadania pn. „Odnawialne źródła energii w Gminie Pątnów”. Zadanie ma polegać na montażu instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie Gminy Pątnów. Mieszkańcy mogli złożyć deklarację udziału w projekcie i wskazać rodzaj instalacji OZE, tj. instalację fotowoltaiczną, instalację solarną (kolektory słoneczne), kocioł na biomasę (pellet), do której chcieliby uzyskać dofinansowanie. Przewidywana wysokość dotacji ma wynosić do 85%. Pozostała kwota, czyli minimalnie 15% kosztów kwalifikowanych oraz koszt podatku VAT i ewentualnych prac budowlanych dostosowujących miejsce do montażu instalacji OZE poniesie mieszkaniec.

Gmina Pątnów współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w sprawie programu Czyste Powietrze, którego podstawowym celem jest poprawa efektywności energetycznej oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z istniejących jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Program oferuje dofinansowania dla mieszkańców w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany pieców oraz instalacji OZE.

Istniejący w Urzędzie Gminy Pątnów punkt konsultacyjny „Czyste Powietrze” czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach pracy urzędu. Wszyscy zainteresowani mogą uzyskać informacje dotyczące zasad przyznawania i rozliczania dofinansowania oraz uzyskać pomoc przy złożeniu wniosków.

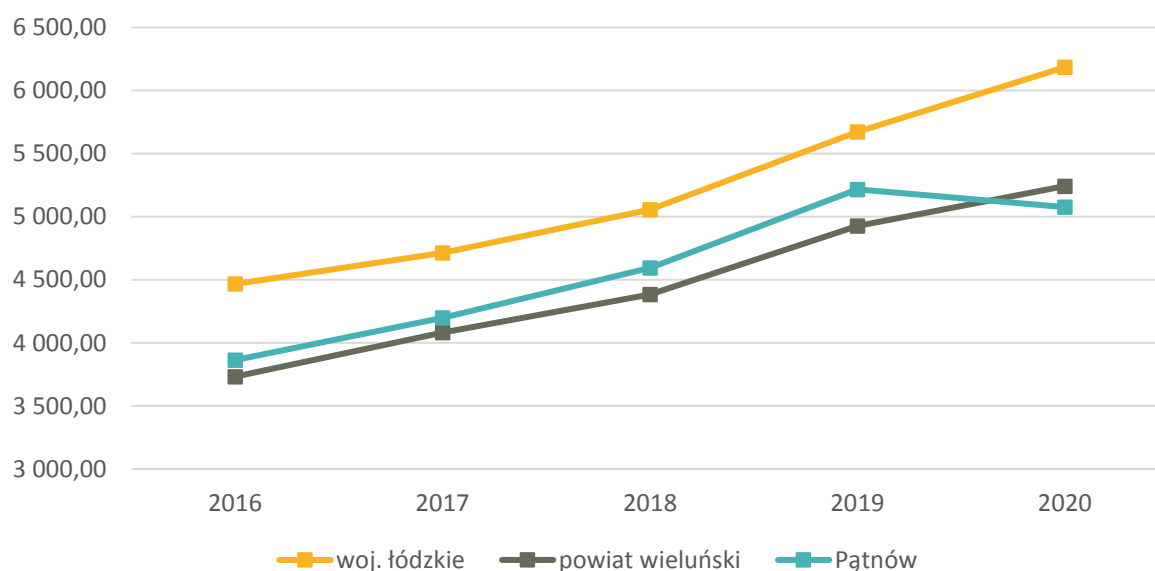
2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

W latach 2016-2020 dochody Gminy Pątnów ulegały corocznemu wzrostowi – z poziomu 25,3 mln zł w 2016 roku do 33,1 mln zł w 2020 roku. Największy wzrost nastąpił w 2019 roku, kiedy dochody zwiększyły się o ponad 3,7 mln zł w porównaniu z rokiem poprzednim, co spowodowane było m.in. wzrostem dochodów majątkowych, z tytułu dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje.

Poniższy wykres prezentuje kształtowanie się średniego dochodu na jednego mieszkańca Gminy Pątnów na tle porównywanych jednostek. Analizując powyższe dane zauważyć można, że dochód na 1 mieszkańca w Gminie Pątnów stale rósł do 2019 roku, osiągając w 2019 roku wielkość 5 216,73 zł. W roku 2020 dochód minimalnie spadł do kwoty 5 075,36 zł.

Wskaźnik dochodów ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Pątnów w 2020 roku był niższy od średniej wyznaczonej dla powiatu wieluńskiego (5 242,23 zł) o 166,87 zł i niższy niż średnia wyznaczona dla województwa łódzkiego (6 184,58 zł, różnica 1 109,22 zł).

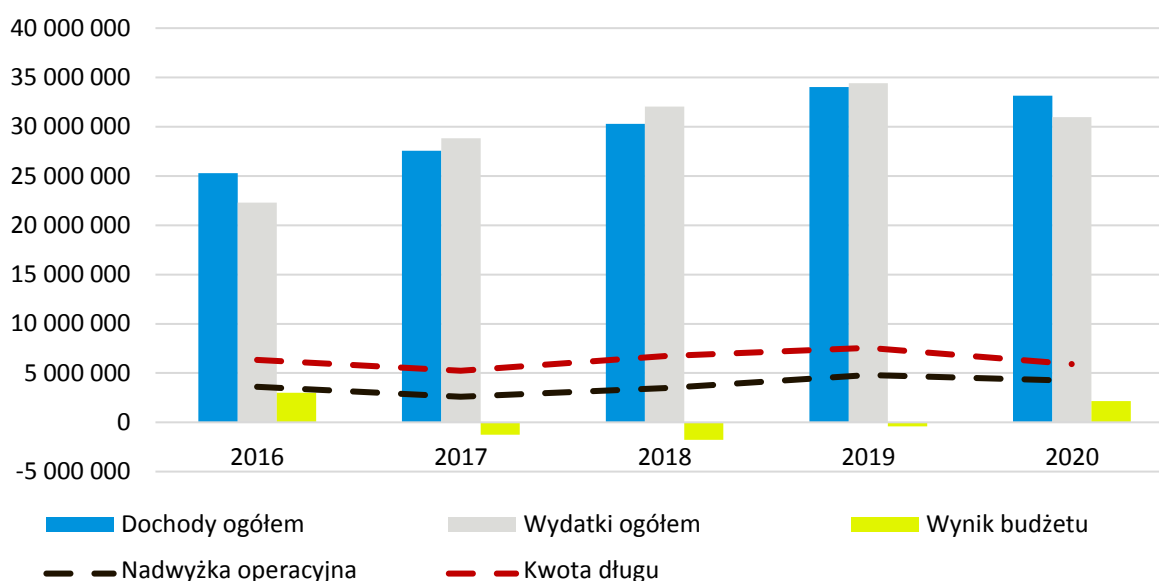
Ryc. 15. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów budżetowych najwyższy udział stanowią dochody bieżące (średnio 93,4%). Widoczny wpływ na ich kształtowanie ma coroczne i stabilne zwiększanie się

udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych, subwencji oraz dochodów z tyt. dotacji na cele bieżące.

Corocznie wzrastają również wydatki bieżące Gminy. W 2016 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie 20,9 mln zł i do 2020 roku wzrosły o prawie 7 mln zł. Tendencja ta jest zjawiskiem naturalnym, typowym dla gmin w Polsce. Ważne jest jednak, aby wzrost wydatków bieżących był współmierny do wzrostu uzyskiwanych dochodów bieżących. W Gminie Pątnów w latach 2016-2020 dynamika wzrostu dochodów i wydatków bieżących była na tyle stabilna, że poziom uzyskiwanej nadwyżki operacyjnej (różnicy między dochodami a wydatkami bieżącymi) corocznie wzrastał z poziomu 3,9 mln zł w 2016 roku do poziomu 4,5 mln zł w 2020 roku.

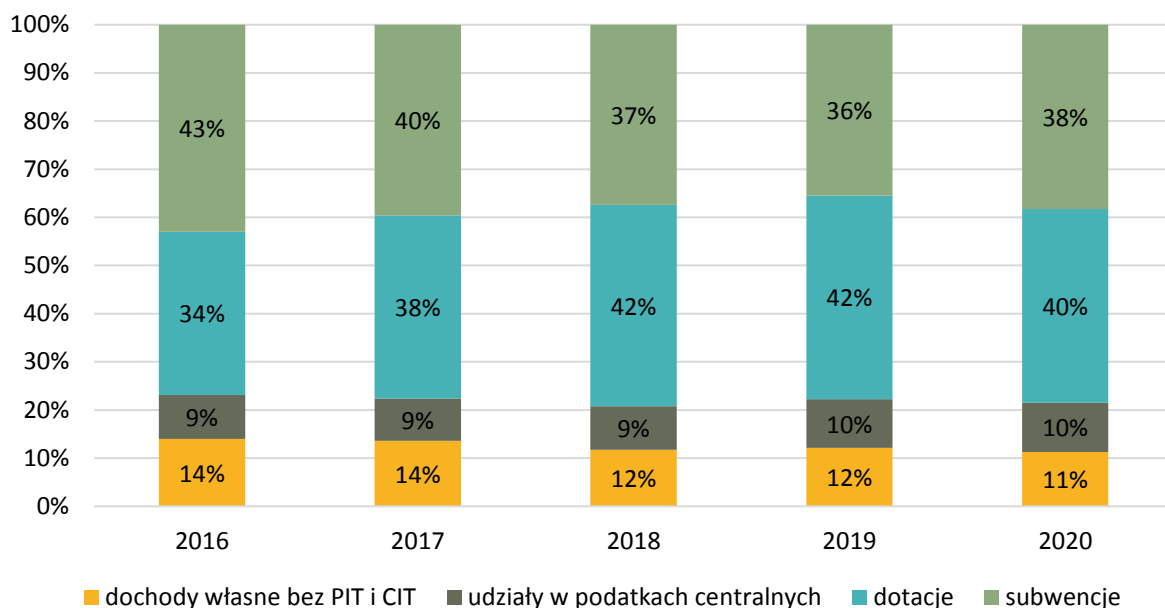
Ryc. 16. Wykonanie budżetu Gminy Pątnów w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Ujemny wynik budżetu biorąc pod uwagę lata 2016-2020 wystąpił w roku 2017 (ok. 1,2 mln zł), w 2018 roku (1,7 mln zł) i 2019 (ok. 400 tys. zł) i był spowodowany wyższymi nakładami na inwestycje w tym okresie.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najważniejszą rolę odgrywają dochody własne, które decydują o samodzielności finansowej jednostki. Zalicza się do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to o tyle ważne, że w przypadku tej kategorii dochodów Gmina posiada kompetencje do wydawania uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki dużemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

Ryc. 17. Struktura dochodów Gminy Pątnów w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

W 2016 roku udział dochodów własnych Gminy w ogólnych dochodach stanowił 14%. W latach 2016-2020 nastąpił nieznaczny spadek do poziomu 11%. Było to związane przede wszystkim ze zwiększeniem się dotacji na cele bieżące przekazywanej z budżetu państwa (przede wszystkim na program „Rodzina 500+”). Wówczas nastąpił wzrost udziału dotacji w budżecie Gminy z 34% do 40%. Dodając udziały w podatku PIT i CIT, dochody własne Gminy Pątnów w 2020 roku wynosiły 21%, co ogranicza możliwość samodzielnego oddziaływania Gminy na kształt i strukturę dochodów, a tym samym możliwość samodzielnego finansowania inwestycji, ponieważ wysokość dochodów w dużym stopniu nie jest bezpośrednio zależna od władz samorządowych.

W zakresie dochodów własnych największe znaczenie mają dochody z tyt. udziału w podatku PIT, generujące w analizowanym okresie średnio 2,8 mln zł rocznie, następnie podatek od nieruchomości - średnio 948 tys. zł rocznie i podatek rolny – 507 tys. zł. Z kolei wpływy z podatku CIT w analizowanym okresie wynosiły średnio 4,6 tys. zł rocznie.

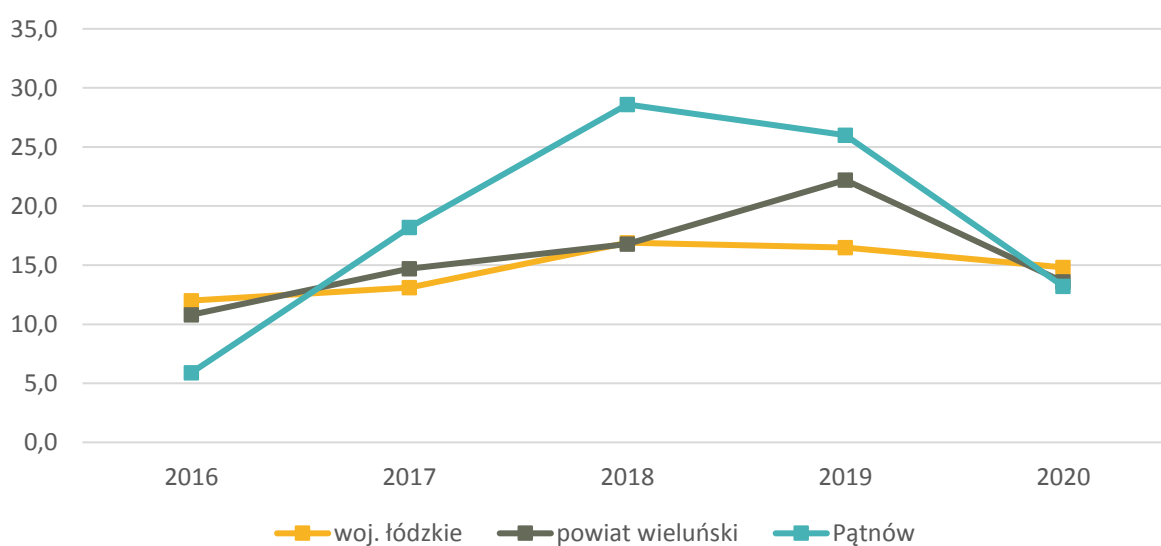
Tab. 8. Dochody podatkowe Gminy Pątnów w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
PIT	2 292 086,00	2 417 399,00	2 745 981,00	3 443 348,00	3 392 263,00
CIT	2 667,99	4 547,87	2 588,62	5 100,59	8 372,52
podatek rolny	506 378,18	490 843,47	490 056,44	505 044,68	544 452,40
podatek od nieruchomości	803 562,77	1 080 954,19	851 152,26	977 335,44	1 026 914,41
podatek leśny	124 696,20	126 463,47	129 456,40	125 852,20	127 189,44
podatek od środków transportowych	94 439,56	92 853,58	95 071,30	105 042,40	139 371,90
karta podatkowa	32,00	32,00	412,00	1 286,20	275,94
podatek od czynności cywilnoprawnych	84 497,00	88 777,00	107 741,00	141 557,08	141 029,32
wpływy z opłaty skarbowej	15 762,00	20 694,00	15 504,11	17 069,00	17 173,22
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	56 100,00	12 966,00	3 228,00	5 570,00	20 046,80

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Z kolei biorąc pod uwagę wydatki, największy ich udział przypadł w działach: oświata i wychowanie (średnio 34% w latach 2016-2020), rodzina (23%), administracja publiczna (10%), transport i łączność (9%), pomoc społeczna (8%) oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska (5%).

Na poniższej rycinie przedstawiono udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa w latach 2016-2020. Najwięcej wydatków majątkowych było w 2018 i w 2019 roku (kolejno 28,6% i 26%). W pozostałych latach wydatki kształtowały się w granicach od 5,9% do 18,2%.

Ryc. 18. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Nowe inwestycje publiczne to element sprzyjający nie tylko podnoszeniu jakości życia mieszkańców, ale także poprawiający uwarunkowania dla rozwoju czy budujący przyjazny wizerunek obszaru dla każdego z jego użytkowników.

W 2018 roku kwota przeznaczona na wydatki majątkowe wyniosła 9,2 mln zł i zrealizowano zadania takie jak:

- Rozbudowa gminnego systemu wodociągowego gminy Pątnów- etap III oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – ok. 966 tys. zł;
- Rozbudowa dróg nr 117169E w miejscowości Pątnów oraz nr 117170E w miejscowości Kamionka i Pątnów – ok. 5 mln zł;
- Budowa drogi gminnej Załęczce Małe - Zamłynie - Stara Wieś – ok. 1,5 mln zł.

W 2019 roku kwota przeznaczona na wydatki majątkowe wyniosła 8,9 mln zł i zrealizowano zadania takie jak:

- Rozbudowa gminnego systemu wodociągowego gminy Pątnów- etap III oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków – ok. 1,3 mln zł;
- Remont drogi w miejscowości Grabowa – ok. 280 tys. zł;
- Przebudowa drogi powiatowej Dzietrzni - Załęczce Małe – Giętkowizna do gr. woj. śląskiego Nr 4521E – ok. 2,8 mln zł;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Pątnów tj. budynku Zespołu Szkół Samorządowych im. Króla Władysława Jagiełły w Dzietrzniach – 1,8 mln zł;
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej polegającej na budowie parkingu dla 58 stanowisk z dwoma zjazdami z drogi powiatowej, budowie siłowni zewnętrznej, rozbudowie placu zabaw, budowie ciągów pieszo jezdnych i małej architektury - etap I – ok. 925 tys. zł.

W 2020 roku kwota przeznaczona na wydatki majątkowe wyniosła 4,1 mln zł i zrealizowano zadania takie jak:

- Rozbudowa systemu gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Pątnów poprzez budowę sieci wodociągowej w miejscowości Załęczce Małe i przydomowej czyszczalni ścieków w miejscowości Kałuże oraz zakup koparko-ładowarki i przyczepy – ok. 500 tys. zł;
- Przebudowa dachu budynku Urzędu Gminy w Pątnowie oraz montaż klimatyzacji – ok. 330 tys. zł;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Pątnów tj. budynku Urzędu Gminy Pątnów oraz Ośrodka Zdrowia w Pątnowie – ok. 650 tys. zł;
- Termomodernizacja i wymiana stropu i piętra budynku ZSS w Dzietrzniach – ok. 560 tys. zł;
- Budowa sali gimnastycznej w Załęczcu Małym wraz z łącznikiem i zapleczem – ok. 186 tys. zł.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina Pątnów oraz jednostki podległe w latach 2014-2021 pozyskały dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na szereg projektów. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektów wynosiła 4,1 mln zł i przeznaczona była głównie na projekty społeczne.

Tab. 9. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich w latach 2014-2020

L.p.	Tytuł projektu	Beneficjent	Program	Wartość dofinansowania
1.	Nowoczesna edukacja w Gminie Pątnów	Gmina Pątnów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	1 265 374,87 zł
2.	E-Pątnów - lepsza edukacja dla lepszej przyszłości uczniów i uczennic w Gminie Pątnów	Gmina Pątnów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	1 145 976,63 zł
3.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Gminie Pątnów tj. budynku Zespołu Szkół samorządowych im. króla Władysława Jagiełły w Dietrznikach oraz budynku Urzędu Gminy Pątnów i ośrodka zdrowia w Pątnowie	Gmina Pątnów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	1 050 861,04 zł
4.	Likwidacja dzikiego wysypiska śmieci na działce ewidencyjnej nr 474 w miejscowości Załęcze Wielkie	Gmina Pątnów	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	273 853,32 zł
5.	W rodzinie siła	Gmina Pątnów/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	234 691,21 zł
6.	Aktywny Pątnów	Gmina Pątnów/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020	134 047,94 zł

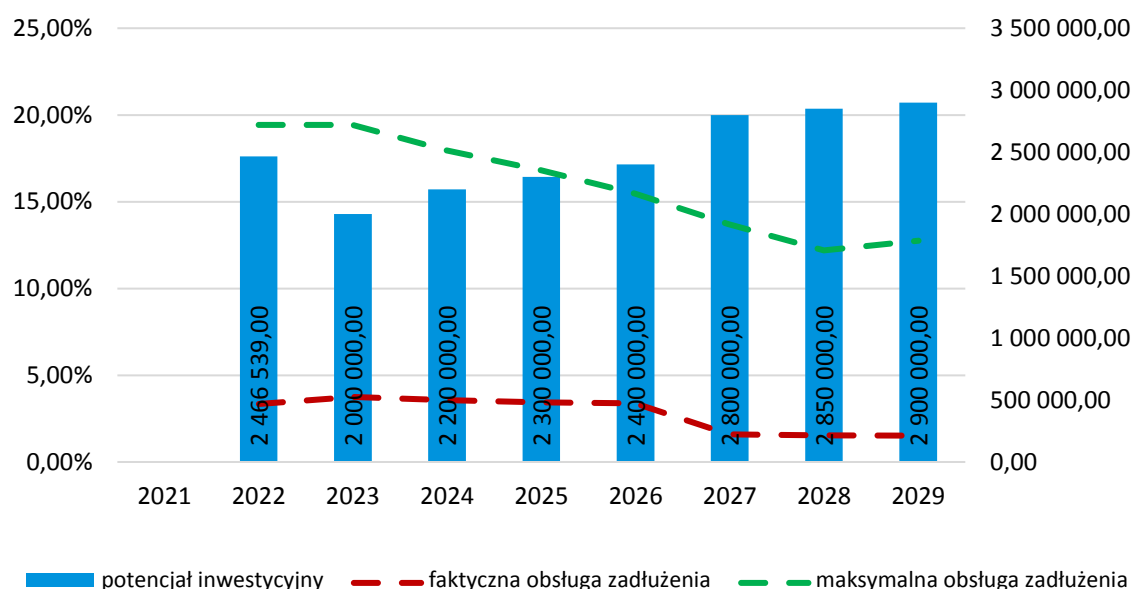
Źródło: www.mapadotacji.gov.pl

Zgodnie z rankingiem „Fundusze Europejskie. Ranking wykorzystania środków europejskich przez samorządy 2014–2019” opracowanym przez czasopismo „Wspólnota”¹ wydatki Gminy Pątnów ze środków UE w latach 2014-2019 per capita wyniosły 1 303,51 zł, co plasuje Gminę na 512 miejscu spośród 1 538 gmin wiejskich.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pątnów na lata 2022-2029 zgodnie z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2022-2029 (uchwała nr XXXX/232/21 Rady Gminy Pątnów z dnia 21 grudnia 2021 r.). Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pątnów pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 19. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Pątnów na lata 2022-2029

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XXXX/232/21 Rady Gminy Pątnów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Pątnów na lata 2022-2029.

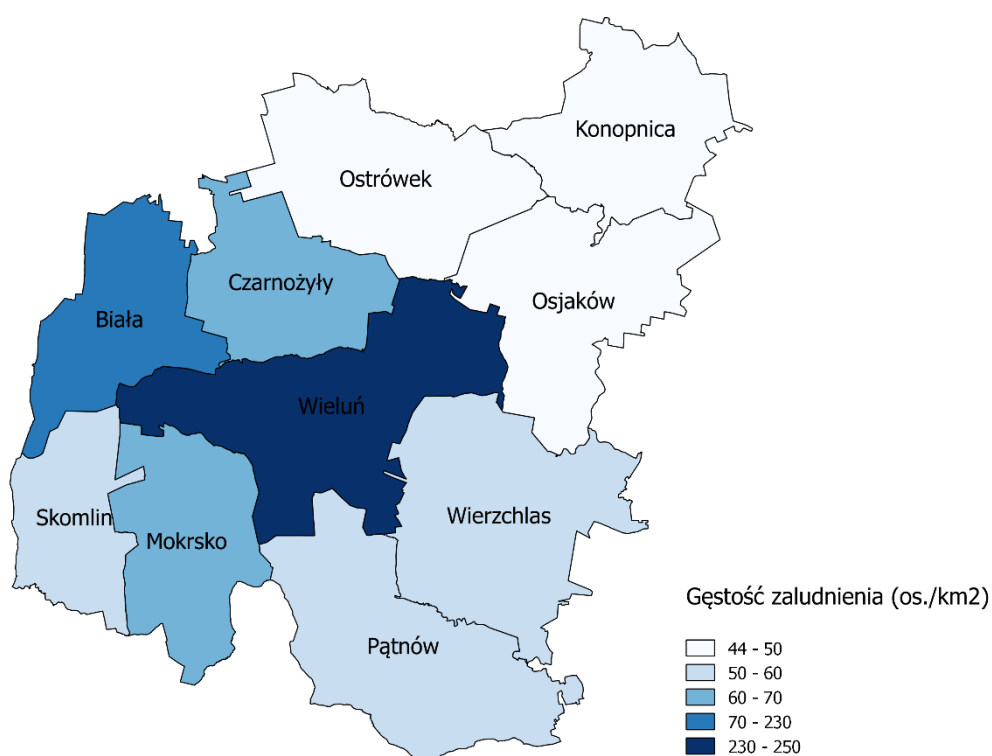
Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2022-2029. Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny w okresie prognozy wyniesie około 19,9 mln zł.

¹ <https://wspolnota.org.pl/news-rankingi/samorzadowi-liderzy-pozyskania-srodkow-unijnych-2014-2019>, z dnia 15 października 2020 r.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Według danych GUS Gmina Pątnów w roku 2020 liczyła 6 512 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię wynosiło 57 os./km². Z tego względu gęstość zaludnienia w Gminie była jedną z niższych w powiecie wieluńskim, gdzie kształtowała się na poziomie 82 os./km². Największa gęstość zaludnienia występowała w Gminie Wieluń (238 os./km²), a najniższa w Gminie Ostrówek (44 os./km²).

Ryc. 20. Gęstość zaludnienia w powiecie wieluńskim w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli umieszczone zostały dane dotyczące zmiany liczby ludności w powiecie wieluńskim w latach 2016-2020 wraz ze średnią dynamiką zmian oraz udziałem mieszkańców gmin w stosunku do całkowitej liczby osób zamieszkujących powiat. Na przestrzeni analizowanych lat liczba ludności w Gminie utrzymywała się na podobnym poziomie. Była ona porównywalna do Gminy Wierzchlas i stanowiła 9% mieszkańców powiatu.

Tab. 10. Zmiany liczby ludności w powiecie wieluńskim w latach 2016-2020

JST	2016	2017	2018	2019	2020	udział w 2020 r.	średnia dynamika
powiat wieluński	77 238	77 017	76 699	76 256	75 736	100%	99,5%
Biała	5 513	5 512	5 484	5 440	5 396	7%	99,5%
Czarnożyły	4 560	4 535	4 520	4 523	4 489	6%	99,6%
Konopnica	3 841	3 815	3 784	3 772	3 759	5%	99,5%
Mokrsko	5 428	5 399	5 410	5 401	5 359	7%	99,7%
Osjaków	4 772	4 768	4 798	4 738	4 740	6%	99,8%
Ostrówek	4 563	4 533	4 522	4 481	4 473	6%	99,5%
Pątnów	6 559	6 590	6 562	6 504	6 512	9%	99,8%
Skomlin	3 373	3 354	3 322	3 319	3 267	4%	99,2%
Wieluń	32 008	31 849	31 649	31 456	31 137	41%	99,3%
Wierzchnas	6 621	6 662	6 648	6 622	6 604	9%	99,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zachodzące w Gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. Wskaźnik przyrostu naturalnego kształtował się na poziomie ujemnym nie tylko w Gminie Pątnów – była to sytuacja charakterystyczna dla wszystkich analizowanych jednostek. W Gminie Pątnów wskaźnik ten w 2020 roku wynosił -1,99, co oznaczało dla Gminy sytuację korzystniejszą niż średnia dla województwa oraz innych gmin powiatu wieluńskiego. Dodatkowo od 2016 roku wskaźnik ten dla Gminy Pątnów jako jednej z dwóch gmin powiatu wieluńskiego – wzrastał.

Drugi czynnik wpływający na sytuację demograficzną, czyli saldo migracji, na przestrzeni lat nieznacznie się pogorszył. W 2020 roku spadł do poziomu zerowego, choć większość gmin w tym samym czasie osiągnęła wyniki ujemne.

Tab. 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pątnów w latach 2016-2019 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.	2020 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2016 r.
woj. łódzkie	-6,09	-0,78	-0,70	-0,03
powiat wieluński	-4,98	-0,80	-1,90	-0,30
Biała	-5,35	-1,07	-4,10	-0,53
Czarnożyły	-3,32	0,11	0,90	-0,43
Konopnica	-6,14	-0,82	-1,90	-1,13
Mokrsko	-5,93	-0,61	0,20	-0,23
Osjaków	-2,96	-0,06	0,20	0,25
Ostrówek	-5,34	-0,68	1,60	-0,75

Pątnów	-1,99	0,27	0,00	-0,80
Skomlin	-7,52	-1,14	-2,10	0,95
Wieluń	-6,07	-1,31	-3,50	-0,03
Wierzchlas	-2,12	-0,42	-1,20	-1,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Odnosząc się do struktury ludności, w Gminie Pątnów obserwuje się stopniowe starzenie społeczeństwa, choć sytuacja jest nadal korzystniejsza w porównaniu do średniej województwa i powiatu. W 2020 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności w wieku produkcyjnym w Gminie był na poziomie 25,10%, z kolei w całym powiecie wieluńskim wynosił 28,50%, a w województwie łódzkim 31,80%. Warto również zwrócić uwagę na wskaźnik mieszkańców w wieku kreatywnym (ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem). Jego wysoka wartość pozytywnie wpływa na Gminę, ponieważ wskazuje na liczbę mieszkańców, którzy mogą stanowić główną siłę napędową rozwoju ekonomicznego. W Gminie Pątnów udział osób w wieku kreatywnym jest wyższy niż średnia dla powiatu i województwa. Dodatkowo od 2016 roku nastąpił nieznaczny wzrost wskaźnika, co jest sytuacją korzystną.

Tab. 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Pątnów w 2016 i 2020 roku na tle innych jednostek

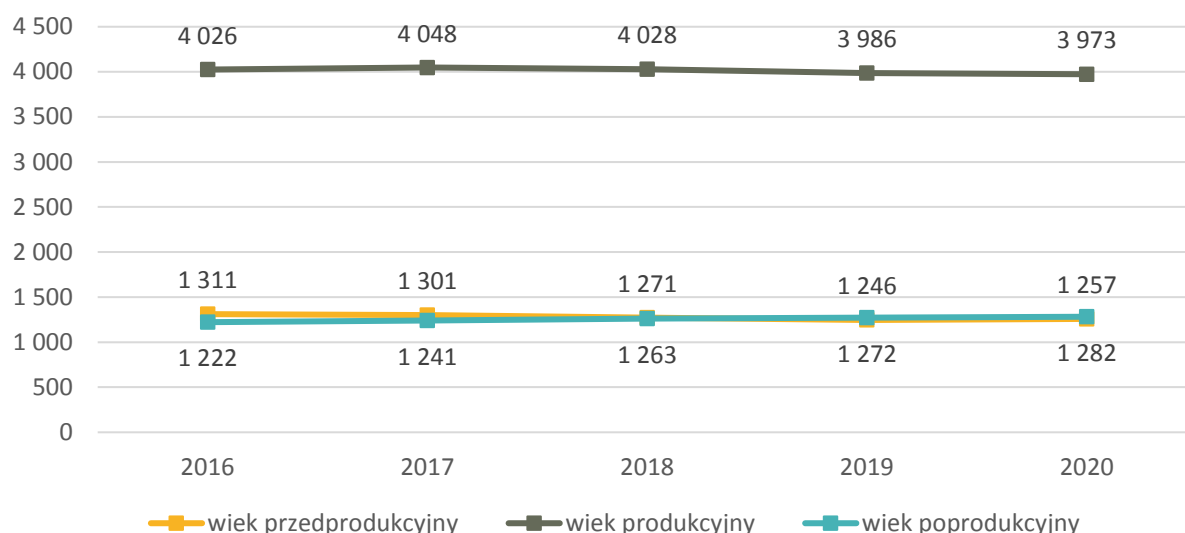
JST	mieszkańcy w wieku kreatywnym ¹ (%)			senioralne obciążenie demograficzne ² (%)		
	2016	2020	dynamika	2016	2020	dynamika
woj. łódzkie	14,60	12,96	89%	27,00	31,80	118%
powiat wieluński	14,73	13,53	92%	24,50	28,50	116%
Pątnów	14,39	14,74	102%	23,30	25,10	108%

¹ Ludność w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem

² Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na poniższym wykresie przedstawiona została struktura ludności w Gminie Pątnów, poprzez graficzne zestawienie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2016-2020. Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym co roku stopniowo maleje, choć tempo spadku jest niższe w porównaniu do liczby osób w wieku produkcyjnym. Z kolei biorąc pod uwagę liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, zauważalna jest odwrotna tendencja. W przyszłości będzie to skutkowało wzrostem zapotrzebowania na nowe usługi społeczne, głównie skierowane do seniorów, a jednocześnie spadkiem zapotrzebowania na inne, obecnie jeszcze poszukiwane np. stworzenie sieci pomocy środowiskowej oraz rozbudowa sieci domów pomocy społecznej

Ryc. 21. Struktura ludności w Gminie Pątnów w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Na terenie Gminy Pątnów nie funkcjonują żłobki i kluby dziecięce.

W Gminie działa 7 przedszkoli publicznych do których uczęszczało według danych na 1 września 2020 roku 213 dzieci. Liczba dzieci w ciągu roku szkolnego zmienia się, gdyż przyjęcia dzieci do przedszkoli odbywają się w ciągu całego roku i opierają się na zasadzie powszechnej dostępności.

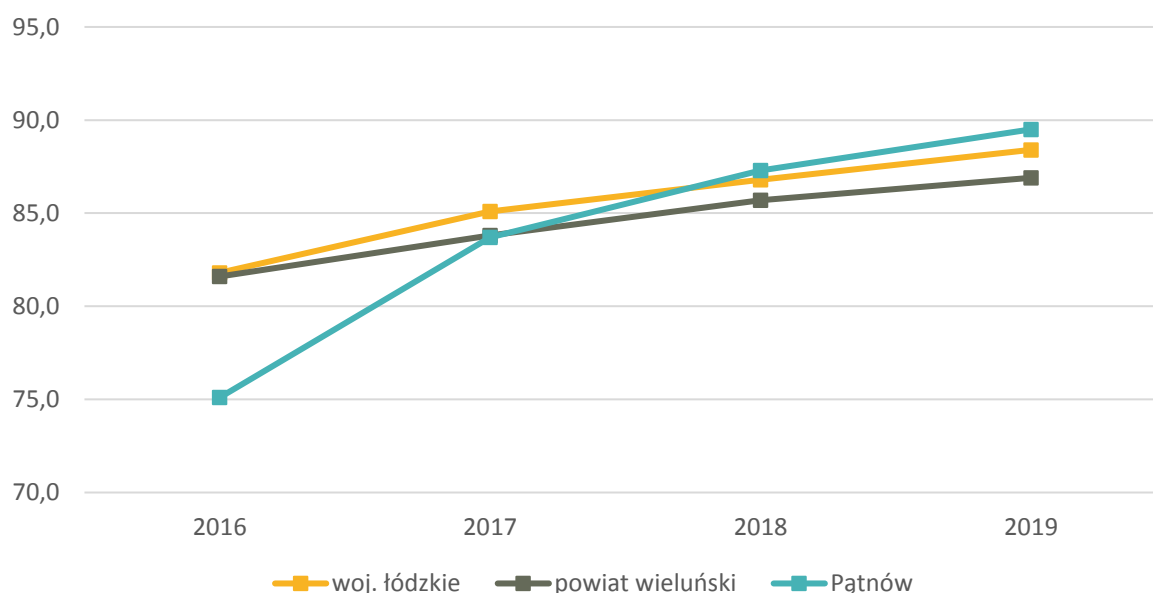
Ponadto, w Publicznej Szkole Podstawowej Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Bieńcu działa oddział przedszkolny. Do oddziału uczęszcza 23 dzieci w dwóch grupach.

Tab. 13. Przedszkola na terenie Gminy Pątnów

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Publiczne Przedszkole w Pątnowie	50	2	22,5	7:30-16:00
Publiczne Przedszkole w Popowicach	22	1	21	7:30-15:00
Publiczne Przedszkole w Kamionce	15	1	19	7:30-16:00
Publiczne Przedszkole w Dietrznikach	44	2	20	7:30 -15:00
Publiczne Przedszkole w Grębieniu	20	1	20	7:00-15:00
Publiczne Przedszkole w Załęczu Małym	41	2	19,5	7:00-16:00
Publiczne Przedszkole w Załęczu Wielkim	21	1	21	8:00-15:00
Oddział Przedszkolny w Bieńcu	23	2	11,5	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pątnów.

Poniższy wykres przedstawia wskaźnik liczby dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1 tys. dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie Pątnów wskaźnik ten wzrósł z 75,1% w 2016 roku do 89,5% w 2020 roku, osiągając poziom wyższy od powiatu (86,9%) i od województwa (88,4%).

Ryc. 22. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Pątnów w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Szkoły

Na terenie Gminy Pątnów funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- prowadzone przez Gminę Pątnów:
 - Zespół Szkół Samorządowych im. Wł. St. Reymonta w Pątnowie:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Pątnowie,
 - Publiczne Przedszkole w Pątnowie,
 - Publiczne Przedszkole w Kamionce,
 - Publiczne Przedszkole w Popowicach,
 - Zespół Szkół Samorządowych im. Króla Władysława Jagiełły w Dietrznikach:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Dietrznikach,
 - Publiczne Przedszkole w Dietrznikach,
 - Publiczne Przedszkole w Grębieniu,
 - Zespół Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II Wielkiego w Załęczu Małym:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa w Załęczu Małym,

- Publiczne Przedszkole w Załączcu Małym,
- Publiczne Przedszkole w Załączcu Wielkim,
- prowadzone przez Stowarzyszenie:
 - Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Bieńcu.

W szkołach podstawowych uczyło się łącznie 477 dzieci (stan na 2021), a średnia wielkość oddziału wynosiła 12,75. Największą szkołą podstawową na terenie Gminy jest Publiczna Szkoła Podstawowa w Pątnowie, do której uczęszczało 205 uczniów. Natomiast najmniejszą szkołą jest Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Bieńcu, do której uczęszczało 12 uczniów.

Tab. 14. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Pątnów

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy
Publiczna Szkoła Podstawowa w Pątnowie	205	11	18	26	nie
Publiczna Szkoła Podstawowa w Dzierżnikach	129	8	16	16,93	nie
Publiczna Szkoła Podstawowa w Załączcu Małym	131	9	14	17	nie
Publiczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Bieńcu	12	3	4	brak danych	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pątnów.

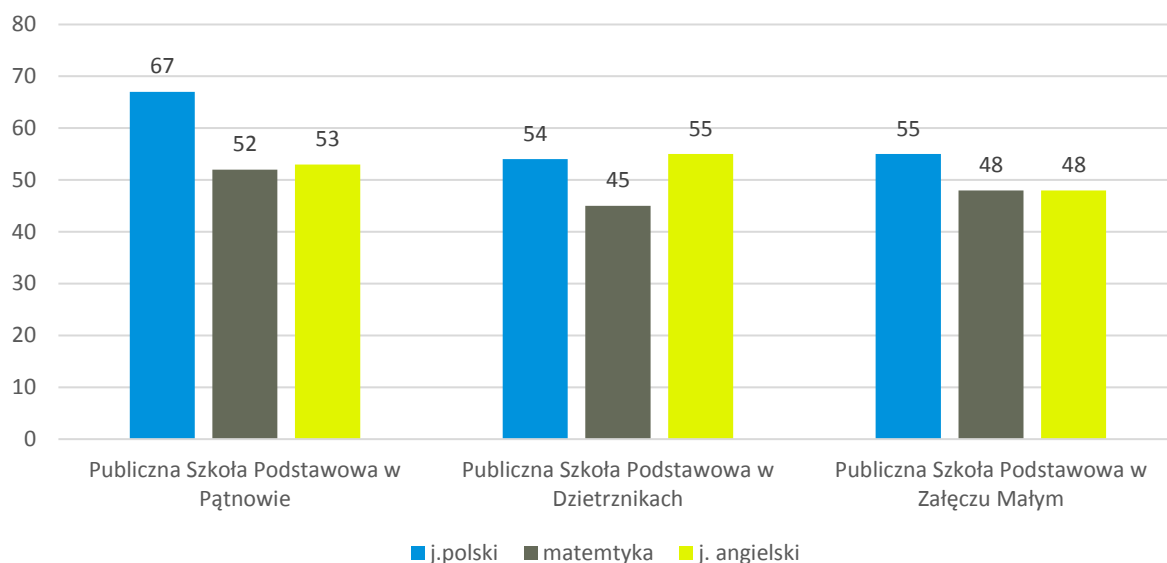
W tabeli poniżej zaprezentowany został stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Pątnów w roku szkolnym 2019/2020. Wskazać można, iż każda ze szkół miała dostęp do obiektów sportowych. Żadna ze szkół podstawowych mieszczących się na terenie Gminy Pątnów nie prowadziła nauczania w zmianowym systemie pracy. Do użytku nauczycieli oraz uczniów w Szkole Podstawowej w Pątnowie udostępnionych zostało 64 komputerów oraz 14 projektorów multimedialnych, co stanowi 1 komputer na 3 uczniów oraz 1 projektor na 1 salę lekcyjną. W Szkole Podstawowej Dzierżnikach było 42 komputerów i 12 projektorów, co stanowi 1 komputer na 3 uczniów i 1,5 projektora na 1 salę lekcyjną. W Szkole Podstawowej w Załączcu Małym było 41 komputerów i 15 projektorów, co stanowi 1 komputer na 3 uczniów i 1 projektor na 1 salę lekcyjną. W każdej ze szkół funkcjonowały świetlice.

Tab. 15. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Pątnów w 2020 roku

Nazwa szkoły	Zespół Szkół Samorządowych im. Wł. St. Reymonta w Pątnowie	Zespół Szkół Samorządowych im. Króla Władysława Jagiełły w Dzieżnikach	Zespół Szkół Samorządowych im. Jana Pawła II Wielkiego w Załączu Małym
Liczba sal lekcyjnych	14	8	14
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	kompleks boisk (boisko do piłki ręcznej, siatkowej, koszykówki, skok w dal, pchnięcie kulą, bieżnia), dwie sale gimnastyczne (mała i duża) stan dobry	sala gimnastyczna stan dobry	sala gimnastyczna stan dobry
Pracownie językowe	tak	tak	tak
Klasy dwujęzyczne / sportowe / integracyjne	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów	64	42	41
Projektory multimedialne	14	12	15
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	tak	tak	tak
Świetlice	tak 12:00-15:00	tak 7:20-7:50, 11:30-14:40	tak 7:00-8:00, 11:30-15:30
Parkingi dla kadry / rodziców	tak	nie	tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny	nie	nie	nie
Liczba stypendystów	17	6	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pątnów.

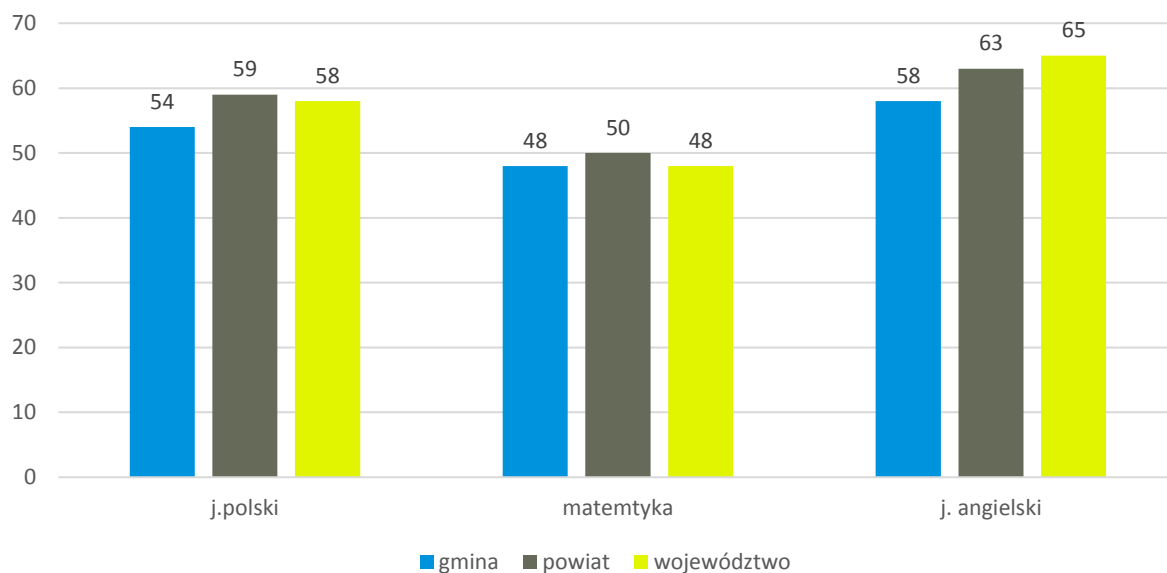
Osiągnięcia uczniów są wynikiem nauczania i uczenia się. W znacznym stopniu zależą od zdolności i aspiracji, ale także środowiska rodzinnego. Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej są to sprawdziany wewnętrzne i zewnętrzne oraz konkursy przedmiotowe. Wyniki klas VIII szkół podstawowych z egzaminu na zakończenie szkoły podstawowej w roku szkolnym 2020/2021 obrazuje poniższe zestawienie. Poziom nauczania we wszystkich szkołach podstawowych był na podobnym poziomie.

Ryc. 23. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach w Gminie Pątnów w 2021 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021.

Wyniki egzaminu w roku szkolnym 2020/2021 wskazują, że wszystkie szkoły osiągnęły porównywalny poziom. Na poniższym wykresie zostały przedstawione wyniki z egzaminu ósmoklasisty, zestawiający średnie wyniki uczniów z Gminy ze średnią powiatu i województwa. Ich analiza wskazuje, że poziom kształcenia w Gminie jest niższy niż średnia wyznaczona dla powiatu wieluńskiego i województwa łódzkiego.

Ryc. 24. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Pątnów w roku 2021 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021.

Tabela poniżej przedstawia dane dotyczące wykonania wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2016-2020. Można z niej wnioskować, że wydatki bieżące na oświatę corocznie wzrastały. Najwyższy udział stanowiły wydatki na wynagrodzenia i pochodne (średnio 66,6% wydatków bieżących). Pozostałe wydatki bieżące mieściły się

w przedziale 2,7-3,5 mln zł rocznie. Najwyższe wydatki majątkowe wystąpiły w 2019 roku (wynosiły ok. 2 mln zł).

Tab. 16. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Pątnów w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
WYDATKI OGÓŁEM	9 190 125,50	10 329 026,30	8 557 687,61	11 678 151,00	10 090 612,41
Wydatki bieżące, w tym:	8 293 835,56	9 174 588,02	8 240 421,48	9 676 469,72	9 289 923,22
<i>Wynagrodzenia i pochodne</i>	5 557 030,27	5 593 777,13	5 859 712,76	6 284 498,11	6 418 833,79
<i>Pozostałe wydatki bieżące</i>	2 736 805,29	3 580 810,89	2 380 708,72	3 391 971,61	2 871 089,43
Wydatki majątkowe	896 289,94	1 154 438,28	317 266,13	2 001 681,28	800 689,19
SUBWENCJA OŚWIATOWA	5 755 920,00	5 573 040,00	5 449 029,00	5 579 106,00	5 461 937,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	3 434 205,50	4 755 986,30	3 108 658,61	6 099 045,00	4 628 675,41
Stopień pokrycia	63%	54%	64%	48%	54%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy.

W tabeli można również zwrócić uwagę na poziom przyznanej subwencji oświatowej oraz stopień, w jakim pokrywa ona wydatki na oświatę w Gminie. Wynika z niej, że subwencja oświatowa w żadnym z analizowanych lat nie pokrywała w całości wydatków na oświatę. Dodatkowo zauważalny jest również malejący stopień pokrycia wydatków subwencją, co oznacza, że coraz więcej wydatków oświatowych Gmina musi pokrywać z dochodów własnych. W 2016 roku wskaźnik ten wynosił 63%, a w roku 2020 zmniejszył się do 54%.

Kultura i sport

Gminna Biblioteka Publiczna w Pątnowie jest główną jednostką kulturalną w Gminie. Biblioteka prowadzi działalność informacyjną i kulturalno-oświatową. Organizuje wiele imprez służących popularyzacji książki i czytelnictwa (wystawy, konkursy, lekcje biblioteczne, wycieczki szkolne, spotkania autorskie). Czytelnicy mają do dyspozycji księgozbiór liczący blisko jedenaście tysięcy woluminów. Zbiory udostępniane są na miejscu (czytelnia) lub na zewnątrz (wypożyczalnia).

Działalność kulturalną prowadzą również Koła Gospodyń Wiejskich w miejscowościach: Bieniec, Grębień, Dietrzniki, Kałuże-Grabowa, Kamionka, Kluski, Pątnów, Załęcze Małe oraz Załęcze Wielkie. Głównym kierunkiem ich działań jest kultywowanie tradycji regionu ziemi wieluńskiej w zakresie kulturowym, kulinarnym, rękodzieła ludowego oraz tradycji chrześcijańskich.

Na terenie Gminy Pątnów działają 2 zespoły ludowe: Zespół Folklorystyczny z Popowic, Zespół Ludowy „Załączanie” oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Ogniki” w Pątnowie.

Wśród najważniejszych wydarzeń kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Pątnów wyróżnia się:

- Rajd rowerowy na orientację i bieg na orientację po terenach Załęczańskiego Parku Krajobrazowego,
- dożynki gminne i parafialne z występami lokalnych zespołów ludowych,
- uroczystości w Dolinie Objawienia na Kałużach,
- Dziecinada w ZSS w Załęczu Małym,
- spotkania noworoczne w Kamionce połączone z kolędowaniem pod patronatem Gminy Pątnów,
- Bieg traktem Św. Rocha (po raz pierwszy odbył się w 2022 roku).

Działalność sportowa na terenie Gminy Pątnów realizowana jest przez Ludowy Zespół Sportowy w Pątnowie oraz działające przy zespołach szkół Uczniowskie Kluby Sportowe: „Sprinter” w Pątnowie, „Jurajczyk” w Dietrznikach i „Załączak” w Załęczu Małym. Ludowy Zespół Sportowy prowadzi rozgrywki na poziomie klasy B okręgu sieradzkiego. Natomiast Uczniowskie Kluby Sportowe dbają o promocję zdrowego trybu życia i organizację zawodów sportowych lekkoatletycznych czy siatkarskich. Podstawową bazę sportową na terenie Gminy Pątnów stanowią obiekty sportowe:

- stadion sportowy w Pątnowie,
- boisko i hala sportowa należące do Zespołu Szkół Samorządowych im. Wł. St. Reymonta w Pątnowie,
- sala gimnastyczna Zespołu Szkół Samorządowych w Załęczu Małym,
- boisko sportowe w Popowicach,
- boisko wielofunkcyjne na terenie Przedszkola Publicznego w Grębieniu,
- siłownie zewnętrzne w Pątnowie, Józefowie, Grębieniu, Załęczu Małym, Kamionce, Kałużach, Bieńcu i Załęczu Wielkim,
- boisko wielofunkcyjne tartanowe zlokalizowane przy Zespole Szkół Samorządowych im. Wł. St. Reymonta w Pątnowie.

W listopadzie 2021 roku powstał budynek Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Pątnowie. Na modernizację obiektu, w ramach inwestycji „Budowa Gminnego Centrum Kultury i Sportu w Pątnowie” współfinansowanej ze środków budżetu państwa z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, pozyskano ok. 753 tys. zł przy całkowitym koszcie ok. 1,5 mln zł. Gmina Pątnów, w ramach pierwszej edycji programu „Sportowa Polska”, jako jedyna w województwie łódzkim zakwalifikowana została do dofinansowania. We wrześniu 2022 roku swoją działalność statutową rozpoczął GOKIS w Pątnowie.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Gmina Pątnów nie posiada na swoim terenie komisariatu policji. Zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmuje się Komenda Powiatowa Policji w Wieluniu. Obszar Gminy należy do rejonu nr 8, który obsługuje 1 dzielnicowy.

Na terenie Gminy Pątnów jest 9 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Jednostka działająca w Pątnowie ujęta jest w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym. Natomiast OSP w Załęczu Wielkim planuje dołączyć do KSRG w 2023 roku.

Tab. 17. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Pątnów

Nazwa jednostki	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Pątnów	tak
OSP Kamionka	nie
OSP Grębień	nie
OSP Bieniec	nie
OSP Dzierzniki	nie
OSP Kluski	nie
OSP Popowice	nie
OSP Załęcz Małe	nie
OSP Załęcz Wielkie	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Pątnów.

Wśród najczęstszych przestępstw na terenie Gminy można wymienić spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, uszkodzenie mienia, kradzież z włamaniem, kradzież, kierowanie w stanie nietrzeźwości.

W celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy zainstalowany został monitoring. Punkty monitoringu znajdują się przy Urzędzie Gminy Pątnów, Stadionie w Pątnowie, bazie sprzętowej w Pątnowie, wszystkich Zespołach Szkół na terenie Gminy Pątnów, placu publicznym przy przedszkolu w Grębieniu i placu przy bibliotece gminnej w Pątnowie.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Pątnów działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Działają one w wielu różnych obszarach, m.in. zaspakajając potrzeby mieszkańców w zakresie rozwoju hobby jak również pomocy potrzebującym.

Na terenie Gminy Pątnów funkcjonują fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne m.in.:

- Gminny Związek Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych w Pątnowie;
- KGW w Bieńcu;
- KGW w Dietrznikach;
- KGW w Grębieniu;
- KGW w Kałużach;
- KGW w Kluskach;
- KGW w Kamionce;
- KGW w Pątnowie;
- KGW w Załęczu Małym;
- KGW w Załęczu Wielkim;
- Fundacja Wspierania Rozwoju Dzieci i Rodzin „Bursztynek”, Pątnów 326A;
- Stowarzyszenie Miłośników Wsi Kałuże i Doliny Objawienia, Kałuże 33;
- Stowarzyszenie KRAS, Załęcze Małe 35;
- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Pątnów, Pątnów 23 A;
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Pątnów Moja Mała Ojczyzna, Załęcze Małe 33;
- Stowarzyszenie Nadwarciańska Kraina, Pątnów 31;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Grębieniu;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Załęczu Wielkim;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Załęczu Małym;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Pątnowie (działająca także w ramach KSRG);
- Ochotnicza Straż Pożarna w Dietrznikach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kluskach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Popowicach;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Kamionce;
- Ochotnicza Straż Pożarna w Bieńcu.

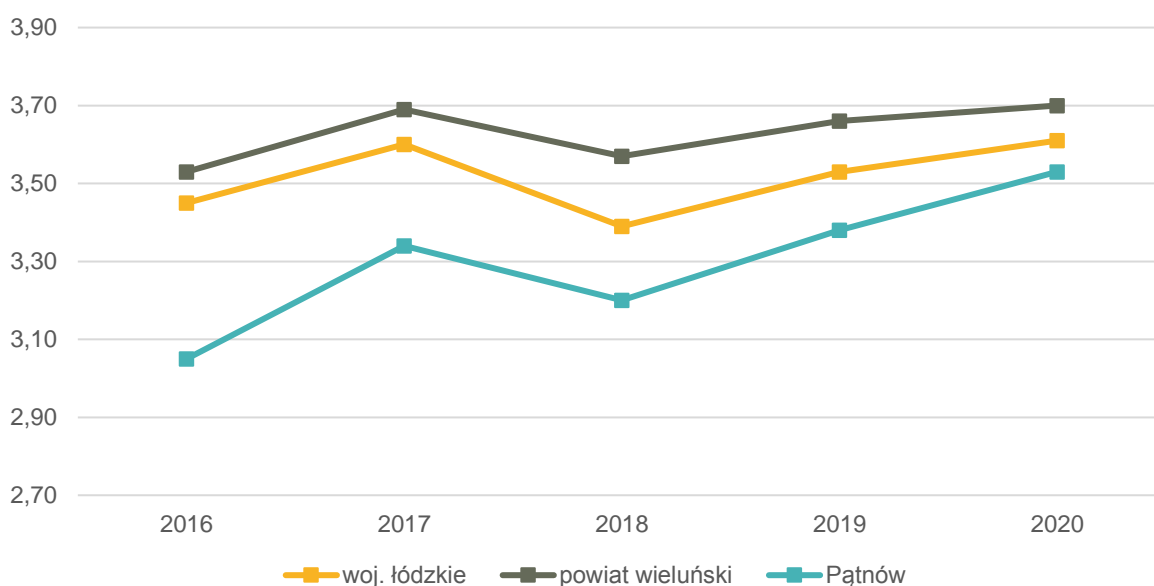
Na terenie Gminy istnieją cztery stowarzyszenia sportowe:

- Uczniowski Klub Sportowy „Załączak” z siedzibą w Załęczu Małym 35,
- Uczniowski Klub Sportowy „Jurajczyk” przy ZSS im. Króla Wł. Jagiełły z siedzibą Dietrzniki 105,
- Uczniowski Klub Sportowy „Sprinter” z siedzibą Pątnów 105,
- Ludowy Zespół Sportowy z siedzibą w Pątnowie 92G.

Ponadto, Gmina jest członkiem Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej. Zadaniem Związku jest lepsze zaspokajanie potrzeb publicznych gmin i interesów ich mieszkańców oraz stwarzanie warunków do harmonijnego rozwoju gmin. Związek ma rozwiązywać wspólne dla gmin zadania z zakresu polityki regionalnej, ochrony środowiska, rozwoju łączności telefonicznej, przetwórstwa rolno-spożywczego, ochrony zdrowia, oświaty i nauki oraz upowszechniania kultury.

Gmina należy również do Związku Gmin Wiejskich RP. Podstawowym celem Związku jest integracja samorządów wiejskich i rozwiązywanie typowych problemów tego środowiska. Wspólne działania za pośrednictwem Związku pomagają w sposób zorganizowany walczyć o interesy członków. Działania ZGW RP są prowadzone na wielu płaszczyznach. Dotyczą zarówno negocjacji z Rządem, konsultacji na komisji wspólnej urzędu i samorządu, wymiany doświadczeń pomiędzy członkami, jak i działań w celu gospodarczego i kulturalnego rozwoju gmin wiejskich. Związek od lat działa skutecznie w wielu sferach broniąc spraw gmin wiejskich.

O aktywności mieszkańców danej gminy oraz ich zaangażowaniu w życie społeczne świadczy m.in. liczba działających na jej terenie organizacji pozarządowych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Zestawiając ten wskaźnik dla Gminy Pątnów, powiatu wieluńskiego i województwa łódzkiego zauważyć można, iż charakteryzuje się on tendencją wzrostową na przestrzeni analizowanych lat. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, iż wskaźnik ten jest najniższy dla Gminy, wśród porównywanych jednostek.

Ryc. 25. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Pątnów na tle porównywanych jednostek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Pątnów bardzo aktywnie wspiera działalność organizacji. Corocznie przyjmowany jest Program Współpracy Gminy Pątnów z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, wyznaczający zasady, ramy prawne oraz strukturę takiej współpracy.

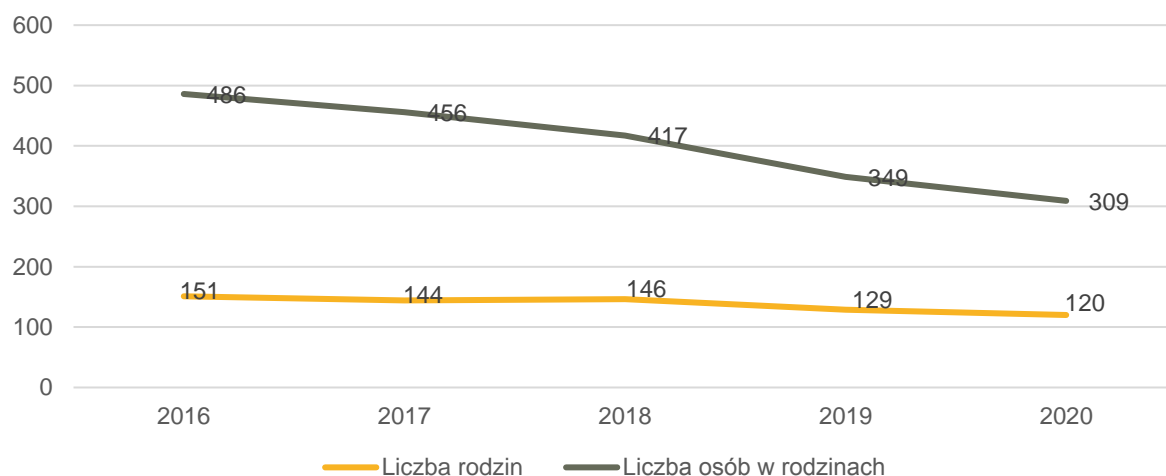
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Mieszkańcy Gminy Pątnów w zakresie ochrony zdrowia mogą korzystać z usług świadczonych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MARMED” oraz przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „KAMED”. NZOZ „MARMED” działa w Dzieztrznikach od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00. Zakres udzielanych świadczeń obejmuje lecznictwo otwarte tj. podstawową opiekę zdrowotną, diagnostykę i profilaktykę. Przychodnia rodzinna posiada gabinet lekarza POZ oraz punkt szczepień. NZOZ „KAMED” zlokalizowany jest w Pątnowie 50A i funkcjonuje od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 18:00. Przychodnia rodzinna posiada gabinet higieny szkolnej, gabinet pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnej, gabinet zabiegowy oraz poradnię ogólną.

Na terenie Gminy funkcjonują 2 apteki zlokalizowane w Pątnowie przy ośrodku zdrowia i w Dzieztrznikach przy ośrodku zdrowia.

Za realizację zadań dotyczących pomocy społecznej oraz podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem w Gminie Pątnów odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie.

Analizując szczegółowe dane dotyczące liczby podopiecznych GOPS w Pątnowie w latach 2016-2020 można zauważyć tendencję w zakresie zmniejszania się liczby rodzin oraz osób objętych pomocą społeczną. W 2016 roku było to 151 rodzin i 486 osób, natomiast w 2020 roku – 120 rodzin i 309 osoby.

Ryc. 26. Liczba podopiecznych GOPS w Gminie Pątnów w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020”, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie.

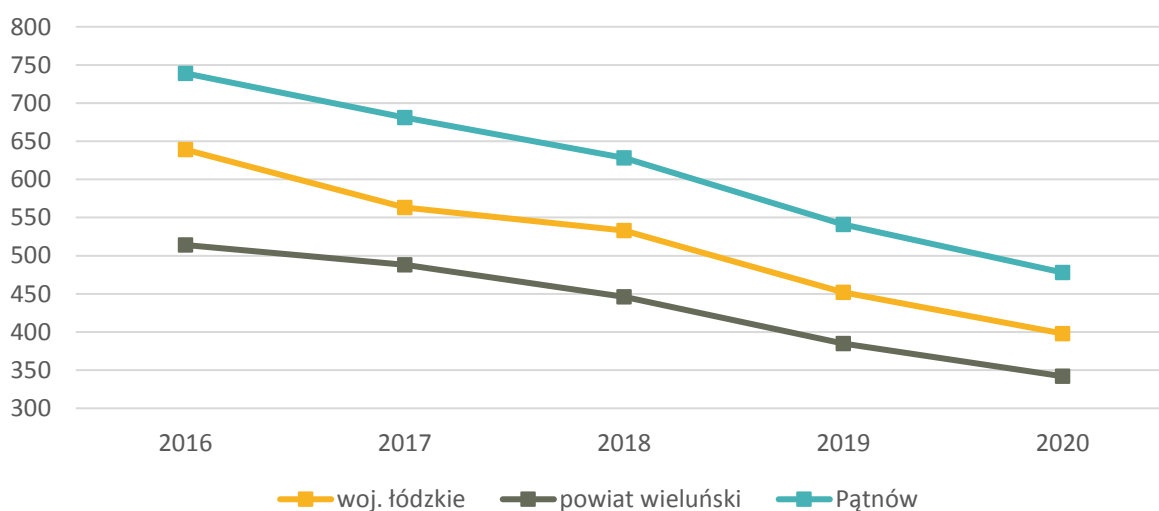
Głównymi powodami objęcia pomocą była długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie.

Tab. 18. Powody udzielania pomocy społecznej w roku 2020

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	Liczba rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	73
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	62
ubóstwo	55
niepełnosprawność	43
bezrobocie	29
kłęska żywiołowa lub ekologiczna	27
potrzeba ochrony macierzyństwa	26
potrzeba ochrony macierzyństwa - w tym potrzeba ochrona wielodzietności	25
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - w tym rodziny niepełne	15
alkoholizm	3
bezdomność	2
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym rodziny wielodzietne	2
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2

Źródło: „Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2020”, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pątnowie.

W poniższej tabeli przedstawiono, jak kształtowała się liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w Gminie Pątnów w latach 2016-2020 na tle powiatu i województwa. Liczba beneficjentów przeliczona została na 10 tys. mieszkańców. Zauważyć należy, iż liczba beneficjentów corocznie spada i jest to sytuacja charakterystyczna dla całego kraju. Dla Gminy Pątnów wskaźnik ten w analizowanych latach był wyższy niż w powiecie i w województwie.

Ryc. 27. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Pątnów na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jednym z zadań Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach poprzez zapewnienie im lokalu. W poniższej tabeli zaprezentowana została liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Pątnów w latach 2016-2020. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych od 2016 roku utrzymywała się stałym poziomie. Gmina w 2020 roku miała w swoim zasobie 13 mieszkań komunalnych i 1 mieszkanie socjalne. Średni czas oczekiwania na mieszkanie wynosi 36 miesięcy.

Tab. 19. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Pątnów w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba mieszkań komunalnych	13	13	13	13	13
Liczba mieszkań socjalnych	1	1	1	1	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Pątnów.

Załącznik 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Pątnów na lata 2022-2030, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą za planować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę? (DPS, Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
Jak oceniasz:	Nie dotyczy / nie mam zdania	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania i lokalizacji inwestycji?						

Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
--	--	--	--	--	--	--

Środowisko i przestrzeń						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						

Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność biblioteki?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
 - rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
 - rozbudowa oświetlenia ulicznego
 - rozwój infrastruktury sportowej
 - budowa i modernizacja sieci wodociągowej
 - budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
 - rozwój sieci gazowej
 - budowa i modernizacja świetlic wiejskich
 - rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
 - poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
 - poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
 - zwiększenie dostępu do Internetu
 - wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
 - stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
 - stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
 - poprawa dostępu do usług medycznych
 - zmniejszenie bezrobocia
 - promocja gminy
 - inwestycje w rozwój turystyki
 - podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
 - zwiększenie dostępności przedszkoli
 - zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
 - poprawa bezpieczeństwa publicznego
 - rozwój kultury
 - aktywizacja osób starszych
 - inne (*jakie?*)
-

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

.....
.....
.....
.....

Metryczka

Płeć:

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK	Jednostka odpowiedzialna	Plany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
I.1. Rozwój infrastruktury technicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Uregulowanie gospodarki ściekowej w Gminie Pątnów, w tym na obszarach o rozproszonej zabudowie poprzez budowę sieci kanalizacyjnej wraz z urządzeniami ją obsługującymi oraz budowę przydomowych oczyszczalni ścieków • Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej • Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego i stanu technicznego dróg poprzez rozbudowę i modernizację sieci dróg gminnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (w tym chodniki, oświetlenie, itd.) • Rozbudowa sieci ścieżek, szlaków i dróg rowerowych • Współpraca z Powiatowym Zarządem Dróg i Generalną Dyrekcją Dróg Krajowych i Autostrad w zakresie budowy, modernizacji i remontów dróg • Monitoring stacji uzdatniania wody i w razie potrzeby poszukiwanie nowych ujęć lub rozbudowa istniejących • Wsparcie mieszkańców w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków • Dążenie do zapewnienia wysokiej jakości sieci internetowej na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • długość zmodernizowanych dróg gminnych (km), • długość wybudowanej sieci ścieżek, szlaków i dróg rowerowych (km), • długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), • długość wybudowanej I sieci kanalizacyjnej (km), • liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.), • liczba miejscowości z zapewnionym dostępem do szerokopasmowego Internetu (szt.), 				
I.2. Podnoszenie estetyki przestrzeni pu-	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie zrównoważonej polityki przestrzennej i dbałość o zachowanie ładu przestrzennego • Dążenie do pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (MPZP) terenów zabudowanych • Utworzenie infrastruktury na terenie Załączniańskiego Parku 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia Gminy objęta MPZP (ha lub %), • liczba zmodernizowanych/doposażonych budynków infrastruktury społecznej (szt.), 				

<p>blicznej i dostępności przestrzennej</p>	<p>Krajobrazowego i Gminy do trenowania orientacji sportowej przez cały rok</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do zapewniania możliwości korzystania z transportu zbiorowego we wszystkich miejscowościach Gminy, a w szczególności dojazdu do siedziby Gminy • Dbłość o czystość i estetykę przestrzeni publicznej, w tym czyste ulice, zadbane elewacje budynków i elementy infrastruktury zewnętrznej, takie jak ławki, przystanki, kosze na odpady, itd. • Modernizacja i doposażanie budynków infrastruktury społecznej, m.in. centrów sołeckich, remiz • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na rewitalizację zabytkowego parku podworskiego w Pątnowie wraz ze znajdującym się na jego terenie zabytkowym dworku oraz stawami • Tworzenie terenów zieleni uporządkowanej (pasy zieleni przydrożnej, ogrody deszczowe, skwery, parki) • Wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową • Dostosowanie budynków użyteczności publicznej do zasad wynikających z ustawy o dostępności • Dążenie do rozwoju idei Smart Village 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób korzystająca z transportu publicznego (os.), • kwota pozyskana na rewitalizację zabytkowego parku w Pątnowie (zł), • powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę (ha), • powierzchnia terenów zagospodarowanych zieloną infrastrukturą (ha), • liczba budynków z wyeliminowanymi barierami architektonicznymi (szt.), • liczba wprowadzonych usprawnień technologicznych, w oparciu o ideę Smart Village (szt.), 				
<p>I.3. Dbłość o środowisko naturalne i poprawa jakości życia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podnoszenie świadomości o bogactwie terenów objętych formami ochrony przyrody na terenie Gminy i potrzebie dbłości o nie • Utrzymanie istniejących form ochrony przyrody • Ochrona, wzbogacanie i odtwarzanie różnorodności biologicznej • Uczestnictwo w kształtowaniu spójnego regionalnego systemu obszarów chronionych województwa (SOCh) • Zachęcanie społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych do organizacji wydarzeń takich jak Sprzątnię Świata, sadzenie drzewek, czyszczenie rzek, itp. • Stwarzanie warunków do rozwoju odnawialnych źródeł ener- 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba podjętych inicjatyw społecznych w zakresie dbłości o tereny chronione (szt.), • powierzchnia terenów objętych formami ochrony przyrody na terenie Gminy (ha), • liczba nowych instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy (szt.), • liczba usuniętych wysokoemisyjnych źródeł ciepła (szt.), • kwota pozyskanych środków zewnętrznych na inwestycje związane z ochroną środowiska (zł), 				

	<p>gii i montaż instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja termomodernizacji budynków użyteczności publicznej • Pozyskiwanie dofinansowań na realizację inwestycji związanych z ochroną środowiska • Wspieranie inicjatyw proekologicznych wśród mieszkańców (m.in. dotacje na wymianę pieców, budowę instalacji fotowoltaicznych, magazynów energii) • Prowadzenie monitoringu jakości powietrza • Zwiększanie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców m.in. poprzez organizację wydarzeń promujących ochronę środowiska, realizację projektów ekologicznych, • Prowadzenie zabaw, konkursów, organizacja festynów skierowanych do najmłodszych mieszkańców związanych z ekologią • Montaż nowych i dbałość o istniejące urządzenia wodnej melioracji szczegółowej (rowy, drenowania, itd.) • Rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury • Przeciwdziałanie skutkom suszy m.in. poprzez zwiększanie naturalnej retencji, stosowanie rozwiązań służących spowalnianiu spływu wód, zagospodarowanie wód opadowych w miejscach powstawania • Edukacja rolników w zakresie prowadzenia racjonalnej gospodarki rolnej • Ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych i przeciwdziałanie wystąpienia powodziom • Wspieranie aktywności sportowej mieszkańców • Pozyskiwanie środków na rozwój odnawialnych źródeł energii • Budowa stacji i punktów ładowania samochodów elektrycznych 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba budynków użyteczności publicznej poddana termomodernizacji (szt.), • udział odpadów segregowanych w stosunku do całości wyprodukowanych odpadów (%), • liczba zorganizowanych wydarzeń promujących ochronę środowiska (szt.), • liczba nowych obiektów zielonej/niebieskiej infrastruktury (szt.), • kwota pozyskana na montaż odnawialnych źródeł energii (zł), • liczba zamontowanych odnawialnych źródeł energii (szt.), • liczba wybudowanych punktów ładowania samochodów elektrycznych (szt.). 				
--	--	---	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
II.1. Wykorzystanie bogactwa walorów turystycznych Gminy w rozwoju gospodarczym	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oznakowanych szlaków turystycznych, w szczególności ścieżek, szlaków i dróg rowerowych, ale także pieszych, konnych i kajakowych w oparciu o walory przyrodnicze i kulturowe Gminy • Tworzenie miejsc wypoczynku i rekreacji przy szlakach turystycznych, np. altany, skwery, innowacyjne place zabaw • Tworzenie ścieżek dydaktycznych w oparciu o florę i faunę występującą na terenie Gminy • Rozbudowa infrastruktury turystycznej przy rzece, np. przystanie kajakowe, wyznaczone miejsca na organizację ognisk, itp. • Rozwój bazy turystycznej, w tym hotelowej, gastronomicznej, eko i agroturystyki • Współpraca z gminami okolicznymi i organizacjami pozarządowymi w zakresie promocji turystycznej Gminy • Promocja oferty turystycznej Gminy z wykorzystaniem istniejących zasobów (np. mapy szlaków turystycznych) oraz tworzenie nowych narzędzi promocyjnych • Dbalność o lokalne dziedzictwo kulturowe i jego promocja • Rozwijanie wśród mieszkańców poczucia przynależności do społeczności lokalnej i świadomości dziedzictwa lokalnego • Pozyskiwanie środków na renowację i ochronę zabytków • Podejmowanie działań zmierzających do ochrony i kształtowania dziedzictwa kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba turystów odwiedzających Gminę (os.), • długość szlaków turystycznych (km), • liczba wyznaczonych i oznakowanych szlaków turystycznych (szt.), • liczba istniejących przystani kajakowych (szt.), • liczba utworzonych miejsc wypoczynku (szt.), • liczba wykorzystywanych narzędzi promocyjnych (szt.), • kwota pozyskanych środków na renowację i ochronę zabytków (zł), • liczba przeprowadzonych renowacji zabytków (szt.), 				

<p>II.2. Wspieranie przedsiębiorczości społeczności lokalnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wyznaczenie terenów i obiektów inwestycyjnych pod nowe przedsiębiorstwa • Wspieranie mieszkańców w zakładaniu nowych działalności gospodarczych na terenie Gminy, • Wspieranie idei przedsiębiorczości wśród mieszkańców Gminy, w szczególności z wykorzystaniem istniejącego potencjału rolniczego (rodzinne przetwórnice, rolniczy handel detaliczny), • Współpraca międzysektorowa pomiędzy samorządem a przedsiębiorcami z uwzględnieniem organizacji pozarządowych • Wspieranie małych i mikroprzedsiębiorców poprzez stosowanie ulg i zniżek w podatkach • Wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego • Wspieranie lokalnych producentów rolnych • Dążenie do rozwoju zrównoważonego rolnictwa, nowoczesnego i ekologicznego • Szkolenia dla rolników z zakresu odpowiedzialnego rolnictwa 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia terenów wyznaczonych pod inwestycje (ha), • liczba obiektów przeznaczonych pod działalność gospodarczą (szt.), • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • liczba spotkań/wydarzeń organizowanych w partnerstwie Gminy, przedsiębiorców, NGO (szt.), • liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), • udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (%). 				
---	---	--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	WSKAŹNIK	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
III.1. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja imprez i wydarzeń kulturalno-sportowych odpowiadających potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców • Wzmocnienie działalności Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu • Promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej, skierowanej w szczególności w stosunku do osób starszych i niesamodzielnych • Wykorzystanie wsparcia organizacji pozarządowych w integracji mieszkańców i pomocy seniorom • Tworzenie miejsc spotkań i integracji dla mieszkańców • Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi w zakresie upowszechniania kultury i sportu • Popularyzacja kultury fizycznej i zdrowego trybu życia wśród wszystkich grup wiekowych, m.in. poprzez systematyczną rozbudowę, dostosowywanie i modernizację bazy sportowej • Rozwój i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej skierowanej dla dzieci i młodzieży (plac zabaw, pump track, skate park, tor przeszkód, itd.) 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych imprez kulturalnych (szt.), • liczba odbywających się wydarzeń sportowych (szt.), • liczba zajęć i wydarzeń organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu (szt.), • liczba nowych lub poddanych modernizacji obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.), • liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze upowszechniania kultury i sportu (szt.), 				
III.2. Rozwój edukacji i opieki nad dziećmi do lat 3 oraz poprawa infrastruktury przedszkolnej	<ul style="list-style-type: none"> • Dążenie do utworzenia miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym gminnego żłobka • Podnoszenie jakości infrastruktury szkolnej i przedszkolnej oraz bazy dydaktycznej, a także podnoszenie poziomu nauczania, a w konsekwencji wyników egzaminów • Doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej, np. poprzez kursy i szkolenia • Wprowadzenie wsparcia dla uczniów z problemami w nauce w celu wyrównania ich szans z rówieśnikami, a w konsekwencji na rynku pracy 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechniania opieki nad dziećmi do lat 3 (%), • poziom upowszechniania opieki przedszkolnej (%), • poziom wyników egzaminu ósmoklasisty (%), • liczba nauczycieli biorących udział w kursach i szkoleniach (os.), • liczba odbywających się zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (szt.), 				

	<ul style="list-style-type: none"> • Udzielanie wsparcia dla uczniów wybitnie uzdolnionych, umożliwiając im rozwój poza podstawą programową • Dążenie do zapewnienia dostępu w jednostkach oświatowych do podstawowej opieki zdrowotnej (pielęgniarka szkolna, stomatolog) • Wykorzystanie szkół do promowania zdrowego trybu życia wśród dzieci, np. poprzez organizację lekcji, pogadek, imprez tematycznych, itd. • Zachęcanie dzieci i młodzieży do większej aktywności ruchowej poprzez uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, SKS, UKS, kluby sportowe, itd. • Organizacja zajęć i wydarzeń rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba dzieci otrzymujących wsparcie w nauce (os.), • liczba dzieci otrzymujących stypendium naukowe (os.), • liczba szkół z zapewnioną opieką pielęgniarki szkolnej/stomatologa (szt.), • liczba przeprowadzonych w szkołach akcji promowania zdrowego trybu życia (szt.), 				
<p>III.3. Wysoki poziom usług opiekuńczych i ochrony zdrowia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty spędzania czasu wolnego skierowanej dla seniorów, np. poprzez utworzenie Klubu Seniora i/lub Dziennego Domu Seniora • Dążenie do utworzenia miejsca opieki nad osobami starszymi i niesamodzielnymi, np. Dziennego Domu Opieki • Dążenie do zwiększenia dostępności do lekarzy specjalistów • Wprowadzenie opieki wytchnieniowej dla opiekunów osób starszych i niesamodzielnych • Przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym osób starszych i ze szczególnymi potrzebami • Tworzenie mieszkań socjalnych i komunalnych • Rozwój współpracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z organizacjami pozarządowymi • Organizacja i promowanie programów profilaktyki zdrowotnej 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba uczestników Klubu Seniora/Dziennego Domu Seniora (os.), • liczba uczestników Dziennego Domu Opieki (os.), • liczba rodzin korzystających z opieki wytchnieniowej (szt.), • liczba organizacji pozarządowych zaangażowanych w pomoc w obszarze społecznym (szt.), • liczba utworzonych mieszkań socjalnych i komunalnych (szt.), • liczba przeprowadzonych programów profilaktyki zdrowotnej (szt.), • liczba mieszkańców biorących udział w programach profilaktycznych (os.). 				

